TİP

haberleri

Her ayın 1 inde ve 16 sında yayınlanır Siyasî dergi
Türkiye İşçi Partisi Merkez Basın Bürosu adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Nihat SARGIN
ADRES: Mithatpaşa Cad. 63/1
Yenişehir - ANKARA
Basıldığı Yer: TÖYKO matbaası
Ulus - ANKARA

İÇİNDEKİLER

1 - 15 Kasım
(Baskıya verildiği tarih)
16 ARALIK 1968
Sayı: 23 - 24

Bir Yıl Tamamlanırken

Sayın okuyucularımız,

Elinizdeki 23 - 24. sayı ile dergimiz 1 yılını doldurmuş bulunuyor.

Başlangıçta, yalnızca Genel Merkez'den yayınlanan resmi belge ve bilgilerin bir "Bülten" halinde mahalli teşkilâtımıza ve ilgilenen okuyucularımıza tam olarak ulaştırılması amacı ile yayın hayatına atılan "TİP Haberleri", daha sonra teşkilâttan gelen haber ve bilgilere de imkânları ölçüsünde sütunlarını açmak suretiyle, Genel Merkez Teşkilât ilişki ve alışverişini sağlamada ve mahalli çalışmaları yurt çapında yansıtmada da yardımcı olmaya çalıştı.

Geçen bir yıl içinde, dikkatli okuyucularımızın gözlerinden kaçmadığı muhakkak olan yanlışlarımız ve gecikmelerimiz oldu. Bunda, ek bir görev olarak yürütülmek istenen ve gerçekte, başlıbaşına bir görev olma durumundaki bu çalışma için ayrılabilen zamanın yetersiz kalışı birinci nedendir. Hoş görülüp bağışlanacağını umarız.

Son sayımızın baskıya verilmesinden önce, -önümüzdeki sayılarda bu konuda herhalde geniş ve ayrıntılı bilgi verilecek olan- 3. Büyük Kongremiz yapıldı. 4 gün süren kongremizin sonunda, bu görevin de, diğer birçokları gibi, yeni bir sorumlunun öncülüğünde yeni bir ekip tarafından yürütülmesi zorunluluğu doğdu.

Okuyucularımıza "Hoşça kalınız" derken, Derginin, gönüllerince çıkması için hiçbir çabadan çekinmeyen Basın Bürosu üyesi arkadaşlarımı ve postalanmasında ve diğer işlerinde büyük emekleri geçen genç kardeşlerimi takdirle anmak isterim. Dergi, bugüne kadar tam anlamiyle bir kollektif çalışmanın ürünü olmuştur, ve öyle kalmasını dilerim.

En iyi duygularım ve saygılarımla. 19 Kasım 1968

Nihat SARGIN

Genel Yönetim Kurulu'nun Bildirisi

Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın çağırısı üzerine 26 Ekim 1968'de Genel Merkezde Olağanüstü toplanmış ve dört gün süren ve geniş bir özgürlük içinde yapılan müzakerelerde, Parti program ve tüzük çerçevesi içinde bazı görüş ayrılıklarını görüşmüş, sonunda bu görüş ayrılıklarının temelde olmadığını ancak bazı yorum farklarından ileri geldiğini gören Genel Yönetim Kurulu, aşağıdaki hususların kamu oyuna duyurulmasına karar vermiştir.

1 — Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın bu güne kadar yaptığı konuşmaların parti tüzük ve programı ile büyük kongre kararlarına ve Türkiye İşçi Partisinin benimsediği genel sosyalist ilkeler çerçevesinde memeleketimizin tarihsel ve milli özelliklerine uygun sosyalizm anlayışı doğrultusunda bu güne kadar yaptığı başarılı mücadeleyi takdirle karşılar ve bundan böyle de aynı cesaret ve inançla aynı amaçları gerçekleştirmeye bütün gücü ile çalışacağına güvenini belirtir.

2 — Bu görüşmelerde dış olaylar üzerinde de duran Genel Yönetim kurulu Amerikan emperyalizmine karşı mücadeleye devam edeceğini ve Türkiye'nin Nato'dan çıkması, Amerikan üslerinden arınmış tam bağımsız sosyalist Türkiye idealinin gerçekleşmesi yolundaki çabasını aynı inançla sürdüreceğini bir kez daha bildirir.

3 — Genel Yönetim Kurulu Çekoslavakya'nın işgalini kınayan Genel Başkanın demeç ve bildiriler ile beraberliğini ve bu konuda hiç bir görüş ayrılığı olmadığını belirtir.

4 — Genel Yönetim Kurulu, Türkiye İşçi Partisinin Türk İşçi sınıfının ve onun demokratik öncülüğü etrafında toplanmış bütün emekçi sınıf ve tabakaların Anayasa yolunda iktidara gelerek Türkiye'yi tam bağımsız, demokratik, sosyalist bir aşamaya ulaştırmak için bugüne kadar yaptığı başarılı mücadeleye aynı azimle ve güvenle devam edeceğini bir kere daha teyid eder.

Sayın Okuyucularımıza

Elinizdeki 23 - 24. sayı, araya giren yoğun Büyük Kongremiz hazırlıkları dolayısiyle 15 gün gecikmiş olarak matbaaya verilmiş bulunuyor. Bu sayı ile, "TİP Haberleri" bir yaşını doldurmuş, ilk cildini tamamlamış olmaktadır.

1. cildimizin cilt kapaklarını ısmarlamış bulunuyoruz. Elde mevcut 100 adet ayrıca ciltlenmiş olarak satışa çıkarılacaktır. 50 lira gönderen okuyucularımız, hem abonesini bir yıl için yenilemiş olacak, hem de TİP Haberleri'nin I. cildine -her türlü posta masrafı tarafımıza ait olmak üzere- tam takım ve mükemmel ciltli olarak sahip olacaklardır. İsteyen okuyucularımız ise, Genel Merkeze müracaatla 12,5 lira mukabilinde cilt kapağına sahip olabilecek veya 15 liraya dergilerini ciltletebilecektir. Taşradaki abonelerimiz ise 30 lira gönderdikleri takdirde, hem bir yıl için abonesini yenilemiş olacak hem de -her türlü posta masrafı tarafımıza ait olmak üzere- I. cildimizin cilt kapağına kavuşmuş olacaktır.

Sayın abonelerimizin abone formalitelerini kolaylaştırmak üzere (süresi bitmeden abonesini yenilemek üzere müracaatı Genel Merkeze ulaşmadığı takdirde) abonemize, abonesinin bitimi tarihinden sonraki ilk sayısını 16 lira ödemeli olarak göndereceğiz. Böylece yeni dergisini alan okuyucumuz otomatikman abone süresini bir yıl için yeniden tazelemiş olacaktır.

Yalnızca, siz sayın abonelerinin yakın ilgi ve desteğine güvenerek yayın hayatına atılan ve güvencinde de haklı çıkan TİP Haberleri, önümüzdeki yılda da ayni ilgi ve desteğin kendisinden esirgenmiyeceğinden emin bulunmaktadır.

En iyi duygularımızla.

TIP Haberleri

Biricik Kurtuluş Yolu: SOSYALİZM

Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, 13 Ekimde yapılan Ankara il kongresinde aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.

Çekoslovakya olaylarındanberi artan gerginlik, Türkiye'nin 20 yıldır izlediği dış politikanın eleştirilmesini ve tehlikelerin bir kere daha halk oyuna açıklanmasını zorunlu kılıyor. Son zamanlarda Sovyet Rusya'nın gittikçe sertleşen bir politika izlemeye başladığı dikkatten kaçmıyor. Bonn'a, Londra'ya, Telaviv'e sert notalar verdi. Çek hükümeti üzerindeki baskı devam ediyor. Çekoslovakya'daki yabancı birliklerin geri çekilmiyeceği anlaşılıyor. Romanya'nın, Çekoslovakya'nın akıbetine uğramaktan duyduğu kuşku ile Yugoslavya'nın kuşkuları bu iki devleti olağanüstü güvenlik tedbirleri almaya sevk etmiştir. Arnavutluk keza sınırlarında yığınak yapıldığından şikâyet ediyor. Kosigin'in ansızın Finlandiyayı ziyaret etmesi ve İskenderiye'de üslenmiş görünen Sovyet donanmasının boyuna takviye edilmesi, Sovyet Rusya'nın birşeyler hazırladığı kanısını vermektedir. Heran yeniden mümkün görünen ortadoğu savaşının bu sefer genişlemesinden ciddi olarak kuşku duyulmaktadır.

Yirmi yıldır izlenen dış politikanın Türkiye için arz ettiği tehlikeler, böyle kritik anlarda daha açık olarak ortaya çıkıyor.

Türkiye NATO üyesidir. Türkiye'de NATO ve Amerikan üsleri var. Bu durum Türkiye'yi otomatik olarak savaşa sürükleyecek bir tehlike yaratmaktadır. Böyle bir tehlikenin mevcut olmadığını kim iddia edebilir?

Savaşı ister Amerika, ister Sovyet Rusya başlatsın, Amerikan üslerinden dolayı Türkiye ilk hedeflerden biri olacak ve istemesek te savaşa sürüklenmiş olacağız ve nükleer saldırının ilk ağızda yerle bir ettiği bir ülke haline geleceğiz. Bu, sorumlu NATO komutanlarının açıklamaları ile de doğrulanmış bir gerçektir. Geçenlerde Türkiye'yi ziyaret eden NATO komutanlarından biri Sovyet Rusya'ya karşı savaşın ilk günlerinde nükleer silâhların kullanılacağını söylemiştir.

Çekoslovakya olayları ve Orta Doğudaki gergin durumdan telâşlanan bazı siyasilerimiz, ne Amerikaya, ne Sovyet Rusya'ya karşı düşmanca bir tavır takınmıyacak olursak, savaşın dışında kalabileceğimiz görüşünü savundular. Belki de bu görüşü, İngiltere'nin ve Fransa'nın müttefiki olduğumuz halde II Dünya savaşına girmemeyi başarmış olmamızdan cesaret alarak ileri sürmüşlerdir. Fakat o günkü durumla bugünkü durum arasında esaslı bir fark olduğu unutulmuşa benziyor. O tarihte Türkiye'de ne İngiltere'nin, ne Fransa'nın üsleri vardı.

Oysa bugün ülkemizde bizim denetimiz altında olmayan Amerikan üsleri vardır. Bu üslerden havalanacak füze ve uçaklar; veya bu üsleri hedef alacak Sovyet uçak ve füzeleri Türkiye'yi bir anda savaş alanı haline getirebilir. Şu halde Türkiye'yi, Amerika ile Sovyet Rusya arasında çıkacak bir savaşın dışında tutabilmenin tek yolu yurdumuzdaki Amerikan üslerini söküp atmak, Türkiye'yi tarafsız bir ülke haline getirmektir. Türkiye NATO ve Amerikan üslerini barındırdıkça savaşa kaçınılmaz olarak sürüklenir. Bu, kesin bir gerçektir. Ama Amerikan üslerinden arınmış tarafsız bir Türkiye'nin, Amerikan - Sovyet savaşı dışında kalması ise, pek alâ mümkündür. Zira Türkiye'nin savaş dışı kalması, Sovyetlerin de, Amerikanın da işine gelebilir. Tarafsız bir Türkiye'nin nükleer bir saldırıya uğraması ihtimaline gelince bu, zayıf bir ihtimaldir. Türkiye güvenliğini kendi gücüyle sağlamalıdır. Savunma stratejimiz, Millî Kurtuluş Savaşı esaslarına göre, yeniden tespit edilmelidir.

Hal böyle iken NATO'da kalmak hususundaki ısrarlı direnişler nasıl açıklanabilir? Var olma, ya da yok olma söz konusu iken, yok olma ihimali böylesine ısrarla nasıl savunulabilir?

SINIF ÇIKARLARI VE TEHLİKELİ İLİŞKİLER

Türkiye'de bir cadı kazanı kaynıyor. Bizi kendi öz varlığımızla çelişmeye düşüren, Amerika'nın dümen suyundaki politikanın ilk tatbikcileri ve bu bağımlı politikayı sürdürenler, şüphesiz tarihe ağır şekilde suçlanarak geçeceklerdir. Millî Kurtuluş Savaşı Türkiye'sini, Amerikan emperyalizminin bir ileri karakolu haline getirmenin sorumluluğu büyüktür. İlk ikili andlaşmaları imzalayanlar, Türkiye'yi bir millî kurtuluş savaşı vermiş olduğu halde, Amerikan emperyalizminin savaş hazırlıklarında bir sıçrama tahtası durumuna getirmenin bahtsızlığına uğradılar. Bunlar, dünyada zincirleme kurtuluş savaşlarının başlamış olduğunun farkında değillerdi. Onlar sadece Nazi Almanyasıyla dostluk paktı imzalamış olmanın doğurduğu aşağılık duygusundan sıyrılmanın ve malûm Sovyet istekleri karşısında güçlü bir desteğe sahip olmanın telâşı içinde idiler. Oysa Truman doktrini ve Marshall plânından sonra Amerika'nın hedefleri açık olarak ortaya çıkmıştı. Amerika dünyanın dört bucağında kendisine bağlı iktdarlar aracılığıyla hem yeni - sömürgeci bir imparatorluk kurmak, hem Sovyet Rusya'yı çember içine alan üsler zinciri tesis etmek amacındaydı. Amerika aradığı ortamı Türkiye'de kolayca bulmuştur. Çaresiz kalmış bir iktidarın yanısıra yeni- -sömürgeciliğin aracılığını yapmaya hazır toprak ağalarıyla kompradorlar ve bürokrat burjuvalar, Truman doktrinine ve Marshall plânına dört elle sarıldılar. Böylece devletten devlete kurulan ilişkilere paralel, ekonomik çıkar beraberliğine dayanan sınıfsal karakterde kişisel ilişkiler de kurulmuştur.

Bu nokta son derece önemlidir. Yeni sömürgecilik, milli kurtuluş mücadelesinin sosyalizm için mücadele ile birlikte yürütülmesini zo-

runlu hale getirmiştir. Çünkü emperyalizmin sökülüp atılması ancak kompradorların, toprak ağalarının ve bürokrat burjuvazinin zararsız hale getirilmesi ile mümkün olabilmektedir. Unutulmasın ki, Amerikan emperyalizmi Türkiye'ye NATO, ikili andlaşmalar ve iktisadi ve mali andlaşmalar yolunda girmiştir. Yıkıcı icraatını hâkim sınıflar aracılığı ile yürütmektedir. Şu halde bugünkü üretim ilişkilerini değiştirmek için mücadele edilmeden emperyalizmle mücadele etmek ve komprador - ağa - bürokrat üçlüsünü zararsız hale getirmeden Amerikan emperyalizmine karşı zafer sağlamak katiyen mümkün değildir.

GİDİŞATI TEMELDEN DEĞİŞTİRMEK

Türkiye'de bugün herşey tersine işlemektedir. NATO ittifakında kalmamız, ikili andlaşmaları feshetmememiz Türkiye'yi bir anda bir nükleer savaşın hedefi haline getirebilir. Buna rağmen NATO'da kalmakta, ikili andlaşmalara sarılmakta ayak diretilmektedir.

Ortak Pazar'a girildiğinde yerli sanayiin çökeceği; Türkiye'nin batı kapitalizminin bir açık pazarı haline geleceği bütün uzmanlarca kabul edilmektedir. Oysa "geçiş dönemi"-ne bir an önce girilmesi için hummalı gayretler sarfedilmektedir. Türkiye bugün bir bunalımın eşiğindedir. İşsizlik, hayat pahalılığı boyuna artmaktadır. Ama gerçek tedbirleri almamakta inatlı bir ısrar gösterilmektedir.

Bu, Türkiye'nin kaderine hâkim olan küçük azınlığın çıkarlarıyla, Türk emekçi halkının ve bizzat Türkiye'nin çıkarlarının kesinlikle çeliştiğinin delilidir. Bir başka deyişle, bu direnişler, kapitalizmin Türkiye'nin çıkarlarına ters düştüğünün kesin belirtileridir.

Fakat bu gerçek halktan itina ile gizleniyor. İktidar partisi sözcülerini dinleyecek olursanız her şey yolundadır. Ödeme dengesindeki gitlikçe kabaran açık, artan borçlar, hayat pahalılığı, işsizlik, bütün bunlar hızlı kalkınmanın geçici rahatsızlıklarıdır. Plân hedefleri gerçekleşmektedir. Özel teşebbüs eliyle kalkınma yolu müreffeh Türkiyeye giden biricik yoldur.

Öteki muhalefet partilerinin sözcülerini dinlerseniz, bütün bu bozukluklar AP iktidarının bilgsizliğinden ileri gelmektedir. Kendileri iktidara gelince her şey yoluna girecektir. Bunlara göre bozuk gidişin nedeni toplumun yapısında değil, kişilerin bozuk yönetimindedir. Düzen değişikliğinden söz eden CHP bile bunu kapitalist düzenin terk edileceği anlamına kullanmıyor. Son tahlilde o da işleri kendisinin daha iyi yöneteceğini söylemekten ileri geçmiyor. Sözünü ettiği reformlar, yapısal dönüşümleri gerektiren adımlar olarak görünmüyor.

Bizden başka hiçbir parti bozuk gidişin komprador kapitalizminin yapısal hastalığı olduğunu; tedavinin ise, kapitalist olmayan yoldan Türkiye'yi sosyalizme geçirmek olduğunu söylemiyor, söyliyemiyor; çünkü hiçbiri olaylara emekçi sınıflar açısından bakıp rotasını bu açıdan çizmiyor. Hiçbiri devlet yönetimine emekçi sınıfların ağırlığını koymasından söz etmiyor. Çünkü hepsi de son tahlilde kapitalizmi savunuyor.

BİRİCİK KURTULUŞ YOLU SOSYALİZM

Türkiye'yi bir an önce kapitalizmin çıkmaz yolundan kurtarmak, kapitalist olmayan kalkınma yolundan sosyalizme götürmek gerektir. Bu işi başarmak için emekçi halkımızı bu doğrultuda bilinçlendirmekten ve örgütleyip bir politik güç haline getirmekten başka çare yoktur. Hâkim sınıflar ise, halkın uyanışını, sınıf bilincine ulaşmasını ve devlete ağırlığını koymasını önleyebilmek hiç değilse geciktirebilmek için, her türlü modern araçları yalanın emrine vermiş bulunuyorlar. Sosyalizme dair, TİP'e dair halkın nabzı yoklanarak ustaca uydurulmuş yalanlardan bir imge çiziyorlar. Yüzlerce yıl merkezci, tekelci, tepeden inmeci ceberrut Osmanlı tipi devletten çekmediği belâ kalmamış olan halkımıza, TİP iktidara gelirse işçileri, köylüleri, zanaatkârları, esnafları, kısaca herkesi devletin kölesi haline getireceğini; kimsenin itiraza hakkı olmayacağını, Anayasada yazılı temel hak ve hürriyetlerin yok edileceğini, din ve imanın elden gideceğini, aile bağlarının koparılacağını, ırz ve namus diye birşey kalmıyacağını, kadınların ortak mal haline getirileceğini söylüyorlar. Halka bindiği tek dalı da kestirmek için sosyalizmi insanlığa karşı bir despotluk rejimi olarak tanıtmağa uğraşıyorlar.

Biz bununla savaşmak zorundayız. Söylenenlerin yalan olduğuna halkımızı inandıramazsak, sosyalizmin güzel yüzünü, insancıl yüzünü halkımıza gösteremezsek, kısacası halkımızı sosyalizme kazanamazsak, bu bozuk düzeni değiştirmek için başka kuşakları beklemek gerekir. Sosyalizmin insanları köleleştiren bir rejim olmadığını; sosyalizmin tam aksine insanları köleleştiren bütün yabancılaşmalara, ekonomik, sosyo - psikolojik bütün yabancılaşmalara son veren ve yeryüzünde altın devrini gerçekten açacak olan rejim olduğunu, halkımıza inandırıcı bir dille tekrar tekrar anlatacağız. Ta ki, sosyalizmin güzel yüzünden yansıyan ışıklar onun bugüne dek gülmemiş çilekeş yüzünü ve yüreğini aydınlatsın. Sosyalizmi istatistik rakamlarına boğulmuş bir iktisat şeması olarak görür ve sosyalizmin özünü teşkil eden insancıl yanını unutur veya ihmal edersek ne kendimiz gerçek sosyalist bir militan olabiliriz, ne de sosyalizmi halka sevdirebiliriz.

Sosyalizm, insanlık tarihinde kapitalizmden sonra gelen aşamadır. Sosyalizm, kapitalizmin iç çelişilerinin aşılması demek olduğuna ve insan toplumlarının tarihin karanlık dönemlerinden bu yana zincirleme aşamalarının sonuncusu bulunduğuna göre, sosyalizm, insanlığın uygarlık ve kültür hazinesinin en aşamalı mirasçısıdır. Sosyalizm, ekonomisi, sosyal düzeni, politik müesseseleri, bilimi, sanatı, kültürü ile kapitalizmi her alanda aşacaktır; aşmak zorundadır. Erken doğuşlar sosyalizmi geçici bir süre için bu aşamaların gerisinde tutabilir. Geri kalmış bir toplumun kapitalist aşamayı atlayarak sosyalizme geçmesi halinde, ekonomide, bilimde, teknik alanlarda kapitalist toplumun gerisinden işe başlamak gibi bir durum söz konusu oluyor. Ama teknik alanlardaki bu geçici geriliğin, insan sevgisi ve saygısına dayanan sosyalizmin asıl özünde de belirmesine, sosyalist demokrasiyi en-

gellemesine müsamaha edilemez, edilmemelidir. Bu zor koşullarda kurulan bir sosyalist düzende bile, insanlar daha ilk günden itibaren kendilerini mutlu duymalıdırlar. Bu mutluluğa insanlar, sömürülen, horlanan ikinci sınıf vatandaşlar olmaktan artık kurtulduklarını ve devlet yönetiminin vaz geçilmez unsurları haline geldiklerini günlük yaşantıları içinde gördükleri, kavradıkları ölçüde ulaşırlar. Emekçiler sosyalist düzenin daha ilk gününde birer araç olmaktan çıktıklarını ve devleti kendilerinin yönettiğini duymalıdır. Bu alandaki boşluklar, hele bu halin yıllarca sürüp gitmesi hiçbir gerekçe ile mazur gösterilemez. En geri koşullarda sosyalizmi kurmuş olmanın mutluluğunu, insanlar ilk günden itibaren içlerinde duymalı, inançlı şevklerini asla kaybetmemelidirler.

Somut insanı kendinde ve kendisi için bir değer kabul eden temel ilke, kapitalizme karşı savaşıldığı günlerden itibaren eylemimizde gerçekleşmelidir. Yani sosyalizm için mücadele eden bütün örgütler, başta siyasi parti olarak, kuruluş ve işleyişlerinde gerçekten demokratik yöntemler uygulamalıdırlar. Son tahlilde bu örgütlerde yönetici kadrolar seçimle iş başına gelip gitmeli; tabana hesap vermeli; tabanın her an denetiminde bulunmalı ve tabandan yönetici kadroya serbestçe geçilebilmelidir.

Siyasi mücadelenin faşist bir ortamda yürütülmesi halinde bile, sosyalist bir parti gücünü, meşruluğunu tabandan aldığını ve insana sevgili ve saygılı olduğunu asla unutmamalıdır. İnsan sosyalizm için değil; sosyalizminsan içindir; Zira insan kendi öz varlığına ancak sosyalizmde kavuşur; insanı "yabancılaşmalardan" tüm olarak ancak sosyalist bir düzen kurtarır. İnsanların hızlı ekonomik kalkınmanın birer çarkı derekesine indirilmemeleri için, sosyalizmin insan için olduğu asla akıldan çıkarılmamalıdır. Ve de fikirler, ancak müesseseleştirilerek teminata başlandığından, insanın sosyalist düzende bir alet haline getirilmemesini önleyecek demokratik müesseseler mutlaka yaratılmalı, gerçekten işler durumda tutulmalıdır.

SOSYALİST DEMOKRASİ

Yukarıdan beri açıkladıklarımdan, sosyalist düzenin demokratik olacağı, olması gerektiği sonucu çıkıyor. Demokrasi hep bilindiği gibi halkın halk tarafından halk için yönetimi demektir. İnsanlar tarihin karanlık çağlarından beri yöneticilerin despotça davranışlarını önlemek için mücadele etmişlerdir. Bu mücadele uzun zaman sömürüye, ezgiye, baskıya, horlanmaya insiyaki bir tepki şeklini almıştır. Fakat sonraları, hele işçi sınıfının doğuşundan bu yana, bu, bilinçli bir mücadele haline gelmiştir.

Sömürü ile tahakküm bir madalyonun iki yüzü gibidir. Fakat sosyalist bir düzen kurulur kurulmaz, yani belli başlı üretim araçlarının kamulaştırılmasiyle ekonomik sömürü son buldu diye, despotluğun da kendiliğinden son bulacağını sanmak yanlıştır. Çünkü demokratik müesseseler işlemezse ekonomik ve sosyal ilişkileri düzenliyecek durumda bulunanlar kolayca despotluğa kayabilirler. Ve despotça davranışlarını sosyalizmin bir an önce gerçekleşmesi arzusu ile açıklarlar.

Şüphesiz bir bakıma bu iddia doğrudur da. Stalin'in korkunç despotluğu sosyalizmi çabucak gerçekleştirmek azminden doğuyordu. Ve de Stalin yönetiminde Sovyet sosyalizminin ekonomi, teknoloji, bilim ve eğitim alanlarında sağladığı başarıları kimse inkâr edemez. Ama bu başarıların tarife sığmaz ızdıraplar, milyonlarca insanın canı pahasına elde edildiği ve o tarihlerde Rusya'da en koyu bir istibdadın hüküm sürdüğü de inkâr edilemez. 1917 devriminden bu yana 51 yıl geçmiş olduğu halde, Rusya'da hâlâ sosyalist demokrasi kurulamamıştır. Hâlâ emekçi sınıflar "yönetilen" durumundadır; yönetici durumuna yükselememiştir. Hâlâ yöneticileri gerçekten denetleyememektedirler; yöneticileri gerçekten seçememektedirler. Ve hâlâ emekçi sınıflar, devlet yönetimine gerçekten ağırlıklarını koyamamışlardır. Oysa yukarıda açıkladığımız gibi, sosyalizmin asıl amacı tüm "yabancılaşmalara" son vererek somut insanı kendi öz varlığına kavuşturmak ve eylem içinde toplumla bütünleşmesini sağlamaktır. Sosyalizmin amacı insanları en üst plânda gerçek özgürlüğe kavuşturmaktır. Sosyalizm, emekçilerin ve giderek tüm insanların ekonomik, kültürel, politik ve sosyal alanlarda gerçekten özgür ve eşit olanaklara kavuştukları bir toplum düzenidir. Kapitalizmi her alanda aşan toplum düzenidir sosyalizm.

Sovyet rejiminin otoriter ve totaliter bir rejim oluşu, insanlık için, sosyalizm için, gerçekten büyük bir bahtsızlıktır. Bu neden böyle oldu? Başka türlü olması mümkün değil miydi? Bu soruları bir yana bırakıyorum. Çarlık Rusya'sının tarihî koşulları ve bu koşullar içinde mücadele vermiş olan Bolşevik partisinin merkeziyetçi, otoriter ve totaliter bir örgüt olması, devleti kendisine bağlı ve kendi örneğinde merkeziyeçi otoriter ve totaliter bir kuruluş haline getirmesine ve giderek devletin bir polis devleti şeklini almasına yol açmıştır. Bundan başka, Rusya'nın kapitalist çember içinde uzun yıllar bir ölüm kalım savaşı vermek zorunda kalması da, Sovyet rejiminin otoriter ve totaliter olmasında ağır basmıştır. Fakat nedenleri ne olursa olsun, yeryüzünün ilk sosyalist devletinin ekonomik ve sosyal başarılarına paralel, bir de sosyalist demokrasiyi gerçekleştirememiş olması insanlık için bahtsızlıktır. Ve herhalde bu nedenleri mutlaka açıklanması gereken bir temel sorundur. Bu sorun, Partimizin başarısı ile de doğrudan doğruya ilgilidir. Sosyalizmin kaçınılmaz olarak Sovyet bolşevizmi biçiminde gerçekleşeceği yolundaki maksatlı iddialar mutlaka çürütülmelidir.

Biz halkımıza bizim sosyalizmimizin Rus bolşevizmine benzemediğini, benzemiyeceğini, T.İ.P. iktidarında kurulacak bir sosyalist düzende emekçilerin bugünkü ile kıyaslanmıyacak olanaklara kavuşabileceklerini, sömürülen, horlanan, ezilen ikinci sınıf vatandaşlar olmaktan mutlaka kurtulup, devleti yöneten ve denetliyen bir numaralı vatandaşlar durumuna geleceklerini, çok açık ve kesin olarak halkımıza anlatmak zorundayız.

Türkiye sosyalizmi insana sevgi ve saygı esasından hareket etmektedir. Partimiz bu ilkelerin mihveri etrafında örgütlenmiştir; eylemimize ışık tutan bu ilkedir. Biz insana olan sevgi ve saygımızdan ve sonsuz güvenimizden dolayı her mihnete her meşakkate severek katlanıyoruz. Bizim partimiz demokratik bir partidir. İç kuruluşu da, mücadelesi de açık ve demokratiktir. Bundan dolayı iktidara gelince kuracağı düzen de mutlaka demokratik olacaktır.

Devlet gücü bir organın tekelinde olmıyacaktır. Kanunu yapan, uygulıyan ve ihtilâfları kanuna göre çözümleyen organlar ayrı olacaktır. Yöneticiler seçimle işbaşına gelip gideceklerdir. Bağımsız Anayasa mahkemesi, kanunların Anayasaya uygunluğunu denetliyecektir. İdarenin kararları yargı denetimine tâbi olacaktır. Muhalefetin hakları tanınacaktır, ve de insanın kişiliğine bağlı vazgeçilmez, devredilmez, dokunulmaz temel hak ve hürriyetleri teminata bağlanacaktır. Basın, bilim ve sanat hürriyetleri; toplanma ve gösteri yapma hürriyetleri; dernek kurma hürriyeti; sendikal hürriyetler ve devletten iş isteme hakkı, okuma hakkı, konuta sahip olma hakkı, kısacası çağımızın, insanca yaşamanın şartı ve teminatı olarak kabul ettiği bütün hak ve hürriyetler, mutlaka varolacak ve bunlar sosyalist özleriyle yansıyan kurallar haline getirilecektir.

Ayrıca vatandaşların işyerinden başlıyarak, devlete kadar her kademede yönetime fiilen katılmasını ve yöneticileri fiilen denetlemesini sağlıyan ve doğrudan demokrasiye dönük yeni müesseseler yaratılacaktır. Bunlardan bazıları şimdiden programımızda yeralmıştır. Toprak reformunu gerçekleştirecek olan köy kurulları bunlardan biridir.

SOSYALİZMİN BİR TANELİĞİ SORUNU

Bizim sosyalizmimiz diyoruz: Türkiye sosyalizmi diyoruz. Bu terminoloji, ister istemez her memlekette bir sosyalizm bulunduğunu düşündürmektedir. Bu, bir tek sosyalizm olduğu hakkındaki görüşler ile çelişildiği kanısını doğurabilir. Açıklanılması gereken bir noktadır:

Kapitalizmden sonraki aşamanın adı olarak sosyalizm tektir. Keza üretim ilişkilerinin, kapitalizmdeki ilişkilerden, özde olarak ve biçim olarak farklı olması bakımından da sosyalizm bir tanedir. Olayların incelenmesinde, değerlendirilmesinde, sorunların çözümünde kullanılan bilimsel metod da tektir. Fakat bu metodun kurallarınca doğrulandığı gibi, uygulamada sosyalizm, tek değil, çok örnekli bir rejimdir. Gerek sosyalizm için yürütülen mücadelede, gerekse sosyalizmin kuruluşunda izlenen yollar farklıdır. İzlenen yolların farklı oluşu, her toplumun tarihsel koşullarının ayrı özellikleri bulunmasından ileri gelmektedir. Sermaye - emek temel çelişisinin, sınıfsal kompozisyon bakımından her toplumda farklılık göstermesi; ikinci derecedeki bir çelişinin bazı şartlarda temel çelişi haline gelmesi; üstelik her topluma özgü olan politika ve hukuk müesseseleri, dinî felsefi inançlar, töreler, gelenekler, sosyo - psikolojik etkenler, sosyal sınıfların bilinç seviyesi, örgütleri ve mücadele güçleri, milletlerarası konjonktür gibi, her türlü üst yapı müesseselerinin temel çelişiyi farklı biçimde etkilemesi; sosyalizm için mücadelede olsun, sosyalizmin kuruluşunda olsun, çeşitli yöntemlerin uygulanmasını ve sosyalizmin farklı biçimlerde gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır.

Demek oluyor ki, sosyalist teoride özgül ve somut koşulların tahlili ve bunların değerlendirilmesi son derece önemlidir. Esasen her çelişi özgüldür, somuttur. Bundan dolayı sosyalizm için mücadele ederken ve sosyalizmi kurarken, her toplum kendine özgü çelişileri saptamak, bunları tahlil ederek eylemine ışık tutacak teoriyi meydana getirmek zorundadır. Hiç şüphesiz bu teoriler genel sosyalist teorinin ve genel doğruların temeline dayandırılarak ve bilimsel metod kullanılarak yaratılacaktır. Her toplumun tarihsel koşullarını yansıtan bu sosyalist teoriler tıpkı bir geniş nehre akan küçük akarsular gibi gelip temel teoriyi zenginleştirecek; aynı kaynaktan fışkıran bu akarsular sosyalizm nehrini daha da güçlendirecektir.

Tekrar edelim: Sosyalizm, kapitalizmden sonraki aşamanın adı olarak tektir; üretim ilişkilerinin kapitalizmdeki üretim ilişkilerinden öz ve biçimde başka olması bakımından tektir. Yani kapitalizm karşısında bir tane sosyalizm vardır. Keza sosyalizmin dayandığı bilimsel metod da tektir. Fakat uygulamada, sosyalizm her toplumun tarihsel koşullarına göre biçim aldığından tek model değildir. Sovyetler Birliği'nde uygulanan sosyalizm ile Küba'da uygulanan sosyalizm, veya Çin'de uygulanan sosyalizm başka başka biçimlerdedir. Sosyalizm için hazır tek bir reçete yoktur; tek bir model yoktur. Sosyalizmin genel doğrularından hareket ederek ve bilimsel metoda dayanarak, her toplum kendine özgü sosyalizmi kurmak zorundadır. Demek ki bir tek reçeteyi sosyalizm diye kabul edip de o reçeteye göre ahkâm çıkarmak ne sosyalistliğe, ne bilim adamlığına sığar.

Sosyalizm geniş tartırma, fikirleri çatıştırma imkânı sağlıyan bir rejimdir. Bilim ve sanat da özgürlük içinde gelişir. Sosyalizmde herşey tartışılacaktır, tartışılmalıdır. Sosyalizmde, düşüne sınırlar koymaya kalktık mı, hele bu sınırları bilim adına koyar göründük mü, o zaman insanların başına gelmiyecek felâket yoktur. Çünkü sosyal bilimlerde tartışma kapıları kapanmış bir memleket tasavvur ediniz ki orada bilimi söyleyen adam azledilemiyen, yeri değiştirilemiyen bir numaralı yöneticidir. Arkadaşlar, böyle bir toplum cehennemden farksız olur. Bunu, üzüntüsünü kalbimde taşıyarak ifade ediyorum. **Uzun yıllar ne kadar ceberrut tatbikat varsa, Sovyetler Birliği'nde hepsi bilim adına yürütüldü. Bütün politik tasfiyeler bilim adına yapıldı. Tasfiye burada kalmadı Stalin ve Jdanov sanatçıları bilginleri de bilim adına suçlamayı yasakladılar. Örneğin: Bazı dil bilginleri yasaklandı. Niye? Çünkü Stalin dil sorunlarını başka türlü anlamıştır. Okuyun dil hakkındaki kitabını Stalin'in. Çok da bilimsel görünüyor;**

her satırında Marksizme, Leninizme atıflarda bulunan bir kitap. İçinde belki doğrular da vardır. Ama Stalin'in yerin dibine batırdığı Marr adındaki dil bilgininin haksız olduğunu ne bilelim. Marr ile Stalin tartışmadılar ki.. Stalin bilim adına yargısını verdi ve Marr ortadan kayboldu. Arkadaşlar, gene bilim adına biyoloji bilginleri yasaklandı. Biyolojide Morgan teorisi, Marksizm - Leninizme aykırı görüldüğü için, yani bu teoride genlerin ve kromozomların dışardan etkilenmediği ileri sürüldüğü ve bu görüş Marksizmin karşılıklı etki-tepki teorisiyle bağdaşmadığı için, Rusya'da Morgan teorisinden yana olanlar da yasaklandı. Bu iş sanatçıların da bilim adına yasaklanmasına kadar götürüldü. Sostakoviç ayarında bir kompozitör, bilmem hangi senfonisinden dolayı günah çıkarmak zorunda bırakıldı.

Bütün bunları sonradan öğrendiğimiz gerçekleri, burada tekrarlamış olmak için söylemiyorum. Politikayı bilime dayadıktan sonra, halkın seçmediği, deviremiyeceği bir yöneticinin bilim adına fetvalar vermesinin son derece tehlikeli olduğuna dikkatinizi çekmek için söylüyorum.

Sosyalizmde kâbeler yoktur. Sosyalizmde şu "kâbeye", bu "kâbeye" sadakatle bağlanmak yoktur. Sosyalist kâbe veya kâbeler yoktur. Sosyalizmde serbestçe tartışarak bilim yöntemleriyle varılan gerçekler vardır. Ve o gerçeklerin insanların mutluluğu, emekçilerin sömürüden ve her türlü ezgiden, baskıdan kurtulması istikametinde kullanılması uygulanması vardır.

Sosyalizmin emekçi sınıflar tarafından benimsenmesi, sevilmesi için, yerli ve bağımsız olması şarttır. Biz Türkiye sosyalizminin kurucuları olarak, halkımıza sosyalizmin güzel yüzünü göstermekle ödevliyiz. Halkımız inanacaktır ki, sosyalist düzen kurulunca, sömürüden, horlanmadan, ezilmeden kurtulacak, yurdun gerçekten efendisi olacaktır. Ve gene inanacaktır ki, Türkiye sosyalizmi kimseden emir almıyacak, hiçbir "sosyalist kâbeye" bağlı olmıyacaktır.

Önümüzdeki yıl Türkiye sosyalizmi için imtihan yılıdır. 1969 seçimlerinde en yüksek başarıya ulaşabilmek için, yani halkımızın yüzlerce yıllık çilesinin son bulacağı günü yaklaştırmak için, hepimiz şimdiden seferber olacağız. İşçi Partili sosyalistler olmanın mutluluğu ve şevki ile halkın uyanışına ve örgütlenmesine olanca gücümüzle yardım edeceğiz. İşçi Partisi sosyalizm fikrini en uzak köylere sokmuştur. Boy veren bu fidanı el birliği ile koruyup geliştireceğiz.

Hepinize sevgiler, saygılar, başarılar.

NOT : Yukarıdaki metin esas itibariyle konuşma yapılmadan basına verilen ve konuşmanın özetini ihtiva eden bülten olup, daha sonra konuşmanın teyp bandından alınan metini ile karşılaştırılarak Aybar tarafından yeniden gözden geçirilmiş şeklidir.

Aybarın Telgrafı

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Cumhuriyet Halk Partisi Kurultay Başkanlığına aşağıdaki telgrafı çekmiştir.

"İSTİKLÂL SAVAŞI BAŞKUMANDANI ÖLÜMSÜZ ATATÜRK'ÜN KURDUĞU CUMHURİYET HALK PARTİSİ'NİN 19. KURULTAYINA BAŞARILAR DİLER SAYGILARIMI SUNARIM.

TÜRKIYE IŞÇI PARTISİ
GENEL BAŞKANI
MEHMET ALİ AYBAR

Yeni Kuruluşlar

Partimizin Muş örgütüne bağlı Varto ilçesi muteşebbis yönetim kurulu 17 Ekim tarihinde kurulmuş bulunmaktadır.

Müteşebbis kurulda görev alan arkadaşlarımız İbrahim Seferoğlu (başkan), Hasan Beyazgül (sekreter), Hayri Palaoğlu (sayman), ile İsmet Hatunoğlu, Kâmil Han, Yusuf Vural, Rıza Bozkurt, Selim Ballıkaya ve Ali Kemal B. Yıldırım'dır.

İlk Sosyalist Belediye

Yozgat'ın Sorgun ilçesine bağlı Bahadında yenilenen Belediye Başkanlığı ve üyeleri seçimini Türkiye İşçi Partisi'nin kazanması dolayısıyla Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, Malatya Milletvekili Şaban Erik, Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı ve İstanbul Milletvekili Çetin Altan 10 Ekim'de Bahadın'ı ziyaret etmişlerdir. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar,Bahadında yaptığı konuşmada özetle şunları söylemiştir.

Başbakan ve arkadaşları Türkiye'nin kalkınması konusunda son derece iyimser bir tablo çiziyorlar. Onlara inanılacak olursa herşey yolundadır. Hızla kalkınmaktayız. Yurdumuzda yükselen fabrika bacaları sun'i bir orman manzarası göstermektedir. Barajlar, Hidro elektrik santralları, yol şebekeleri, ışığa, suya, sağlığa, okula kavuşan köyler...

Oysa bu tablonun gerçekle alakası yoktur. Gerçeğin gösterdiği manzara şöyledir:

AP iktidara geldiğinden beri yani üç yılda dışarıdan 438 milyon dolar borç almıştır. Bu miktar AP den önceki hükümetlerin 17 yılda aldıkları borçların yarısına yakındır. 1948 den 1965'e kadar eski hükümetler 986 milyon dolar borçlanmışlardır. Türkiye'yi böylesine borç altına sokan AP iktidarı fakir halkımıza ne getirmiştir? Hayat pahalılığı ve işsizlik.. Önümüzdeki aylarda fiyatlar daha da artacaktır. İş sahaları daha da daralacaktır. Sefalet ve işsizlik artacaktır. Köylü vatandaşların durumlar daha da kötüleşecektir.

Devlet ve belediyelerin halka yaptığı hizmetler 1966 dan beri azalmaktadır. 1966 da Milli Hasılanın % 15'i civarında bir meblâğ kamu hizmetlerine ayrılırken; 1968 de bu oran % 13'e düşmüştür. Keza 1962'de Mahalli idare ve Belediyelerin gelirleri Milli Hasılanın % 2,-55'i seviyesindeyken, 1966'da % 2,27 ye düşmüştür.

Halkın başlıca gıda maddesi olan ekmek fiyatları AP iktidara geldikten sonra daha da yükselmiştir. Bir kilo ekmek 1964'de 101 kuruştu. 1965'de 112 kuruş, 1968'de 120 kuruş olmuştur. İstanbul Belediye Meclisindeki TİP'li üyeler halkın başlıca gıda maddesi üzerindeki bu vurgun ve soygunu durdurmak için canla başla uğraşıyorlar.

Bir sosyal afet halini almış olan işsizlik önümüzdeki aylarda daha da artacaktır. Halen 1,5 milyon işsiz vardır. İşçilerin % 15'i günde 10 liradan az, % 70'i ise 25 liradan az ücret almaktadırlar. Köylü ailelerinin 1/3ünün hiç toprağı yoktur ve 3,5 milyon topraksız köylü tarım işçisi veya şehirlerde vasıfsız işçgi olarak çalışmak için ırgat pazarlarını doldurmaktadır.

Bu mudur kalkınan, ilerleyen Türkiye?

Burada Yozgat ilinde 100 köylü ailesinden 29'u topraksızdır. 100 aileden 60'ı da en çok 50 dönüm toprağa sahiptir. Yozgat'ın 639 köyünde ancak 480 ilkokul vardır. 20. 220 kişiye bir doktor ve 3.100 kişiye hastahanede bir yatak düşer. AP iktidara geleli kaç topraksız köylü ailesi toprağa kavuşmuştur. Siz köylü kardeşlerime hangi yardım eli uzatıldı.

Türkiye'de halk hep Demirel'-inkine benzer parlak istikbal vaadeden nutuklarla aldatılmışlardır. Çok partili rejim uygulanmaya başladığı tarihten bu yana ,yani 1946 dan beri, CHP'nin, DP'nin, AP'nin, YTP'nin ve CKMP'nin ve bunların yarvuladığı partilerin, yani TİP dışındaki öteki partilerin çizdikleri pembe manzara, gerçeğe uymuş olsaydı, bugün Türkiye hala böyle geri bir ülke, Türk halkı hala işsizlikten, pahalılıktan, hastalıktan kırılan, yolsuz, ışıksız, okulsuz köyleriyle orta çağ karanlığına gömülü bir ülke manzarası mı gösterirdi?

Şu nokta iyice belirmezse; emekçi sınıflar şu noktayı açık seçik kavramazlar ve sömürücü sınıfları temsil eden partilerin vaatlerine kanmaya devam ederlerse bugünkü sefalet, işsizlik, cehalet ve Amerika'ya bağlılığın yarttığı toptan yokolma tehlikesi sürüp gidecektir.

Halkımızın iyice kavramasını istediğimiz gerçek şudur:

Türkiye'nin geri kalmışlıktan kurtulması ve halkın fukaralıktan, işsizlikten, sömürüden ve horlanan ikinci sınıf vatandaş durumundan kurtulması için KAPİTALİST yolun bırakılması şarttır. KAPİTALİZM yolu, sermayesi olanın sermayesi olmayanları sömürdüğü, ezdiği ve Tanzimattan beri uyguladığımız yoldur. CHP kapitalizmin Devletçilik adını verdiği biçimiyle halkımızın sömürülmesine, ezilmesine aracılık etmiştir. DP ile AP de kapitalizmin özel teşebbüscülük adını verdikleri biçimiyle halkımızın sömürülmesine, ezilmesine aracılık etmişlerdir.

Dava, Türkiye'yi bu çıkmazdan kurtarmak, KAPİTALİST OLMAYAÜ KALKINMA YOLUNA OTURTMAKTIR. Bu da, sömürücülerin karşısına kendi menfaatlerini bilinçle kavramış emekçi halk sınıflarının çıkması ve Devlete ağırlıklarını koymasıyla gerçekleşebilir. TİP'den başka halka gerçekleri bütün çıplanklığıyla söyleyen ve HALKA-, "DEVLETE AĞIRLIĞINI KOY" diyen hiçbir parti yoktur. Amerikalılara, ikili antlaşmalara NATO'ya açıkça karşı çıkan başka hiçbir parti yoktur. "Dış politikada tam bağımsız bir yol tutalım; ne Amerika ne Rusya yı işlerimize karıştırmayalım. Rusya'dan da Amerika'dan da aynı uzaklıkta bir politika izleyelim! diyen TİP den başka hiçbir parti yoktur.

"Milletin gerçekten egemenliği demek olan; gerçekten hızlı kalkınma ve gerçekten hürriyet ve eşitlik demek olan SOSYALİZM'den başka kurtuluş yolu yoktur.

Halkımız bu gerçekleri kavrayıp buna göre politik yönünü tayin etmeyi öğrenmedikçe tatlı vaatlerle avutulup, sömürülmekten kurtulamayacaktır.

VATANDAŞ EZİLDİĞİN YETER. DAVRAN ARTIK. KENDİ İŞİNE DE, DEVLETE DE SAHİP ÇIK. 1969 DA SESİNİ DUYUR.

Seçimler ve örgüt durumu Üzerinde bilim kurulu raporu

I. GİRİŞ

2 Haziran 1968 Seçim sonuçlarını değerlendirmek üzere Genel Merkez Bilim Kurulu'nun istatistik veriler üzerinde yapmaya başladığı çalışmalar, bu verilerden sonuç çıkarabilmek için yapılması gerekli varsayımlar konusunda örgütte çalışanların bilgi ve tecrübelerinden yararlanmanın zorunlu olduğunu göstermiştir. Bu konuda Genel Merkez'e yapılan müracaat üzerine, Genel Sekreter İl yöneticilerinin bir kısmı ile temas kurulmasını sağlamıştır. Sistemli bir tartışmayı mümkün kılmak üzere bir "tartışma çerçevesi" hazırlanmıştır. Bunun sadece bir bölümü üzerinde durulmuş diğer bölümler için İl yöneticilerinden görüşlerini yazılı olarak bildirmeleri istenmiştir.

Bu raporda önce, hazırlanan "tartışma çerçevesi" açıklanmakta, sonra da ilk bölümle ilgili olarak ortaya çıkan gözlemler ve sonuçlar özetlenmektedir. Raporun diğer bölümleri yazılı görüşlerin elde edilmesinden sonra tamamlanacaktır. Amaç, gelecek seçimlere hazırlanmada yol gösterecek ipuçları elde etmek, örgütleşme çabalarına ve seçim hazırlıklarına yardımcı olmaktır.

II. SEÇİM SONUÇLARINI DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN TARTIŞMA ÇERÇEVESİ

A. ÖRGÜT KONUSU

Seçimlerde sonuç almada üzerinde durulması gerekli en önemli konu örgüt etkenliğidir. Sosyalist bir parti örgütü sadece nicelik bakımından oy vermeyi artırmaktan ötede, siyasi hayata katılmanın niteliğini değiştirecek bir çaba göstermek durumundadır.

Örgüt etkenliğini araştırmak üzere üzerinde durulacak konular 3 ana gurupta toplanabilir :

1. Örgütleşme Durumu :

Çeşitli nitelikteki;

(a) Bölgelerde,
(b) Yerleşme birimlerinde
— Büyük şehir
— İl Merkezi
— Kasabalar
— Köyler

(I) Örgüt durumu nedir?
(II) Örgütün seçimler üzerindeki etkisi ne olmuştur?
(III) Örgütleşme potansiyeli nedir?
(IV) Örgütleşme yöntemi ne olmalıdır?
— Maddi olanaklar
— Engeller.

Bu soruların cevapları sosyal ve ekonomik yapısı farklı olan bölgelerde (feodal ilişkilerin devam ettiği tarım bölgeleri, kapitalist ilişkilere geçmiş tarım bölgeleri, sanayiin geliştiği bölgeler v.s.) ve nüfus yapılarına, iktisadî ve sosyal ilişkilerine göre tiplere ayrılabilecek yerleşme birimlerinde (tüccar ve esnafın hakim olduğu kasaba tipi, sanayi işçisinin çokluk olduğu şehir tipi, büyük şehirlerin farklı nitelikteki mahalleri, çeşitli köy tipleri) örgüt durumunun nasıl farklılıklar gösterdiğini ortaya çıkarabilir. Böylece örgütleşme çabaları ile yapısal nitelikler arasında bir ilişki kurulması mümkün olur.

2. PARTİ ÜYELERİNİN, TARAFTARLARININ VE SEÇMENLERİNİN NİTELİĞİ

Yine aynı bölgelerde ve yerleşme birimlerinde :

(I) Kimler ve hangi sebeplerle, partiye üye olmaktadır?
(II) Parti militanlarının nitelikleri nelerdir?
(III) Parti yöneticilerinin nitelikleri nelerdir?
(IV) Kimler ve hangi sebeplerle partiye taraftardır?
(V) Kimler ve hangi sebeplerle partiye oy vermektedir?
— Oylarda artış, azalma ve dalgalanma sebepleri
— Parti ve örgütle ilgili sebepler
— Bunun dışındaki sebepler
(VI) Parti militanlarının, üyelerinin, taraftarlarının ve seçmenlerinin artma potansiyeli nedir? Nasıl geliştirilebilir? Engeller nelerdir? Nasıl aşılabilir?
— Eğitim çalışmaları ve yöntemi ne olmalıdır? (yönetici, militan ve üyeler için)

Burada, **militanlık, üyelik, taraftarlık** ve **oy verme** farklı nitelikte ve yoğunluktaki ilişkileri göstermektedir. Yapılan tartışmalarda genellikle oy verenlerin tam bilinçli taraftar olduğu varsayılmaktadır. Bu, gerçeklere uymayabilir. Nitekim önemli dalgalanmaların gözlendiği yerler bu konuda tereddütler uyandırmaktadır. Bu bakımdan parti seçmenlerinin ve taraftarlarının değerlendirilmesi ve gelecek seçime hazırlanma bakımından bu çeşit bilgiler önem taşımaktadır.

3. YAN ÖRGÜTLER

(I) Çeşitli bölgelerde ve yerleşme birimlerinde ne gibi yan örgütler vardır? Bunlardan ne ölçüde yararlanılmıştır?
(II) Yan örgütlerden nasıl yararlanılabilir ve ne çeşit yan örgütler kurulabilir?

. PROPAGANDA KONUSU

Örgüt etkenliğini sağlayan araçlardan biri "propaganda"dır. Burada önemli olan konu propaganda araçlarının seçilmesin de ve kullanılmasında hedeflere en etkili bir şekilde ulaştıracak yolların bulunmasıdır. Propagandaya sadece işlenecek konular bakımından değil, araçları, konuları ve ulaşılacak grupları birbiriyle bağlantılı olarak ele alan bir görüş açısından bakmak gereklidir. Seçimlerde propaganda çabalarının değerlendirilmesine ve ileride kullanılacak yöntemlerin aranmasına böyle bir görüşle yaklaşmak icabeder. Bundan başka "karşı propaganda"nın da hesaba katılması ve değerlendirilmesi zorunludur.

1. SEÇİMLERDE KULLANILAN PROPAGANDA ARAÇLARI

(a) Doğrudan doğruya temas
— Kahve toplantıları
— Sohbet toplantıları
— Evleri dolaşma
— Özel lokal açma v.s.
(I) Bunlar nasıl düzenlenmiştir?
(II) Hangi konular işlenmiştir?
(III) Kime ulaşılmıştır?
(IV) Bu araçlardan her birinin etkenlik derecesi nedir? (hangi şartlarda çok ve hangi durumlarda az etken olmaktadırlar?)
(V) İlerde bu araçlardan nasıl yararlanmak düşünülmelidir?
(b) Dolaylı Temas
— Kapalı salon toplantıları
— Açık hava toplantıları
— Belediye hoparlörleri
— Radyo konuşmaları v.s.
(I) Nasıl düzenlenmiştir?
(II) Hangi konular işlenmiştir?
(III) Kime ulaşılmıştır?
(IV) Etkenlik dereceleri ve şartları?
(V) İlerde nasıl kullanılmalıdırlar?
(c) Yazılı araçlar
— Afişler
— Bildiriler (Genel Merkez, mahalli örgüt)
— Gazeteler (Genel, mahalli basın)
— Parti amblemi meselesi
(I) Nasıl kullanılmıştır?
(II) Hangi konular işlenmiştir?
(III) Kime ulaşılmıştır?
(IV) Etkenlik derecesi ve şartları
(V) İlerde kullanma yolları?
(d) Genel sorular
(I) Kullanılmamış araç var mıdır?
(II) Sistemli olarak ulaşılmamış gruplar var mıdır?
— Kadınları aydınlatmak için özel yollar düşünülebilir mi?
(III) Etkili olabileceği halde üzerinde durulmamış konular var mıdır?

2. KARŞI PROPAGANDA ARAÇLARI

(a) Partiye karşı kullanılan başlıca propaganda araçları ne olmuştur?
— Hangi konular işlenmiştir?
(b) Ne kadar etkili olmuşlardır? Önleme veya etkilerini azaltma yolları nedir?

C. ADAYLAR

Adayların seçilme yolları, nitelikleri, kişilikleri ve davranışları da seçimleri etkileyen faktörler arasındadır. Seçim sonuçlarını değerlendirmede bu faktörler üzerinde ayrıca durmak faydalı olur. Burada şimdilik genellikle senato ve milletvekili adayları üzerinde durmak raporun amacı bakımından daha uygun olacaktır. İlerdeki mahalli seçimlerden önce böyle bir değerlendirmenin ayrıntılı olarak yapılması uygun görülebilir.

(a) Adayların seçilme yollarının, niteliklerinin, kişiliklerinin ve davranışlarının seçimler üzerinde ne gibi olumlu ve olumsuz etkileri olmuştur?
(b) İlerde bu konuda nasıl hareket edilmesi düşünülmelidir?

D. SEÇİM İŞLEMLERİNİN DÜZENLENMESİ

Seçim işlemleri de seçim sonuçlarını etkiler. Bunların düzenli ve etkili olarak yapılmasının önemi açıktır. Seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde bunun rolü üzerinde durmak ve ilerisi için somut ve pratik çözüm yolları bulmak gereklidir.

(a) Seçimden önce yapılacak işlemler
(I) Seçim gününden önce yapılması gerekli işlerde ne gibi eksiklikler görülmüştür?
— Genel Merkezce yapılacak işler
— Mahalli örgütçe yapılacak işler
(II) İlerde bunları önlemek için ne yapılmalıdır?
(b) Seçim günü yapılacak işlemler
(I) Bunların aksayan yönleri
(II) Önleme yolları
(c) Seçim işlemlerinin düzenlenmesi sonuçları nasıl etkilemiştir?

Yukarıdaki çerçeveye göre yapılacak bir tartışmanın seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılacak varsayımların geliştirilmesinde yardımcı olacağı düşünülmektedir. Böyle bir değerlendirme ise, zorunlu olarak, ilerideki çalışmalarda çeşitli kaynakların etken bir şekilde kullanılmasını sağlayacak tercihlerin yapılmasına, önceliklerin saptanmasına yönelecektir.

Bu çerçevenin sadece **ÖRGÜT KONUSU** ile ilgili **1. ÖRGÜTLEŞME DURUMU** bölümü tartışılabilmiştir. Aşağıda bu tartışmada ortaya çıkan başlıca sonuçlar özetlenmektedir.

III. ÖRGÜT DURUMU İLE İLGİLİ TARTIŞMA SONUÇLARI

1. GİRİŞ

Örgüt sorununun emekçi kütlelerin yerleşme birimlerine göre farklılık gösteren tutum ve davranışlarını anlayacak şekilde incelenmesi zorunludur. Çünkü örgüt, bilinçlenmenin ve eylemin emekçilerin yaşadığı mekân içinde düzenlenmesi demektir. Meseleye bu açıdan bakıldığında yerleşme birimlerinin ve bunların etkisinin büyük bir önemi olduğu görülür. Bunun sebeplerinden biri Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısının özelliğidir. Feodal ilişkilerin, kapitalist tarım işletmelerinin, küçük sanayi ile ileri teknolojili büyük sanayi işletmelerinin birarada bulunduğu, çeşitli şehirleşme tiplerinin geliştiği bu yapıda yerleşme şekilleri önemli farklılıklar göstermekte ve emekçi kütlelerin yaşantılarını şartlandırmaktadırlar. Hızlı nüfus artışı ve nüfus hareketliliği sonucu olarak, yerleşme şekillerinde, iktisadi faaliyet hacminde ve şekillerinde görülen gelişmeden daha önemli ölçülerde, değişiklikler olmaktadır. Sosyalist örgütün geliştirilmesinde ve değerlendirilmesinde yerleşme şekillerinin bu dinamik tablosunun gözönünde bulundurulması sınıf açısından yapılacak analizleri geniş ölçüde tamamlayacaktır.

Örgüt konusu böyle bir anlayış içinde ele alınmış ve tartışılmıştır. Ancak bu tartışmaların bu konuda bazı varsayımların önerilmesine yardımcı olacak ilk gözlemler olduğunu belirtmek gerekir. Bu gözlemlerin daha sistemli varsayımlar çerçevesinde geliştirilmesi ileride yerine getirilmesi gerekli önemli bir görevdir.

Siyasi Partiler Kanunu gereği olarak örgütleşme idari birimler çerçevesinde il ve ilçe düzeyinde olmaktadır. İller yerleşme şekilleri bakımından homojen birimler değillerdir. Farklı nitelikte yerleşme şekillerini biraraya getirirler. Aralarındaki bağlar çok defa idare örgütünün şekil bağlarından öteye gitmemektedir. İl, iktisadi ve sosyal bakımdan bütünleşme gösteren bir teşekkül değildir. Büyük şehir (metropoliten bölge) niteliği hâkim olan İstanbul'da bile kırsal bölge kasabası niteliğinde Şile, Çatalca, Yalova, Silivri gibi ilçeler vardır. Büyük bir maden bölgesi olan Zonguldak'ta Merkez İlçe dışındaki ilçeler tarım faaliyetinin hakim olduğu yerlerdir. Ereğli gibi oldukça büyük işçi barındıran ilçelerin bile hâkim niteliği budur. Büyük bir zanaatkâr topluluğu olarak bilinen Gaziantep'in ilçeleri feodal ilişkilerin yürürlükte olduğu geri tarım bölgeleridir. Bu bakımdan gerek örgütleşmenin incelenmesinde, gerekse seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde il düzeyindeki tahliller yanıltıcı olacaktır. Bunun için incelemelerde ilçelerin esas tutulması gerekli görünmektedir. Burada da ayni şekilde hareket edilecektir.

2. ÇEŞİTLİ NİTELİKTE YERLEŞME BİRİMLERİNDE ÖRGÜT DURUMU

a. İşçi sayısı çok olan merkezler

Örgütleşmeye işçinin etken olarak katılmasını sağlayacak şartları incelemek bakımından işçi yığılmasının görüldüğü yerler üzerinde önemle durmak gerekmektedir. İşçi çokluğu olan yerleri aşağıdaki şekilde gruplandırmak mümkündür.

(I) Büyük şehir bölgesinde işçiler

Bunun örneği İstanbul'dur. İşyerleri ve mesken bölgeleri tamamen ayrılmıştır. İşçiler bazı mahallelerde yığılmışlardır. Fakat bu mahalleler çeşitli hizmetler bakımından şehirle fonksiyonel bir bütünleşme gösterirler. Bunun önemli istisnası şehre yeni gelen işçilerin yığıldığı gecekondu bölgeleridir. Fakat bunlar da zamanla şehirle bütünleşmektedirler.

Yapılan tartışmada işçilerin bilinçlenmesini önleyen engellerin en önce büyük şehir bölgesinde kırıldığı kabul edilmiştir. Tutucu sendikacılığın etkisinden kurtulma, siyasi mücadelenin zorunluğunu benimseme, siyasi mücadelede D.P. hareketinin kalıntısı önderliğe bağlılıktan ayrılıp sosyalist eyleme katılma, tutucu ideolojik etkilerden kurtulma büyük şehir işçisi için daha kolay olmaktadır. Bu konuda önemli bir gözlem bilinçlenmede Zeytinburnu gibi birinci kuşak işçilerin bulunduğu yerlerle Samatya gibi birkaç kuşaklık işçi ailelerinin yaşadığı mahalleler arasındaki farktır (Bu nokta üzerinde ilerde ayrıntılı olarak durulacaktır). Diğer önemli gözlem seminerlerde yetiştirilmiş militan işçilerin Parti çalışmalarındaki başarısıdır.

İstanbul'un şehir kesiminde parti örgütleşmesi işçi ve aydın kesimi katılması bakımından Tüzük hükümlerine uygun dengeli ve devamlı bir nitelik kazanmıştır. Buna karşılık kasaba niteliğindeki çevre ilçelerinde (Silivri, Yalova, Şile, Çatalca) diğer Anadolu ilçelerindeki sorunlara benzer güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Bu, sosyal ve ekonomik yapı ile örgütleşme şekli arasındaki ilgiyi göstermektedir. Son seçimin şehir bölgesi bakımından önemli olayı, Partinin ağırlık merkezinin küçük burjuva - aydın mahallelerinden işçi mahallelerine kaymasıdır.

Büyük şehir bölgesi olan İstanbul'daki örgütleşme tecrübesinden büyük şehir niteliği kazanmakta olan diğer merkezlerdeki çalışmalarda yararlanmak gerekli görünmektedir. Fatih ilçesinde yapılan ve hem işyerlerine hem de mesken bölgelerindeki semtlere yönelen çalışmalar üzerinde özellikle durmak yerinde olur. Bu çalışmalar örgütleşme ve örgütü çalıştırma konusunda denenmiş bazı yöntemlerin eksikliklerini göstermekte ve yeni yöntemlerin geliştirilmesine yönelmektedir. Mahalle temsilciliklerinin, İstanbul şartlarında, etken bir şekilde kullanılamadığı anlaşılmaktadır. Büyük mahalleler için yeni yollar aramak gereklidir. Bu yolları aramak için ekipler halinde mahalle araştırmaları yapılmaktadır. Bunun sonucunda hem mahalleler için yeni örgüt biçimleri geliştirmek, hem de burada görev alacak emekçileri yetiştirmek üzerinde durulacaktır. İşyerlerine yöne-

len araştırmaların da yeni çalışma yöntemlerinin geliştirilmesine yolaçması beklenmektedir.

(II) İşçi sayısı çok olan daha küçük sanayi ve madencilik merkezleri

Bunun örnekleri yerleşmiş bir sanayi merkezi olan Kocaeli'nin İzmit Merkez İlçesi ve bir madencilik bölgesi olan Zonguldak Merkez İlçesidir.

İşçi çoğunluğu bulunan İzmit gibi yerleşmiş sanayi merkezinde, işyeri ve mesken ilişkileri ve şehirsel fonksiyonlar bakımından İstanbul'dan farklı orta büyüklükteki şehir koşulları yürürlüktedir. İşçi, buradaki yaşantısı ile, çalışması dışında tartışmaya ve çeşitli düşünce akımlarına açık bir ortam bulamamaktadır. Şehirde bağımsız düşünce akımlarının etken olacağı bir entellektüel hayat ve tartışma geleneği yoktur. İşçilerin çokluğu daimi işçi olmakla beraber yine de birinci kuşak işçi niteliği taşımaktadır. Bütün bu şartlar, işçinin bilinçlenmesini engelleyen çemberi kırmasını güçleştirmektedir. Tutucu sendikacılar, gerici ideolojik akımlar etkendir ve işçi sağlanan nisbi ücret artışlarını yeterli sayacak şekilde şartlanabilmektedir. Bu çemberi kırabilen bilinçli işçilerin kendiliğinden ve etkin bir şekilde katılmasıyla sağlam bir örgüt kurulmuştur, iyi çalışmaktadır. Fakat örgütün, bu safhada, gücü oranında etkisi yoktur. Bu ortamda yapılan önemli gözlemlerden biri, sendikacılık tarihinin bu döneminde, profesyonel sendikacı tipinin örgütleşmede az yararlı olmasıdır. Bu tip sendikacılar genellikle işçi önderi niteliği taşımamakta ve kendi sendikacılık alışkanlıklarını devam ettirerek Parti çalışmalarına zaman ayırmamaktadırlar. Parti örgütünü işçiler arasından çıkacak gerçek işçi önderlerine dayandırmak gerekmektedir. Böyle bir ayırım bu tip bir yerleşme biriminde daha büyük bir önem taşımamaktadır. Çünkü büyük şehir bölgesinde "parti görevlisi" olma diğer görevlerden ayrılabilen bir nitelik haline gelebildiği halde daha küçük yerlerde bu iki çeşit görev arasında daha yakın bir ilişki kurmayı gerektiren şartlar geçerli görünmektedir. Diğer bir gözlem Partide görev alan bilinçli işçilerin işlerinde başarılı ve çalışkan işçiler arasından çıkmasıdır. İşyerleri bakımından yapılan bir gözlem Kamu iktisadi kuruluşu işletmeleri ile özel kişilere ait işletmelerde işveren - işçi ilişkileri ile ilgilidir. Özel işletmede işçi, karşısında gerçek bir işveren yani "patron" gördüğü halde kamu işletmelerindeki işvereni "devlet bürokrasisi"nin bir parçası olarak görmektedir. Bu farkın hem ekonomik, hem de siyasi ilişkiler bakımından değişik durumlar yarattığı görülmektedir. Kamu teşekkülleri, ekonomik tavizlerde, siyasi amaçlarla daha açık davranmaktadır. Özel işletmelerin bu alandaki direnmesi daha büyüktür. Buna karşılık bazı hallerde kamu işletmeleri daha etken bir siyasi baskı kurabilmektedirler. İş güvenliği bakımından görülen farklar ise aksi yönde etki yapmaktadır.

Bu gözlemlerin benzer yapıdaki diğer merkezler için de yapılması ve buralardaki örgütler ile ekonomik ve sosyal yapı arasındaki ilişkilerin sistemli bir şekilde değerlendirilerek örgütleşme çabalarına buna göre yön verilmesi yerinde olacaktır.

Zonguldak Merkez İlçesinde görülen işçi çokluğunun durumu ise farklıdır. Burada 1/3'ü devamlı, 2/3'ü "münavebeli", toplam 45.000 civarında işçi vardır. "Münavebeli" işçiler civar köylerden gelmekte bir ay madende bir ay köyde bulunan iki grup halinde çalıştırılmaktadır. Ücret seviyesi, çalışma şartları ve işgüvenliği bakımından "münavebeli" işçilerle "daimi" işçiler arasında büyük farklar vardır. Daimi işçiler ve hizmetliler diğerlerine göre imtiyazlı bir zümre gibi görünmektedir. Münavebeli işçilerin bir niteliği de köyle ilişiklernin kesilmemiş olmasıdır. İşçi yoğunluğu dolayısiyle patlayıcı nitelikte görülen bölgede eski ve yerleşmiş bir siyasi baskı geleneği vardır. Bölgedeki işçi hareketlerinin başlıca özelliği ilerici akımların "münavebeli" işçiler arasında yerleşmesi, buna karşılık, daimi işçilerin genellikle tutucu bir davranış içinde olmalarıdır. Örgüt, baskılara direnen, bir çoğunun iş akdi feshedilmiş daimi işçiler tarafından yönetilmekte fakat daha çok "münavebeli" işçiler arasında etkili olmaktadır. Buradaki işçi eyleminin bir niteliği devrimci hareketlerin sendikalar dışında olması, sendikalara karşı bir güvensizlik olmasıdır. Devrimci işçilerin tutumu da, Parti örgütüne de üye olarak katılma yoluna gitmemeleridir. Partiye taraftarlıkları oy verme şeklinde görülmektedir. Son seçimde Parti çalışmalarının sonucu münavebeli işçilerin dönmüş oldukları köylerdeki yüksek oy sayısı ile görülmüştür. Bilinçli ve etken bir örgütün bu işçiler arasındaki çalışmalarının dikkatle izlenmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Buradaki tecrübe geçici işçi çalıştıran işyerlerinin bulunduğu diğer merkezlerdeki çalışmalara ışık tutacaktır.

(III) Kırsal bölgelerde işçi topluluğu yaratan büyük işletmeler.

İşçilerin önemli bir bölümü de kasaba niteliği hâkim olan yerlerdeki işletmelerde çalışmaktadır. Bunlar, kasaba ilişkilerinin hâkim olduğu çevrelerde yaşamakta ve bunun etkisi altında bulunmaktadırlar. Zonguldak'ta, Ereğli ve Bartın kasabalarında yaşayan, Kırklareli'nde Pınarhisar Çimento Fabrikası ve Alpullu Şeker Fabrikasında çalışan işçilerin durumu bunun örnekleridir. Bu şartlarda yaşayan işçiler üzerinde bilinçlenmeyi önleyecek baskılar daha etkili olabilmektedir. Bu çeşit yerlerde işçilerin Parti çalışmalarına katılması çok az olmaktadır. Özellikle gelir seviyesi düşük tarım bölgelerindeki fabrikalarda çalışan işçilerin devrimci nitelik kazanmaları çok güç olmaktadır. Bu çeşit yerler için yapılan ilgi çekici bir gözlem köyle ilişkisi devam eden geçici işçilerin ilerici siyasi akımlara katılmaya daha yatkın görünmeleridir. Bu da üzerinde durulması gereken bir gözlemdir.

(IV) İşçilerle ilgili bazı genel gözlemler

İşçilerin çok olduğu merkezlerde örgüt durumu

ile ilgili tartışmalarda ilginç görülen bazı genelleştirmeler yapılmıştır. Bunları sadece üzerinde tartışmaya değer varsayımlar olarak kabul etmek gerekir.

Bu genelleştirme denemelerinden biri çeşitli tip işçilerin bilinçlenme süreci ile ilgilidir. Türkiye'de bu ölçüde bir sosyalist örgütleşme yeni bir tecrübedir ve oldukça kısa bir dönem içinde yer almıştır. Bu kısa dönemdeki gözlemlere devamlılık niteliği taşıyan olaylar gibi bakmak önemli yanılmalara sebep olabilir. Sosyalist bilinçlenme bakımından işçi gruplarının gösterdiği farklılıklar, gecikmeler, işçi - köylü davranışındaki farklar geçici bazı etkenlere bağlı olabilir ve uzun vâdede, bilinçlenme süreci ilk intibalardan farklı gelişmeler gösterebilir. İşçi bilinçlenmesi ile ilgili diğer bir dinamik faktör de Türkiye'de yakın geçmişte yeralan sanayileşmenin işçi kütlelerine nisbî olarak büyük sayıda yeni unsurlar eklemesidir. Bu gelişme hem işçi sayısını arttırmakta, hem de işçiler arasında davranış farklılıklarına yol açmaktadır. İşçi sınıfı incelenmesinde bunu da hesaba katmak gerekir. İşçi davranışı ile ilgili bu iki noktaya dayanılarak bazı farkları izah için geçerli görülebilecek bir varsayıma ulaşılmıştır:

"İşçileri işçilik niteliği kazanmadaki zaman farkları bakımından üç grupta incelemek mümkündür. (I) Köylü niteliğini kaybetmemiş geçici işçiler, (II) Devamlı işçi niteliğini yeni kazanmış birinci kuşak işçileri, (III) Birden fazla kuşaktanberi işçi olarak yaşayan aileler. Geçici işçiler köyle ilişkilerini ve bunun sebep olduğu bazı nitelikleri kaybetmemişlerdir. Köyün nisbeten dinamik unsurlarından çıktıkları için köylüyü etkileyen siyasi akımlara açıktırlar. Köyle ilişkileri sebebiyle göreli bir güven duyguları vardır. Fakat gelir seviyeleri düşük olduğu için durumlarından hoşnut değillerdir. İşçi olarak daimi işçilerden daha çok sömürülürler. Bütün bu sebeplerle bu çeşit işçiler sosyalist bilinçlenmeye daha erken açılmaktadır. Birinci kuşak işçileri ise yeni kazandıkları devamlı işçilik niteliğinin sağladığı ve fakir köylü gelirinin üstündeki gelir seviyesini kazanılmış önemli bir ilerleme saymaktadırlar. Şehir yaşantısının sağladığı çeşitli imkânları ve hizmetleri de kazanılmış yeni durumun unsurları arasında görmektedirler. İş güvenliğine büyük önem vermekte ve bu yönden gelen tehditlere karşı büyük ürkeklik göstermektedirler. Sendikacılığa karşı bile bu ürkek yaklaşma ile bakmaktadırlar. Bu bakımdan risk olmadan bazı imkânlar sağlar görünen işbirlikçi sendikalara yanaşmayı tercih ederler. Birkaç kuşaklı işçi ailelerin durumu ise farklıdır. Bunlar için şehir yaşantısı veridir. Buna karşılık işçiliğin bu düzende kendilerini içine soktuğu mahkûmiyeti yaşantılarıyla görmüşlerdir. Bunlar düzen değiştirmeye yönelen devrimci eyleme hazır işçi gruplarıdır." Bu genelleştirme (doğru bir tahlile dayanıyorsa) hem, çeşitli işçilerin davranışlarını izahta, hem de örgütleşme çabalarına yön vermekte önemli ipuçları ihtiva etmektedir.

Tartışmada ortaya çıkan bir diğer genel gözlem de yakın tarihlerde Türkiye'ye gelmiş olan göçmenlerden işçi olanların siyasi davranışları ile ilgilidir. Bunlar, geldikleri ülkelere (Bulgaristan, Yugoslavya) ve hattâ bu ülkelerin bölgelerine (Kuzey ve Güney Bulgaristan) farklılıklar göstermekte, fakat, genellikle, sosyalist akıma katılmaya yakın bir grup olarak görünmekedirler. Bu noktanın da üzerinde durmakta yarar olabilir.

Diğer bir genel gözlem sendikacı tipleri ile ilgilidir. Sendikacılık hareketi bir gelişme içindedir. Bilim Kurulu'nun "Seçimler Üzerinde Durulacak Konular" adlı raporunda belirtilen yeni durum bu gelişmeyi hızlandıracaktır. İşçi örgütleşmesindeki bu nitelik değişmesini incelemek, yakından izlemek sosyalist akım bakımından önemli bir konu olarak kabul edilmelidir.

b. Esnaf ve zanaatkârın çokluk olduğu kasaba tipi yerleşme birimlerinde örgüt durumu

Sanayileşmiş merkezler dışında Parti örgütünün kasaba tipi yerleşme birimlerinde durulması gerekmektedir. Kasabalar tarımsal bölgelerde ticaret faaliyetinin yürütüldüğü, kamu hizmetlerinin yerleştiği ve küçük sanatlar tipinde üretim yapılan ve bazı diğer hizmetler görülen merkezlerdir. İlçe merkezlerinin büyük bir kısmı ve birçok il merkezleri bu nitelikte yerlerdir. Burada Parti örgütü bazı tip küçük esnafa ve zanaatkârlara (terzi, berber, kunduracı, şoför, tornacı, kitapçı v.s.) ve daha çok serbest meslek erbabı olan aydınlara (avukat, doktor, eczacı v.s.) dayanmaktadır. Kasaba tipi yerler örgütleşme bakımından farklılaşma gösteren bazı tiplere ayrılabilirler.

(I) Şehir niteliğinde büyük kasabalar

Daha çok gelişmiş bölgelerde görülen bu çeşit yerlerde ticaret ve hizmetler büyük ölçüde yürütülmektedir; bu faaliyetleri destekleyen üretim daha yaygın bir hale gelmiştir. İnsan ilişkileri kişisel tanışıklığın ötesinde fonksiyonel şehir ilişkileri haline gelmiştir. Fikir akımlarının girmesini sağlayacak araçlardan daha fazla etkilenme imkânları vardır. Bu tip yerlerde sosyalist örgütleşme daha kolay olmaktadır. Partililer üzerindeki ekonomik baskının düzenlenmesi daha güçtür. Emekçi niteliğindeki esnaf ve zanaatkârın bilinçlenmesini sağlıyan bir siyasi tartışma ortamının gelişmesi daha kolaydır. İdarenin baskı yapması da güç olmaktadır.

Bu genel tablo içinde bu tip yerler arasında bazı farklar gözlenmektedir. Bazı merkezlerde siyasi akımların gelişmesine imkân veren bir gelenek kurulmuştur, daha açık ve müsamahalı bir ortam vardır. Nüfus bakımından **akışkan yerlerin,** göçmen sayısının çok olduğu merkezlerin bu durumda olduğuna işaret edilmiştir. Fakat bütün bu faktörler benzer yapıdaki merkezler arasında örgütleşme başarısı bakımından görülen farkları izah için yeterli değildir.

Bu konunun daha sistemli bir şekilde incelenmesi gereği duyulmuştur.

Daha önce sosyalist örgüt kurulmuş olan yerlerin özel bir durumu olduğu anlaşılıyor. Bu, daha önce eyleme katılmış militan kadronun durumu ile ilgilidir. Geçmişteki büyük baskının ve bunun çevredeki yankılarının bunların ilişkilerini ve davranışlarını etkilediği anlaşılıyor. Bu kişilerin bazan çevreleri ile ilişki kurmakta güçlük çektikleri, fakat bunu başardıkları zaman etkili ve disiplinli elemanlar olarak çalıştıkları gözlenmiştir.

Gelir seviyesinin veya gelir farklılıklarının örgütleşmeyi ne şekilde etkilediğini anlamak yönündeki tartışmadan bir sonuç alınamamıştır. Sadece, gelir farklılıklarının çok büyük olduğu ve ilişkilerin gerilimli geliştiği yerlerde örgütleşmenin güçleştiği, buna karşılık, oy almanın, bazı hallerde, kolay olduğu belirtilmiştir. Bu konunun da etraflı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir.

İşçi çokluğu olan merkezlerde örgütleşme kendiliğinden olduğu halde kasabalarda örgüt kurmak için genellikle özel bir çaba gösterilmesi gerektiği anlaşılıyor. İlişkilerin, kişisel tanışıklık ötesinde olduğu büyük merkezlerde örgüt kurma teşebbüslerinde nasıl bir yöntem uygulanacağı konusu üzerinde tartışılmıştır. İl görevlilerinin sürekli ziyaretlerle potansiyel kurucularla özel olarak tanışması veya açıklanan bir gün ve yerde bir toplantı düzenlemek ve böylece Partiye taraftar olanlarla temas kurmak, denenmiş iki yöntem olarak ileri sürülmüştür.

(II) Zanaatkâr çokluğu olan merkezler

Büyük bir zanaatkâr ve esnaf temerküzü gösteren bir şehir niteliği olan bir merkez incelenmiştir. İktisadî bakımdan oldukça dinamik bir yapısı olan bu merkez siyasi alanda da çok hareketli ve açık görünmektedir. İlerici akımlara sahne olmuştur. Parti örgütünün ilk geliştiği ve çok güçlü olduğu önemli bir merkezdir. Ancak küçük sanayiye yönelen başarılı zanaatkâr kütlesinin devrimci potansiyelinin ne olduğu üzerinde tartışılacak bir konudur. Örgüt gücünün sosyalist eylem bakımından bir doyma noktasına gelmiş olabilecek Merkez İlçe'ye veya gelişme potansiyeli bulunan çevre ilçelerine yöneltilmesi meselesinin önemli bir tartışma konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Özellikle zanaatkâr ve esnaf zümresinin gelişmesi bakımından önem taşıyan bu tecrübe de izlenmeye değer bir önem taşımaktadır.

(III) Küçük kasabalar

Bunlar çevrelerindeki tarımsal faaliyetin etkisinden ayrılmamış, ilişkilerin kişisel tanışma düzeyinde olduğu küçük merkezlerdir. Çevredeki mülkiyet sisteminin niteliklerini taşırlar. Büyük toprak sahiplerinin olduğu yerde bir veya birkaç kişinin nüfuzu içindedirler. Feodal ilişkilerin olduğu bölgelerde bu etki daha açık olarak görünür. Özellikle gelir seviyesi düşük bölgelerdeki ilçe merkezleri bu niteliği taşırlar. Buralarda örgüt kurma güç olmaktadır. Özellikle tutucu çevrelerin baskı yaptığı yerlerde bu güçlük daha fazla olur. İdarenin siyasi baskısı, ekonomik faaliyete hâkim kişilerin ekonomik baskısı ve yakın çevrenin sosyal baskısı, hem esnaf ve zanaatkâr, hem de serbest meslek erbabı aydınlar üzerinde çok etkili olur. Küçük toprak sahiplerinin çok olduğu ve toprakta çalışmanın feodal ilişkiler dışında düzenlediği bölgelerde bu tip kasabalar sosyalist akıma açık olan köylerde faaliyet göstermeyi köstekleyen engeller olarak görünmektedir (Bu durumlarda örgütleşmeyi köylere dayandırma yolları ilerde tartışılacaktır).

c. Kasaba tipi yerlerde ve İlçe ölçüsünde örgütleşmenin genel sorunları

Kasabalarda örgüt kurmanın başlıca meselesi yöneticilerin niteliği konusudur. Birçok yerlerde esnaf ve hattâ aydınlar sosyalist bir parti örgütü içinde çalışmaya yatkın kişiler değillerdir. Bunlar Parti'ye şimdiye kadar çok sayıda kurulmuş çeşitli partilerin bir yenisi gibi bakmaktadırlar. Diğer partilerin sağladığı imkânları beklemekte ve onların çalıştığı inandırma yollarına başvurmakta ve çok defa Parti genel çizgisiyle uyuşmayan duruma düşmektedirler. Yönetici potansiyeli olan emekçiler ise, bu tip kişilerin Parti görevlisi olmasına alışılmadığı için, fakirlik, gençlik veya bilgisizlik özürleri ile kenarda kalma eğilimi göstermektedirler. **Parti yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi bu merkezlerin en önemli bir sorunu olarak görünmektedir.**

Örgüt kurma sorunu kadar önemli bir konu da geçmişte kurulmuş bazı örgütlerin yenilenme zorunluğudur. Partinin kuruluş dönemindeki koşullar, birçok yerlerde sosyalist eyleme yatkın olmayan kişilerin yönetici durumuna gelmelerine yolaçmıştır. Bunların Parti amaçlarına uygun nitelikte çalışma yapması olanaksızdır. Bundan daha önemlisi, bu çeşit kişilerin, eyleme hazır kimseleri uzaklaştırarak Parti gelişmesine engel olmalarıdır. Böyle durumlarda örgüt yenilenmesini sağlamak üzere uygulanabilecek bir yöntem ileri sürülmüştür. Bu yöntemde esas, Parti ileri gelenlerinin katılacağı gezilerle bu çeşit merkezlerde ilginin uyandırılması, buralarda bulunan eyleme yatkın kişilerin ortaya çıkmasının sağlanması ve sonra da bunlara dayanan bir örgüt kurma çabasına girilmesidir. Böylece, Parti'nin etkisi ile uyanmış olan, fakat mahalli şartlarda ortaya çıkamayan kişilerin yönetime katılması mümkün olabilecektir. Genel Merkezin düzenleyeceği bu gezilerden hemen sonra yeni örgüt kurmakla görevlendirilmiş Parti yetkililerin gitmesi ve gerekli işlemleri yerine getirerek (yeni bir müteşebbis heyet kurma gibi) çalışmayı sonuçlandırması gerekli olacaktır. Bu yöntemin örgüt kurulmamış yerlerde de uygulanması mümkündür. Uygulamanın, yerleşme birimlerinin tiplerine ve Parti tecrübesine dayanılarak saptanmış

esaslara ve önceliklere göre hazırlanmış bir program çerçevesinde yapılması gerekecektir.

Üzerinde durulan diğer bir konu da Parti çalışmalarına aydın katılmasının önemidir. Özellikle idare ile ilişkilerin, çok defa kasıtlı olarak, güçleştirilmiş işlemlerini yerine getirmede, parti gelişmesinin bu safhasında, aydın niteliği taşıyan kişilerin büyük yararı olmaktadır. Uzun vadede meseleyi sadece doktrin bakımından bir eğitim olarak değil, sosyalist bir parti çalışmaları ile tutarlı pratik bilgilerle donatılmış ve diğer partilerin yetiştirdiği profesyonel particilerle başa çıkacak Partililerin yetiştirilmesi olarak bakmak gerekmektedir.

Kasabalarda örgütleşmenin diğer önemli sorunu örgütleşmeyi engellemede kullanılan yöntemlerdir. Birçok yerlerde örgütleşmeyi engellemeke, örgüt kurmayı önlemekten başka yöntemlere başvurulduğu görülmektedir. Bu yöntemlerden biri Parti örgütünü tutucu çevrelere bağlı kişilere kurdurarak Parti'yi atıl bırakmak isteğidir. Bazı yerlerde ise Parti'nin zayıf kişiler tarafından kurulmasına müsamaha edilmekte, fakat güçlü kişilerin katılması önlenmek istenmektedir.

Kasaba örgütlerinin temel sorunu köylerle ilişkidir. Birçok yerlerde, köyler, Parti çalışmaları bakımından kasabalardan daha ileri durumdadır. Zayıf örgütlü veya örgütsüz kasabalar bu bakımdan büyük bir engel olarak ortaya çıkmaktadır. Köylerde ise bilinçli ve güçlü Partililer vardır. Bu durumlarda Parti örgütünün kurulmasında köylülere başvurulması gerekmektedir. Bu konunun Parti Genel Merkezi tarafından incelenerek bir sonuca bağlanması tavsiye edilmiştir. Bundan başka, bazı durumlarda, köylerle il arasında doğrudan doğruya ilişki kurulabilir.

İlçe düzeyinde örgütleşmede mahalle ve köy seviyesinde temsilcilik kurmaya önemli bir engel olmadığı belirtilmiştir. Diğer partiler birçok yerlerde fiilen teşkilât kurmuşlardır. T.İ.P.'nin de, gerektiğinde böyle bir ihtiyacı karşılaması mümkündür. Kurulan görevli lokalleri bunun örnekleridir. Bunun dışında köy temsilcilikleri iyi seçilip kullanıldığında etken araçlar olabilmektedirler.

İlçe örgütleşmesinin bir başka yönü de köyler arasında parti çalışmaları bakımından büyük farklar bulunması halindeki dengesizliktir. **Partili sayısı çok olan ve güçlü militanlar bulunan köylerde bütün bu gücün sadece bu köylerin kendi içlerinde kullanılması bir kaynak israfı gibi görünmektedir. Bu militanların çevredeki diğer köyleri bilinçlendirme yollarının aranması gereklidir.**

Denenmekte olan bir yol güçlü köy militanlarının birkaç köyü içine alan köy gruplarından sorumlu olmasıdır. Bu ilgi çekici bir çözüm görünmektedir. Denenen diğer bir yol da başarılı köy militanlarının bir süre için başka köylere gönderilmesi yoludur. Militan kullanmada kalaycı, yorgancı gibi gezgincilerden yararlanılması da bir yol olarak belirtilmiştir. Bütün bunlar Parti çalışmalarını ilçe ölçüsünde düzenleyecek yeterlikte yöneticilerin bulunmasına bağlıdır.

d. İl düzeyinde örgütleşmenin bazı meseleleri

İlçelerin daha homojen birimler olduğu ve örgüt konusunun incelenmesinde esas tutulmaları gerektiği belirtilmişti. Şimdiye kadar konu böyle bir açıdan ele alınmıştır. Ancak İl düzeyinde örgütleşmenin de bazı önemli fonksiyonları olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bu bölümde örgütleşmenin bu yönü ele alınacaktır.

İl örgütünün görevi ilçe çalışmalarına yön vermek ve ilçelerarası işbirliğini sağlamaktır. Ancak ilçelerarası sistemli koordinasyonun pek az ilde gerçekleştiği görülmektedir. Diğer illerde ise gerek örgüt durumu ve maddi güçlükler, gerekse ilçelerarası uzaklık sebebiyle böyle bir işbirliği yapmanın çok güç olduğu anlaşılmaktadır.

İl ölçüsünde örgütleşmenin bir diğer sorunu İl Merkezinde zayıf örgütün ildeki gelişme potansiyelinin değerlendirilmesine engel oluşudur. Böyle durumlarda Genel Merkezin, bir süre için, İl örgütünü yönetmek ve güçlendirmek üzere başarılı yöneticileri görevlendirmesi bu sorunu çözecek uygun bir yol gibi görünmektedir.

Bazı hallerde, oldukça güçlü ilçeler bulunduğu halde il merkezinde örgütleşmenin büyük engellerle karşılaştığı görülmektedir. Buna benzer dengesiz durumlarda, özel çaba göstererek il merkezini güçlendirmek yanında, ildeki faaliyet merkezini güçlü ilçelerden birine kaydırmak yolu da düşünülebilir.

Bir diğer konu da sosyalist akıma örgütleşmenin başlangıcında katılan ve çok kısa zamanda büyük sonuçlar alınacağını umduğu halde mücadelenin uzun ve çetin olduğunu görerek yorulan yöneticilerin durumudur. Bunların heyecanlı taze güçlerle yenilenmesi veya desteklenmesi mümkün olabilmelidir.

3. ÖRGÜTLE İLGİLİ BAZI GENEL SORUNLAR

a. Yan örgütler meselesi

Bu önemli konu etraflı olarak tartışılmamıştır. Gelişmesinin bu döneminde ana örgütünü kurmak ve sağlamlaştırmak zorunda olan Parti, yan örgüt kurmak ve yan örgüt olarak işleyecek, kurulu örgütlerle sistemli işbirliği yapma konusunu etraflı bir şekilde ele almayı ileriye bırakmıştır. Fakat birçok alanlarda bu ilişkiler kurulmakta ve gelişmektedir.

Üzerinde kısaca durulan bir konu kadınlarla ilgili çalışmalardır. Bazı yerlerde kadın emekçilerle özel olarak ilgilenmek üzere çaba gösterildiği görülmektedir. Bilinçli partili kadınların işçi mahallelerini ziyaret etmesi, kabul günlerine gitmeleri şeklinde esnek bir yolun etkili olduğu görülmüştür. Kısa süreli olan bu denemenin devam ettirilmesinde ve izlenmesinde yarar vardır. Burada kadın partililerin yetiştirilmesi de özel bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Bazı yerlerde şoförler derneği, kitaplık kurma dernekleri gibi kendiliğinden kurulmuş yan örgütlerin etkili olduğu görülmektedir. Bunların, ilerdeki çabalara yardımcı olmak üzere, incelenmesi doğru olacaktır.

Türkiye'ye benzer yapıdaki ülkelerde sosyalizme oldukça etkin katkı yapmış olan köylü kuruluşlarının Türkiye'de bulunmayışı dikkate değer bir noktadır.

b. Aidat meselesi

Bu önemli konu da etraflı bir şekilde ele alınmamıştır. Ancak bazı gözlemler yapılmıştır.

Bunlardan önemlisi köylülerde devamlı aidat verme alışkanlığı kurmanın güçlüğüdür. Bunun psikolojik olduğu kadar ekonomik sebepleri de (köylünün para olarak gelir elde etme sürecinin işçiden farklılığı) vardır. Buna karşılık köylünün belli birşey karşılığı bağış vermesinin daha kolay olduğu belirtilmiştir. Rozet dağıtmak veya benzeri şekillerle yardım sağlama üzerinde durulacak konular olarak ileri sürülmüştür.

Partili üyelerden çok küçük ölçüde de olsa aidat şeklinde katkı sağlamanın önemli eğitici rolünün unutulmaması belirtilmiştir.

c. Partiye üye kaydı meselesi

Bu konuda ilginç bir teklif yapılmıştır. Bu teklifin dayanağı üye kaydetmede süratle üyelik kartı vermenin özellikle köylerde yarattığı olumlu etkidir. Halbuki uygulanmakta olan usule göre üyelik kartı vermek çok zaman almaktadır. Bunu önlemek üzere İl örgütlerine yerinde "aday üye kartı" şeklinde bir belge verme yetkisinin tanınması bu teklifin esasını teşkil etmektedir.

Bundan başka uzun bir süre Parti ile ilişki kurmayan ve çalışmalara katılmayan üyeler için de "üyelik düşmesi" gibi bir işlem yapılması önerilmiştir.

4. ÖRGÜT DURUMU VE SEÇİMLER

Son seçimlerin başlıca niteliği Parti oylarında ağırlık merkezinin şehirlerde işçi mahallelerine kayması, kırsal yerlerde de kasaba oylarından daha önemli ölçüde köylerde oy artışı görülmesidir. İlçe seviyesindeki istatistik veriler elde edilince oyların ayrıntılı incelemesi yapılacaktır. Fakat bu genel gözlem Parti'nin sıhhatli bir doğrultuda geliştiğini gösteriyor.

Örgüt durumu ile alınan oyların ilişkisi konusundaki tartışmalarda, birçok yerlerde oy durumunun genel eğilimi yansıttığı ve örgüt gücüne göre önemli farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Bazı hallerde ise örgütün güçlü ve çalışmaların yoğun olduğu yerlerde düşük oy alınmasına karşılık hiç faaliyet gösterilmeden yüksek oy elde edilmesi gibi şaşırtıcı görünen sonuçlar alınmıştır. Buna karşılık güçlü örgütün olumlu sonuç aldığı yerler de vardır. Oy istikrarı ile örgüt gücü arasındaki ilişki incelenmemiştir.

Yukardaki sonuçları izah için ileri sürülen görüşler şunlardır:

(I) Oy vermede örgüt çalışmasından çok radyo konuşmaları, meclis saatleri, gazeteler ve kamu oyundaki genel tartışmalar etken olmuştur.

(II) Bazı durumlarda, örgüt olmadığı halde partili gibi çalışan elemanların varlığı sonuç üzerinde etkili olmuştur.

(III) Örgüt olmayan yerlerin yakındaki etken örgütlü merkezler tarafından etkilendiği durumlar vardır.

(IV) Örgütün güçlü ve çalışmaların yoğun olduğu yerlerde karşı güçler de daha çok çalışmış ve baskıyı böyle yerlere yöneltmişlerdir. Bu baskıyı hissetmeyen yerlerin genel olarak etkilenmesi daha kolay olmuştur.

Bu konunun daha ayrıntılı olarak incelenmesi ve tartışılması gerekmektedir. Bu hususta Parti'nin başarılı olduğu ve oy dalgalanması gösteren yerlerin incelenmesi teklif edilmiştir. Fatih İlçesinde 1965 - 1966 seçimleri üzerinde yapılmış araştırma buna örnek olarak gösterilebilir. Ayni çalışmanın son seçim sonuçlarına göre yeniden değerlendirilmesi faydalı olacaktır.

Örgüt durumu ile seçim sonuçları arasındaki ilişkiler konusunda bu dönemde yapılacak gözlemlerin örgüt ile örgüt dışı çalışma yollarının etkenliği arasında yanıltıcı bir değerlendirmeye yolaçmasını kesin olarak önlemek gereklidir. Örgüt dışı etkenlerin sebep olduğu bilinçlenmenin ve oy vermenin niteliği üzerinde dikkatle düşünülmelidir. Örgüt içinde kurulmuş bir kişisel ilişkiler düzeninin sağlayacağı devamlı bir eğitime dayanmıyan bir sosyalist akımın sağlam temellerden yoksun olacağı muhakkaktır. Sosyalist akımın dayanacağı **siyasi katılmanın** niteliği niceliği kadar önemlidir.

Bu raporun ilk tartışmasında ortaya çıkan bir sonuç Parti ile ve ilçe yöneticileri ile Bilim Kurulunun ortak çalışmalarının çok verimli bir yöntem olduğu konusundaki görüştür. Böyle çalışmaların Parti'nin bilimsel araştırmalarını zenginleştireceği ve bunları gerçek somut konulara yönelteceği muhakkaktır. Bunu sağlamak üzere Genel Yönetim Kurulu toplantıları sırasında bir günün Bilim Kurulu ile ortak tartışmalara ayrılması ve zaman zaman il yöneticileri ile Bölge toplantıları yapılması önerilmiştir.

Düzeni Ancak Emekçi Sınıflar Değiştirebilir

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Türkiye İşçi Partisi İzmir İl kongresinde aşağıdaki konuşmayı yapmıştır.:

"AP İKTİDARI TÜRKİYE'Yİ BORCA BOĞMUŞ İFLASIN EŞİĞİNE GETİRMİŞTİR.

Türkiye İşçi Partisi düzeni değiştirmek gerektiğini ilk söylediği günlerde bu iddiayı ileri sürmekte yalnızdı. Herkesin bildiği gibi, Partimiz Türkiye'yi yüzyıllardır geri bırakan ekonomik sosyal ve politik nedenleri bilimsel bir tahlille kesin olarak teşhis ve tesbit etmiş bulunmakta ve Anayasaya rağmen yürütülen bugünkü komprador kapitalist düzeninin değiştirilmesini zorunlu ve kaçınılmaz görmektedir. Bu teşhisi ilk koyduğumuzdan bu yana oluşan olaylar bizim haklı olduğumuzu ortaya koymuştur. AP'nin iktidara gelişinden sonra bozuk düzen daha da bozulmuştur. Bugün Türkiye borca boğulmuş, devamlı olarak borçlanarak yaşamak durumuna düşürülmüş bir ülkedir. Bu durum AP iktidarında, kuşkuları son haddine vardıracak şekilde ağırlaşmıştır. Gerçekten Demirel Hükümeti iktidara geldiği üç yıl içinde -son onyedimilyonluk Ortak Pazar kredisi eskilerine eklenince- tam dörtyüzellialtı milyon dolarlık borç almıştır. Bu büyük borç yekunu, 1948'den 1965 yılı eylül ayı sonuna kadar, yani geçmiş hükümetlerin onyedi yılda aldıkları borç toplamının, hemen hemen yarısıdır. Buna Sovyetler Birliği ile imzalanan 200 milyon dolarlık kredi antlaşması da eklenecek olursa, Türkiye, Osmanlı borçları dahil, tarihinin hiçbir döneminde böylesine ağır bir borç yükü altına girmemiştir. Dış ödemeler dengemiz borçlanmaya başladığımız günlerden beri boyuna açık vermekte ve ihracat gelirlerimizin önemli kısmı borçların ana ve faizlerini ödemek için kullanılmaktadır. İhracatı artırmak ve dengeyi sağlamak mümkün olmamaktadır. Bizi büsbütün dışa bağlayan montaj sanayii, gerçek sanayileşmemizi önlemektedir. Nüfusun hızla artması sonucunda, küçük toprak sahibi köylü ailelerin geçimi gittikçe zorlaşırken, bir yandan da topraklar büyük ağaların elinde toplanmakta, tarımda büyük kapitalist işletmeler meydana gelmektedir. AP iktidarı toprak reformuna yanaşmamıştır; yanaşamaz.

1957-58 yıllarındakini andıran bir bunalımın eşiğinde bulunuyoruz. Montaj sanayii yüzünden bu seferki bunalımın daha yıkıcı olacağı da anlaşılıyor. Bunalımın yükünü emekçi sınıf ve tabakalar taşıyacaktır. Hayat pahalılığı, işsizlik, önümüzdeki aylarda artacaktır. Tepkileri bastırmak için AP iktidarının Anayasaya aykırı davranışlarında daha da ileri gitmesi kuvvetli bir ihtimaldir. Mahkeme kararlarına karşı koymuş, Meclis basmış, Mecliste Türkiye İşçi Partili milletvekillerine grupca saldırmış ve irticaı tahrik ve himayeyi siyasi bir düstur haline getirmiş, partizan bir idare kurmuş olan, taşlı-sopalı saldırılar tertipçisi AP iktidarının 1969 seçimleri arefesinde Anayasanın büsbütün dışına düşen davranışlarda bulunabileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

NATO'DA KALMANIN TEHLİKESİ

Fakat bugün dar boğazlara sürüklenmekten çok daha vahim, çok korkunç bir tehlikenin karşısında bulunuyoruz: Amerika ile Sovyet Rusya arasında çıkacak bir savaşta Türkiyemiz, Amerikan askeri üsleri yüzünden ilk nükleer hedefler arasında bulunmaktadır. Çekoslavakya'nın işgalinden sonra oluşan olaylar ve Orta-Doğu'da süren aşırı gerginlik savaş ihtimalini artırmıştır. Herhalde "barış içinde birlikte yaşama" ilkesinin umutlara yol açtığı günler geride kalmıştır. Hele Orta-Doğu'da savaşın heran patlaması ve bu sefer mahalli karakterini kaybedip bir Amerikan-Sovyet çatışması haline gelmesi ihmal edilemeyecek bir ihtimaldir. Amerikan- Sovyet ilişkilerinin her gerginleşmesinde olduğu gibi Türkiye'nin durumu gene son derece nazik bir noktaya gelmiştir.

Bundan on yıl önce Amerika, Lübnan krizinde yurdumuzdaki üslerini kullanmıştı. Bu sefer de kullanmaya kalkarsa ve hele Orta-Doğu savaşı bir Amerikan-Sovyet savaşına yol açarsa istemesek te kendimizi savaşın içinde bulmamız ve Türkiye'nin nükleer bir hedef haline gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Çünkü Sovyetler Birliği kendisine karşı kullanılan ülkemizdeki Amerikan üslerini ilk ağızda yoketmek isteyecektir.

Biz Türkiye İşçi Partisi olarak bu tehlikeye öteden beri parmak basmaktayız. Mecliste ilk konuşmalarımızda, bu üslerin egemenlik haklarımız ve bağımsızlığımızla bağdaşmayan bir durum yarattığını, üstelik güvenliğimize hizmet etmek şöyle dursun, bizi heran yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulundurduğunu ısrarla belirtmiştik. İkili antlaşmaların derhal feshini, NATO'dan çıkılmasını istemiştik; hala ısrarla istiyoruz.

Bazı siyasilerin sandığı gibi Amerika'ya ve Sovyetler Birliğine karşı düşmanca gösterilerden kaçınarak savaş dışında kalmamız katiyen mümkün değildir. Amerikan üslerinden temizlenmedikçe her iki devlete karşı aşırı dostluk gösterilerinde bulunulsa da, Amerika ile Sovyetler arasında savaş başlar başlamaz Türkiye nükleer bir hedef haline gelecektir.

Kaybedecek vakit yoktur. Anayasanın tanıdığı hak ve hürriyetlerden faydalanarak, halk kütleleri hükümeti NATO'dan çıkma ve üsleri tasfiye etme

doğrultusunda etkilemeye çalışmalıdır. Bugüne kadar gençlerin düzenlediği gösteriler, bundan böyle emekçi halk kütlelerinin geniş ölçüde katıldığı ve hükümetin boş veremeyeceği halk oyunun demokratik ağırlığı haline gelmelidir.

DÜZENİ ANCAK EMEKÇİ SINIFLAR DEĞİŞTİREBİLİR.

Bugün içinde yaşadığımız komprador kapitalizmi düzeninin tehlikeleri en kalın çizgileriyle bunlardır. Komprador kapitalizmi Türkiye'nin tam bağımsız olmasını engellemekte, emekçi sınıflarının insafsızca sömürülüp ezilmelerine yol açmakta ve Türkiye'yi nükleer bir hedef haline getirmektedir. Şu halde bu düzeni ivedilikle değiştirmek gerekiyor. Burada iki noktayı açıklamak isteriz; birincisi, düzen değişikliği derken Türkiye İşçi Partisi komprador kapitalizminin terk edilip kapitalist olmayan kalkınma yolundan sosyalizme geçilmesini kastediyor. Biz, bugünkü bozuk, haksız, insafsız düzenin, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısının sonucu olduğunu kesinlikle tesbit etmiş olduğumuz için, düzeni yapısal değişikliğe gitmeden değiştirmenin mümkün olmadığını bilmekteyiz.

İkinci önemli nokta ise şudur : Türkiye İşçi Partisi düzen değişikliğinin ancak emekçi sınıfların devlete ağırlıklarını koymaları sonucunda gerçekleşeceği kesin inancındadır.

Oysa CHP, düzen değişikliğini böyle anlamıyor. Kapitalist sistem terkedilmeden, bugünkü sömürüye, ezgi ve baskılara son verilebileceğini sanıyor. Esasen CHP sözcülerinden bir kısmı son zamanlarda düzen değişikliğinden değil, düzenin düzeltilmesinden bahsetmeğe başlamışlardır. Üstelik CHP'ye göre düzeni değiştirecek olan "bürokrat'lardır. Yani Osmanlı devletinden beri devleti elinde tutmuş olan aydın yönetici kadrodur. Emekçi sınıfların devlet yönetimine ağırlığını koyması, söz ve karar sahibi olması sözkonusu değildir.

Bu da gayet olagandır. Çünkü CHP sosyalist bir parti değildir. Sosyalist olmadığını defalarca tekrarlamıştır. Onun tasarladığı düzen değişikliği elbette şu kötülüğü, bu bozukluğu ortadan kaldırmaya çabalayarak, kapitalist düzenin aksaklıklarını düzeltmek doğrultusunda olacaktır.

Bize gelince, biz sosyalistiz. Biz kapitalizmle Türkiye'yi kurtarmanın mümkün olmadığını bilimsel bir gerçek olarak bilmekteyiz. Türkiye Tanzimattan beri yamalı bir bohçaya dönmüştür. Bir yama daha hiçbirşey değiştirmez, değiştiremez. Türkiye ancak sosyalist olarak kurtulacaktır. Bundan başka CHP ile aramızda bir fark daha var: Biz, Türkiye'nin NATO ittifakı içinde kaldıkça ne gerçekten güvenliğini koruyabileceğine, ne de bağımsız bir kalkınma yoluna girebileceğine inanıyoruz.

CHP VE TÜRKİYE SOSYALİZMİ

Türkiye İşçi Partisi ile CHP arasındaki fark bizim sosyalist bir Parti, onların da sosyalist olmayan bir parti olmasından ibarettir. Türkiye İşçi Partisi düzen değişecektir derken, emekçi sınıfların Anayasa içinde devlete ağırlıklarını koyup, ister istemez dışa bağlı olan komprador kapitalizmine son vermesini ve Türkiye'yi kaptalist olmayan kalkınma yolundan tam bağımsız demokratik Türkiye sosyalizmine ulaştırmasını kastetmektedir. CHP düzen değiştirilecek veya düzeltilecektir derken, bir aydın yönetici kadronun tekrar iktidara geçip ortanın solunda bir politika ile bugünkü komprador kapitalizmini, bugünkü milletler arası ilişkiler içinde emekçi halk sınıfları için daha az zararlı hale getirmeyi düşünmektedir. Gerçi CHP ortanın solu politikasını kabul ettikten sonra sömürüye son verileceğini sık sık tekrarlamaktadır. Fakat sömürüye son vermenin ancak kapitalizme son vermekle, sosyalizme geçmekle mümkün olacağını bilenler için, sosyalizmi reddeden CHP'nin sömürüye son vereceği iddiaları propaganda olarak nitelendirilmektedir.

Türkiye'yi de emekçi sınıflarımızı da ancak ve ancak Türkiye Sosyalizmi kurtaracaktır. Burada bir noktayı bir kere daha açıklamak isteriz. Şüphesiz kapitalizmden sonraki aşamanın adı olarak sosyalizm bir tanedir. Keza kapitalizmden sonraki aşamanın üretim ilişkileri özü ve biçimi olarak da sosyalizm bir tanedir. Nihayet sosyalizmin dayandığı bilimsel metot da bir tanedir. Kapitalizme karşı bir tane sosyalizm vardır. Fakat bilimsel bir metoda dayanarak sosyalizm için yürütülen mücadele bakımından olsun, gerçekleştirilen sosyalist biçim bakımından olsun sosyalizm bir tane değil, çok örnekli bir rejimdir. Sosyalizm, her ülkenin kendine özgü tarihsel şartlarına göre başka başka biçimlerde gerçekleşmektedir. Her toplumda sınıf mücadelesi o toplumun içinde bulunduğu şartlara göre yürütülmekte ve emekçi sınıflar iktidara gelince sosyalizmi, gene içinde bulundukları ve toplumdan topluma değişen, özgül ve somut şartlara göre, ister istemez ayrı biçimlerde gerçekleştirmektedirler. Bu gerçek, sosyalizmin dayandığı bilimsel metotla kesin olarak ortaya konmuştur. Bir kere sermaye-emek temel çelişisi de, her toplumun üst yapı müesseseleri de keza başkadır. Ve bunların temel çelişi üzerindeki etkileri de temel çelişinin de bunlar üzerindeki etkisi de her toplumda lişiktir. Üstelik bu karşılıklı etki-tepkiler, zaman içinde de değişmektedir. Örneğin işçi sınıfının siyasi bilinç derecesi, mücadele azmi; topraksız ve az topraklı köylülerin uyanıklık dereceleri; orta tabakaların devrimlerden yana olup olmadıkları; kuvvetli bir sosyalist partinin varlığı veya yokluğu; söz konusu toplum geri kalmış bir toplumsa, komprador burjuvazinin gücü ve tecrübesi; milli kurtuluş savaşı vermiş olup olmaması; gelenekler, töreler; milletler arası durum ve komprador - ağa - bürokrat üçlüsünün emperyalizmle olan ilişkilerinin nitelik ve niceliği gibi üst yapı müesseseleri ve mahalli çeşitli faktörler gerek sosyalizm için yürütülen mücadelenin, gerekse kurulacak sosyalizmin biçmini tayin etmektedir. Ayrıca bütün bu faktörlerin zaman için değiştiğini de gözönünde bulundurmak gerektir.

TÜRKİYE'NİN ŞARTLARI
TEPEDEN İNMECİLİĞE KARŞIDIR.

Osmanlı devleti yüzlerce yıl merkeziyetçi, tepeden inmeci, tekelci, ceberrut bir varlık olarak, halk kütlelerini sömürmüş, horlayıp ezmiştir. Sınıflaşan bir yönetici kadro toplumun ekonomisi, sosyal hayatı, ve siyaseti ile herşeyini tekelinde tutmuştur. "Osmanlı tipi devlet" anlayış ve yönetimine sonra-

dan İttihad ve Terakki mirasçı olmuştur. Cumhuriyet kurulduktan sonra, "Osmanlı tipi devlet" anlayış ve yönetimine CHP sahip çıkmış, bu partinin yönetici kadrosunun tekelci iktidarı, 1950'ye kadar sürüp gitmiştir. 1950'den beri komprador - ağa ikilisinin ağırlığında olan komprador - ağa - bürokrat üçlüsünün iktidar denemeleri yaşanmaktadır. DP iktidarı da AP iktidarı da bu türden iktidarlardır. Şimdi bürokrat burjuvazinin CHP yoluyla tekrar ağırlık kazanmak ve üçüzlü iktidarın liderliğini yeniden ele geçirmek için, mücadele ettiği görülmektedir. Ortanın solu politikası son tahlilde aydın - teknokrat - bürokrat yönetici kadroların iktidar için mücadelesi olarak nitelenmektedir. Kimi solcu çevrelerin de CHP paralelinde mücadele ettikleri gözden kaçmıyor. Tıpkı bir zamanın "kadro"cuları gibi bunlarda CHP'yi sosyalizme çekerek emekçi halk sınıflarının dışında ve halkı yukarıdan yöneten bir sosyalizmi kurma hayali peşindedirler.

1946 - 1950 döneminden bu yana emekçi sınıflar oy haklarına kıskançlıkla sahip çıkmakta ve tepeden inmeci yönetim ve yöntemleri reddetmektedirler. Tepeden inmeci bir sosyalizm denemesinin büyük güçlüklerle karşılaşacağı ve beyhude ızdıraplara yol açacağı bizce muhakkaktır.

Burada belirtilmesi bizi uzun tahlillere zorlayacak daha başka nedenlere de dayanarak kesinlikle söyleyelim ki Türkiye sosyalizmi emekçi halk sınıflarının eliyle aşağıdan yukarı kurulacaktır. Ve aşağıdan yukarı kurulacağı için de Türkiye sosyalizmi demokratik, insancıl bir sosyalizm olacaktır. Sosyalizmin bünyesinde mündemiç olan hürriyetçilik, belki de ilk olarak Türkiye sosyalizminde gerçekleşecektir.

Şüphesiz bu, soyut bir hürriyetçilik değildir. Sömürü hürriyetini kapsayan bir hürriyetcilik değildir. Bu, sömürüyü, ezgi, baskı ve tahakkümü reddeden bir hürriyetçiliktir. Bu, emekçi sınıfların devlet yönetimine fiilen katılmasından doğan ve emekçilere somut olarak hür ve eşit yaşama olanakları sağlayan ve giderek somut insanın bütün "yabancılaşmalardan" kurtulması demek olan tarihin süreci içinde somut bir hürriyetçiliktir.

Önümüzde bizi büyük bir imtihan bekliyor. 1969 seçimlerinden mutlaka başarıyla çıkacağız. Bu başarıyı halkımıza sosyalizmin güzel yüzünü sevdirerek sağlayacağız. Türkiye sosyalizminin "Osmanlı tipi" merkezci, tekelci, ceberrut bir devlet getirmeyeceğini; kimseyi devletin kölesi durumuna düşürmeyeceğini; tam tersine emekçi sınıfların devlet çarkını kendi elleriyle çevirecekleri bir düzen getireceğini, yalanlarla tek kurtuluş yolunu reddetmesi için aldatılmak istenen çilekeş halkımıza köy köy, semt semt dolaşarak anlatacağız. Ta ki, biricik kurtuluş yolunun Türkiye sosyalizmi olduğunu bilinçle ve yürekten kavrasın.

Güzel günler hızla yaklaşıyor. Tam bağımsız demokratik Türkiye sosyalizmini elbirliği ile kuracağımız günler uzak değildir. Ne mutlu Türkiye İşçi Partiliyim diyene!.. Hepinize başarılar, sevgiler, saygılar."

Aybar'ın Mesajı

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Türkiye İşçi Partisi Aydın İl Kongresine aşağıdaki mesajı göndermiştir :

"Aydın İli bugünkü sömürü ve tahakküm düzeninin haksızlıklarına, kötülüklerine en çok maruz bulunan emekçi sınıfların yaşadığı bir ilimizdir.

Söke ovasında ve Bafa gölünde sürüp giden sömürü, ezgi ve baskıların yarattığı facialar, sosyal tarihimizin en kara sayfalarını teşkil etmektedir. Koca Söke ovasının yarısı bir avuç ailenin mülküdür. Ve bu bereketli topraklar üzerinde yüzbinlerce fakir köylü, ortaçağ köleliğinden beter şartlarda cehennem azabı çekmektedirler.

Bir küçük denizi andıran Bafa gölünde, bir tek aile saltanat sürmektedir. Ve fukara köylüler, beylerin silâhlı adamlarının yağdırdığı kurşunlar altında bu gölden rızklarını temin için, hergün ölümü göze almaktadırlar.

Bu haksız, bu insafsız sömürü ve tahakküm düzeni devam edemez; Anayasamızın öngördüğü doğrultuda mutlaka değiştirilecektir. Komprador kapitalizmi, içli-dışlı sömürüsüyle mutlaka son bulacaktır. Ve de kapitalist olmayan yoldan Türkiyemiz, insanın insanı sömürmesine, horlamasına son veren güzel yüzlü, insancıl Türkiye sosyalizmini mutlaka kuracaktır. Sosyalizmi hiç şüphesiz ağalar, kompradorlar, bürokratlar kuramaz; sosyalizmi, Anayasaya sahip çıkan işçi sınıfımızla bütün emekçi sınıf ve tabakalarımız kuracaktır. Onların fiili desteğiyle biricik sosyalist örgüt olan Türkiye İşçi Partimiz kuracaktır. Düzeni ancak emekçi sınıflar değiştirebilir. Çünkü devrimci güce yalnız onlar sahiptir; Ve de herşeyi yaratan onların emeğidir.

Kongreye başarılar diler, hepinizin saygı ve sevgi ile gözlerinden öperim.

Mehmet Ali Aybar
Türkiye İşçi Partisi
Genel Başkanı

Türkiye Sosyalizmi'nin Özü

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar İzmit'te, Kocaeli Parti teşkilâtı yöneticilerinin katıldığı toplantıda bir konuşma yapmıştır. Aybar'ın konuşması özetle şöyledir :

"Önümüzdeki yıl yapılacak büyük seçimler, Türkiye'nin Amerikan emperyalizminin bir ileri karakolu ve komprador kapitalizminin talan alanı olmaktan kurtulması için, sekiz yıldır verdiğimiz savaşta önemli bir dönüm noktası ve bir aşama olacaktır. Partimiz 1969 seçimlerinden başarıyla çıkmak zorundadır. Türkiye sosyalizminin ne olduğunu, ne olmadığını halka anlatmak başarımızı sağlayacak etkenlerin başında gelmektedir. Amerikan emperyalizminin aracısı durumunda olan hakim sınıflar bunu gayet iyi bildikleri için, Türkiye sosyalizmini halkı devletin kölesi haline getirecek, hak hukuk tanımaz bir despotluk rejimi olarak göstermeğe çalışıyorlar. Bu yalan kampanyasına karşı bütün gücümüzle savaşarak halkımıza Türkiye sosyalizminin güzel yüzünü göstermeliyiz, emekçileri sosyalizme kazanmalıyız.

TÜRKİYE SOSYALİZMİNİN ÖZÜ İNSAN SEVGİSİ VE SAYGISIDIR

Sosyalizm bir ekonomi sisteminden ibaret değildir. Sosyalizm belli başlı üretim araçlarının kamulaştırılmasıyla kapitalizmin yerini alan ve kendine özgü ekonomik ve sosyal kurumları olan yeni bir düzenden ibaret değildir. Sosyalizm aynı zamanda yepyeni bir insan anlayışına dayanan ve yeni bir ahlâkın ifadesini bulduğu bir dünya görüşüdür. Sosyalizmin somut insan sevgisi ve saygısına dayanan bu yönü, halkın gözünde haklı olarak ağır basar. Zira emekçi halk sömürüden, horlanmaktan, ezilmekten kurtulup, insan muamelesi görmeye, yaşama olanaklarına kavuşmaya, hür varlıklar olarak devlete fiilen ağırlığını koymaya birinci derecede önem vermektedir. Halkımız yüzlerce yıl, tepeden inmeci ceberrut idarelerin sömürüsünden ve ezgisinden usanmıştır. Kimsenin kölesi olmadan, insanca, özgür yaşamanın özlemi içindedir. Türkiye sosyalizminin bu özleme cevap verdiği halkımıza çok açık ve inandırıcı olarak anlatılmalıdır. Seçimlerde başarımız buna bağlıdır.

TÜRKİYE SOSYALİZMİ DESPOTLUĞUN HER ÇEŞİDİNE, BU ARADA YÖNETİCİLERİN BİLMİ TEKELLERİNE ALARAK BİLİM ADINA DESPOTLUK ETMELERİNE DE KARŞIDIR.

Halkın, tek kurtuluş yolu olan sosyalizmden yüz çevirmesi için, sermayedar çevreleri, Türkiye İşçi Partisi iktidara gelirse Sovyet Bolşevikliği gibi tepeden inmeci ceberrut bir rejim kuracağını, herkesin devletin kölesi haline geleceğini ileri sürüyorlar. Ayrıca din ve imanın elden gideceğini; ırz ve namusun kalmayacağını, aile bağlarının koparılacağını telkin etmeğe çalışıyorlar. Bütün bu yalanları kesin olarak çürütmeliyiz.

Türkiye sosyalizminin, bundan 51 yıl önce Çarlık Rusyasının tarihsel şartları içinde kurulmuş olan Sovyet Bolşevikliği ile hiç bir ilişkisi, hiç bir benzerliği yoktur, olamaz. Bizim sosyalizmimiz bambaşka şartlar altında doğmuştur. Bizim sosyalizmimiz "her şey insan için" ilkesinden hareket eder ve emekçileri sosyalizmin emrine değil, sosyalizmi emekçilerin emrinde bir vasıta olarak görür. Şüphesiz emekçiler özgürlüklerine sosyalist bir düzende kavuşacaklarr, insanlıklarını sosyalizm içinde bulacakları için, emekçiler ve insan da sosyalizm içindir. Fakat bu, emekçiler sosyalizmi kurmak için gereken fedakarlıkları bilerek ve isteyerek kabullendikleri ölçüde doğrudur. Türkiye sosyalizminde devlet yönetimi, emekçi sınıfların ağırlığında olacaktır. Emekçiler devletin yürütümünde doğrudan doğruya söz ve karar sahibi bulunacaklardır. Yöneticileri aralarından seçecekler ve başarısız yöneticileri seçimle devireceklerdir. Demokratik müesseseler eksiksiz tastamam işleyecektir.

Türkiye sosyalizmine bilim ışık tutar. Sosyalist bir toplumda gerçekten en hakiki mürşit bilimdir. Fakat bilimi, siyaset adamlarının tekelleri altına alıp kendi buyruklarına bilim süsü vererek, bilim adına despotluk kurmalarına asla müsaade edilmeyecektir. Sözde bilim adına kurulan despotluk belki de despotlukların en korkuncudur. Zira bilim ve sanat özgürlükleri de din, mezhep ve felsefi inanç özgürlükleri gibi anayasa teminatı altında bulunacaktır.

Bütün bunları emekçi halkımıza anlatarak halkımızı sosyalizme kazanacağız. Türkiye sosyalizminin insancıl, güzel, doğru ve insaflı yüzü, halkımızın çilekeş yüzünde ve gönlünde yansımalıdır. Başarımız buna bağlıdır."

Kuas'ın Mesajı

Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Rıza Kuas hastalığı nedeni ile katılamadığı İstanbul İl Kongresine bir mesaj göndermiştir. Kuas'ın mesajı aşağıdadır:

"Hastalığım nedeni ile aranızda bulunamadığım için üzgünüm.

İstanbul'un emperyalistlerin işgalinden kurtuluşu ile kongrenizin ayni güne gelişi tarihin güzel bir tesadüfü olmuştur. İkinci Milli Kurtuluş Savaşında büyük sorumluluk yüklenmiş olan Türkiye İşçi Partisinin öncülüğündeki işçi sınıfımız ve tüm emekçi halkımızın yurdumuzu Amerikan emperyalizminden de kurtaracağına inancımız tamdır.

Kongreye katılan İstanbul'un emekçi halkını ve antiemperyalist mücadelede gücünü ispat etmiş olan geçliğimizi ve partili kardeşlerimizi içten sevgi ve saygı ile selamlarım.

Kongrenizin, İkinci Milli Kurtuluş Savaşında ve Sosyalist Türkiye'nin kuruluşunda etkili bir adım olmasını bütün kalbimle dilerim."

EKİ'de Partizanca Davranışlar

EKİ Kurumu ve müesseseleri denetimi sonuçları üzerine Kocaeli senatörü F. H. İşmen'in konuşmasının özeti aşağıda verilmiştir:

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonunun Türkiye Kömür kurumu ve Müesseseleri üzerinde hazırladığı raporu gözden geçirmiş ve görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum.

1957 yılında kurulan ve yurdumuzda üretilen taş kömürünün yüzde 100'nü ve linyitin yüzde 67'sini üreten bu kurumun 1964, 1965, 1966 yılları hesaplarının komisyon raporuna göre durumuna bir bakalım.

	1964 (462)
Kullanılan Sermaye	1 166 491 532,—
Ödenen Faiz	33 557 432,—
Sabit Kıymetler	
Orijinal Bedeli	1 076 648 596,—
Füyon Bilanço	
Sonuncu Kâr	4 447 399,—

	1965 (482)
Kullanılan Sermaye	1 180 452 701,—
Ödenen Faiz	31 519 791,—
Sabit Kıymetler	
Orijinal Bilanço	1 177 138 676,—
Füyon Bilanço	
Sonuncu Kâr	4 868 240,—

	1966 (504)
Kullanılan Sermaye	1 232 058 358,—
Ödenen Faiz	45 975 649,—
SabitKıymetler	
Orijinal Bedeli	1 314 480 395,—
Füycn Bilanço	
Sonuncu Kâr	4 397 665,—

Bu dev işletmenin üç yıl boyunca toplam kârının bu kadar az olması gerçekten acıdır. İşletmenin ne kadar zararına çalıştığına açık bir delildir. Acaba bu zarara etken olan nedir? Neden bu kuruma bağlı müesseselerden örneğin; Ereğli Kömür İşletmesi 1965 yılında 38 milyon 725 bin lira (S. 494) ve 1966 yılında 106 milyon 147 bin lira (S. 514) zarar etmiştir. Oysaki bu işletmeyle hiç mukayese edilmiyecek kadar küçük gecekondu özel kömür işletmeleri mükemmel kazanç sağlamak ta bizim milyarlık kurumumuzun bir çok müessesesi zarar veya çok düşük kâr etmektedir.

Bize kalırsa bu olumsuz sonuçların nedeni açıktır. Çünkü bu kurum işçisinden halkından kopmuş kapkaççı özel işletmelerin hamisi ve de bürokrat saltanatının hüküm sürdüğü bir yer niteliğini almıştır.

Ereğli Kömür İşletmelerinin böylesine korkunç zararla yıl bilânçolarını kapamasının sebeplerinden biri de kötü bir işletmecilik uygulamasıdır. Örneğin; Zonguldak'ta iş kazalarına karşı işçiye normal tazmınatı muhakemesiz ödememek suretiyle bir takım kişilerin ceplerine paraların akmasına yol açılmaktadır. Bu yüzden mahkeme sonuçları ile her yıl astronomik tazminatlar ödeme zorunda kalmaktadır. Bu ödemelerin büyük payları yaklaşık olarak 1/3 ü bu yoldan geçinen avukatlara ve bürolara gitmekte ve iş yerlerinde kazaya uğrayan ve yüzlerce metre derinlerde çalışan işçilere verilmesi gereken tazminatın yarısını dahi alamamakta oldukları herkesçe bilinmektedir. Halen 9 bin iş kazası 6 bin meslek hastalığı davası devam etmektedir. Ölen sakatlanan işçilerin çoluk çocuğu mahkeme kapılarında sürünmekte, işçi sırtından ve dolayısiyle yanlış tutum yüzünden Devlet kasasından zengin olmak için bir çok kişiler zaman beklemektedirler. İş Kanunu hükümlerinden yararlanarak iş kazalarının tazminatı doğrudan doğruya kanuni sınırlar içinde işçiye pek âlâ verilebilirdi. Bu suretle mahkeme masrafı ve avukatın vekâlet ücreti ve de ayrıca işçiyi şaşırtarak ekstra kazancı kurumca karşılanmak zorunluğu kalmazdı. Böylece Devletçe ödenen paranın tümü hak ettiği kadarı işçiye gider parazitler ortadan kalkardı. Halktan işçiden kopuk değiminin içinde bunlar da yatmaktadır.

Bu vesile ile bir noktayı açıklamak isterim. Seyfi Aktaş, Osman Salihli, İlyas Çakır, Doğan Şadıllıoğlu, Osman Acar, Enver Akyüz, Ali Yılmaz ve Hüsamettin Güven gibi memur ve işçilerin hiç bir suçlamaya tabi tutulmadan akitlerinin feshedilmesi ile de TKİ de partizanca davranışların yer aldığı görülmektedir. Zira bu çalışkan kardeşlerimizin kabahatleri sadece Türkiye İşçi Partili olmalarıdır. Beri yandan 100, 200, 300 metre derinlerde çalışarak kömür üreten işçiler fazla mesai alamazken 1968 yılında yüksek maaşlı personel için yıllık 2,5 milyon mesai tahsisatının 5 milyon liraya çıkarılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Sayın Senatörler, kaç yıldır sözü edilip masa başlarında plânlar kurulup hazırlanan maden amanejmam projelerinin uygulanmaması elbetteki büyük zararlar meydana getirmektedir. Bu konu üzerinde neden titizlikle durulmamaktadır. Örneğin; Garp linyitleri müessesesine bağlı Kütahya'nın Seyitömer linyitleri vardır. Bu linyitlerin değerlendirilmesi bugünkü ilkel işletme şeklinden kurtarılması için en az 6 yıldan beri programlar yapılmakta fakat bu plânların bir türlü gerçekleştirilmediği görülüyor. Amanejman projelerinin neden uygulanmadığı düşündürücüdür. Seyitömer'de büyük bir alanda da linyit yıllardır yanıp gittiği ilgililerce de bilinmektedir. Kanımca bu kömürün değerlendirilmesi için bir an önce harekete geçmekte milli yarar vardır. Hükümetler tarafından gerekli tedbirler alınıp zararlar önlenmezse iflasa da gidebilir. Bu görüşlerimize alt komisyonda katılmaktadır.

Meksika Buğdayı Kocaeli'nde olumlu sonuç vermemiştir

1967 - 1968 vejetasyon yılında Kocaeli çiftçisine ısrarla tavsiye edilerek satılan Meksika menşeli buğday tohumluğunun olumsuz sonuçları üzerine Kocaeli Senatörü Hikmet İşmen'in 10.10.1968'de yaptığı gündem dışı bir konuşma aşağıdadır.

Sayın Başkan, Sayın Senatörler,

Bilindiği gibi 1967 - 1968 vejetasyon yılına girerken Tarım Bakanlığınca yurdumuza ithal edilen 22 bin ton kadar Meksika menşeli çeşitli buğday tohumluluğu çiftçimize ısrarla tavsiye edilmiş ve de kilosu geleneksel tohumluk fiyatından çok farklı olarak 175 krş. tan satılmıştır. Biz daha geçen ekim yılından önce yani temmuz 1967'de Tarım Bakanlığına yazılı soru önergesi göndermiş ve bu tohumlukların yurt sathında dağıtımından önce gerekli işlemin yapılıp yapılmadığını ve her tavsiye edilen bölgede iyi sonuçlar alınacağı hususunu tesbit edilmiş olup olmadığını sormuş, çeşitli Ökolojik koşullarda denemeleri yapılmış olması gereğini Tarım Bakanlığına hatırlatmıştık. Gelen cevap bizi tatmin etmemişti. Sonradan Bütçe Karma Komisyonunda Tarım Bakanlığı Bütçesi üzerinde görüşlerimizi açıklarken bu çok önemli konuya da değinmiş ve geniş çapta ekilişini sağlamak üzere Teknik Ziraat Müdürlükleri kanalıyle benimsenmesi ısrarla istenen bu yeni buğday çeşitlerinin 6968 sayılı kanun gereğince işlem yapılması zorunluğu üzerinde durmuştuk.

1968 vejetasyon aylarında seçim bölgem ve ona yakın illerdeki köylerde incelemeler, gözlemler ve soruşturmalar yaptım. Elde ettiğim sonuçlar ne yazık çok fenadır ve oradaki çiftçiler bu yeni buğday tohumluğundan zararlı çıkmışlardır.

Sayın Tarım Bakanı, Eylül 1968 tarihli günlük basında çıkan beyanlarında bu yeni tohumlukların çok iyi sonuç verdiğini ortalama 400 kg. ürün elde edildiğini bildirmektedir.

Ayrıca Sayın Başbakan Demirel de Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin beşinci genel kurul toplantısında çiftçilerimizin Meksika menşeli buğdayından memnun kaldığını beyan etmişlerdir.

Bu her iki beyan da belki doğrudur, fakat hangi bölge için, o tasrih edilmemiştir. Bizim de istihbaratımız Güney Anadolu bölgesi için olumlu sonuçlar verdiğidir. Fakat bu beyanlar Kocaeli, Bolu, Sakarya, çiftçilerini hayrete düşürmüştür. Zira onların elde ettikleri ürün eskiden beri ekilegelmekte olan çeşitli buğdaylardan çok kötüdür. İnceleme yaptığım hiç bir tarlada (38 tarla) bu yeni çeşitler dekardan 270 kg. mı geçmemekte fakat ortalama 90 ve en az 50 kg. kadar düşmektedir. Ve bunların yanı sıra ekilen eski geleneksel tohumluklar kem daha iyi sonuç vermişler ve hem de yeni tohumluklar gibi masraflı olmadığı için daha pek çok kârlı çıkmışlarıdır. Sayın Tarım Bakanının 400 kg. ortalama ürün alınan yerlerin nerede ve Sayın Başbakanın bu tohumlardan memnun kalan çiftçilerin kimler olduğunu belirlemesi gerekir.

Yurdumuzda tavsiye edilecek dışardan ithal edilen tohumluk buğdayların evvela ilgili uzmanlarınca çeşitli Ökolojik koşullar altında denemeleri yapılıp iyi sonuçları alındıktan sonra çiftçiye dağıtılması gerekir. Denemeleri yapıldı, iyi sonuç verdi ibaresi 1968 yılında havada kalan sözdür, zira Kocaeli, Sakarya Bolu'daki bir çok çiftçinin hali ortadadır. Perişandırlar. Eğer uygun işlem yapılmış olsaydı bu çeşitlerinin böyle hava şartlarında Kocaeli, Marmara bölgesinde şüpheli sonuçlar vereceği önceden bilinir, mesele iyice aydınlanıncaya kadar buralara ekimi zorlanmazdı. Kaldıki, bütün tarım teşkilâtına gönderilen tamimlerle bu yeni çeşitlerin ekiliş sahalarında sıkı gözlemler yapılarak verim, hastalıklara karşı hassasiyetleri gibi hususların tesbiti istenmiştir. Ve de Kocaeli ve civarında super X çeşidinin ekilmemesi kararı alınmıştır. Bu hususların tesbitleri bittikten sonra Türkiye Sathında ekilmesi memleket ekonomimizi gözetmek bakımından gerekirdi. Kocaeli köylüsünün tarlaları deneme tarlaları gibi kullanılmıştır. Şimdi bu zararları kim kapatacaktır. Gözü gibi baktığı tarlasından eli kolu boş dönen köylümüzü kim neyle teselli edecektir.

Bu yıl havalar uygun gitmediği için % 20 - 30 ürün noksanı vardır denmektedir. Ekmeklik buğday ithal edileceği kesinleşmiştir.

Sayın Senatörler huzurunuzda Hükümetten rica ediyorum, 1968 - 1969 vegestasyon yılı ekimleri için adını ettiğim 3 ilde (ancak oralarda çalışabildim bu yaz) köylümüze bu yeni çeşitleri, son ve kesin tesbitleri yapılmadan ısrarla tavsiye edilmemelidir. Kendi rızasıyla Denemek için istekli olanlar dışındakilere, hattâ hiç satılmamalıdır. Zira geleneksel tohumlarımıza, bu yeni çeşitlere yapılan iyi bakım ve gübre verildiği takdirde çok yüksek randıman alınmakta olduğu Tarım Bakanlığına gönderilen gübre denemeleri raporlarında da kayıtlıdır.

Bir önemli nokta da şudur. Tesbit ettiğimize göre Teknik Ziraat Müdürlüklerinde geçen seneden kalma bir hayli bu yeni tohumluk çeşitleri (orjinal ambalajları içinde) bulunmaktadır. Bu tohumluklar Tarım Bakanlığı uzmanlarınca tekrar incelenmeli bu süre içinde böceklenip böceklenmediği ve çimlenme değerlerini muhafaza edip etmediği hususları tesbit edilmelidir. Ve ondan sonra dağıtılmalıdır. Yoksa kendi elimizle daha başından itibaren köylümüzü zarara sokmuş oluruz.

Saygılarımla,

KONGRELER

Eylül'de olduğu gibi Ekim ayında da Türkiye İşçi Partisi'nin yurdun dört bucağındaki teşkilâtında yoğun kongre çalışmaları devam etmiştir.

Kasım'ın ilk yarısında bütün ilçe ve il kongreleri tamamlanmış olacak ve Partimiz III. Olağan Büyük Kongresini yapacaktır.

Aşağıda Kasım başına kadar yapılan ilçe ve il kongrelerinden tutanakları Genel Merkeze ulaşanları illerin alfabe sırasiyle yayınlıyoruz.

AFYON — Dinar

Afyon iline bağlı Dinar ilçemiz ikinci olağan kongresini 29 Eylül tarihinde Ramazan Çetin'in başkanlığında yapıldı. Yönetim kurulunun çalışma raporunda birinci kongreden bu yana üye sayısının 10 katına çıktığı özellikle belirtiliyor ve Parti merkezinin bugüne kadar büyük fedakârlıklarla açık tutulduğu bundan sonra da açık tutulması için yeni seçilecek kurulun elden geleni esirgemiyeceğinden emin bulunulduğu belirtiliyordu.

"Hedefimiz çalışarak geçinmektir, yoksa çalışanlardan geçinmek değil" diyen raporun okunmasından sonra söz alan delegeler Partimize yöneltilen iftiraları cevaplandırdılar ve maddi bakımdan karşılaşılan zorlukları dile getirdiler.

Yapılan seçimler sonunda, yeni yönetim kurulu Kemal Keskin'in başkanlığında Mustafa Şaylı (sekreter), Bahri Savaş (sayman), Ali Şaylı, Eflatun Durmuş ve Yaşar Şimşek'ten meydana geldi.

AFYON — Emirdağ

Emirdağ ilçesi 1. olağan kongresi, 27 Ekim günü Genel Merkezi temsilen Ankara ilinden gelen bir heyetin denetimi altında yapıldı.

Siyasi konuşmalardan sonra yapılan seçimlerde, yeni yönetim kurulu Kadir Urfalı, (başkan), Veli Arıkanlı, (sekreter), Yılmaz Mutlu (sayman), Lütfü Tarhan, Bayram Koşan arkadaşlarımızdan kuruldu.

Daha sonra Dinar ili delegelerile birlikte seçilen delegeler toplanarak Büyük Kongre delegelerini seçtiler.

ANKARA — Haymana

13 Eylül Cuma günü yapılan Haymana ilçe kongresinde çalışma raporunu okuyan ilçe başkanı Mustafa Güçlü, 2 Haziran seçimlerinde Partimizin Haymanadaki başarısını belirterek bunun oy miktarının eski seçimlere göre 2 katına varmış olmasiyle doğrulandığını gösterdi ve seçim sırasındaki tehditkâr propagandalardan söz ederek, köylerde T.İ.P.'ine oy çıktığı takdirde tohumluk verilmiyeceği yol ve su için çalışılmayacağı, hattâ ilçe merkezinde bile memurların oy vermesi halinde nakledileceklerinin söylendiğini açıkladı. Alınan oyların bu kötü propagandalara rağmen verilmiş olduğunu ve bunun da artık vatandaşın, Partimize "ısınmış" olduğu anlamını taşıdığını ifade etti.

Yurt ve Dünya sorunları bölümünde konuşan Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve İstanbul milletvekili Sadun Aren, Türkiye İşçi Partisi'ni diğer partilerden ayıran özellikleri ve Partimizin amaçlarını bir kere daha açıkladı.

Yapılan seçimlerde Mustafa Güçlü Çağlar, Mehmet Ruhi Doğan, Ömer Balçık ve Ali Yılmaz yeni yönetim kuruluna seçildiler.

ANKARA — Polatlı

26 Eylülde yapılan Polatlı ilçe kongresi il başkanı Yalçın Cerit'in başkanlığında çalışmalarını sürdürerek gündemini tamamlamış ve konuk Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Malatya milletvekili Şaban Erik'in konuşmasından sonra seçimlere geçilerek yeni yönetim kurulu Osman Alabay'ın başkanlığında, Halil Tokyay (sekreter), Osman Kartal (sayman) ile Hasan Hüseyin Kandemir ve Abdullah Tiryaki'den meydana gelmiştir.

ANKARA — Çankaya

29 Eylül Pazar günü Dilşat düğün salonunda yapılan Çankaya ilçe kongresi, Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Çankaya ilçesine kayıtlı Minnetullah Haydaroğlu'nun başkanlığında çalışmalarına başladı.

Eleştirilerden sonra, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, özetini diğer sütunlarımızda bulacağınız konuşmasını yaptı. Daha sonra Çankaya üyesi olarak konuşacağını belirten Behice Boran, parti içi disiplin, dayanışma ve güçbirliği konularında aydınlatıcı kısa bir konuşma yaptı. Sadun Aren de Parti içi disiplin'in gerekli olduğunu belirterek teoride anlaşmanın şart olduğunu ifade ile "ülkemizde küçük bir yerli milli burjuvazi vardır ama bunlarla işbirliği yapılması konusunda tarihin tecrübesine bakılması lâzım. Ayrıca bu burjuvalar da tarih okuyorlar ve gözleri kapalı değil" dedi.

Yapılan seçimlerde Ünal Karacan, Abdullah Gür, Taner Tuncel, Mevlut Alıcıoğlu, Tangör Çakıroğlu, Hasan Öztürk, Kemal Atabilen, Ersoy Salman ve Naili Severge ilçe yönetim kurulu asil üyeliklerini kazandılar. Daha sonra yapılan görev bölüşümünde Ünal Karacan başkan, Tangör Çakıroğlu sekreter ve Ersoy Salman ise sayman oldu.

ANKARA — Şereflikoçhisar

5 Ekim günü Şereflikoçhisar Dostlar kıraathanesinde Erdoğan Yeşilyurt'un başkanlığında yapılan kongrede konuk olarak bulunan Genel Sekreter Nihat Sargın ve Merkez Yürütme Kurulu üyesi Şaban Erik yaptıkları konuşmalarda bugünkü bozuk düzeni eleştirerek emekçi halkımızın "sınıf" gerçeğini kavraması ve kendi sınıflarının öz partisi olan Türkiye İşçi Partisi saflarında birleşmesi gerektiği üzerinde durdular. Daha sonra Ankara il yönetim kurulu başkanı Yalçın Cerit ile konuk üyelerden Mustafa Güçlü ve Rauf Oran yurt ve dünya sorunları üzerinde kısa konuşmalar yaparak dertlerimizi dile getirdiler ve çözüm yollarını gösterdiler. Yapılan seçimlerde Mazhar

Sözen (başkan), Süleyman Bozkurt (sekreter), Mehmet Atak (sayman), Durmuş Sarıkaya ve İsmail Ayanlar yeni yönetim kurulu üyeliklerini paylaştılar.

ANKARA — Yenimahalle

Yenimahalle ilçe kongresi 7 Ekim'de yapıldı. Yapılan seçimler sonunda yeni yönetim kurulu, Cemil Özbay, İsmet Genç, Aydın Özbayraktar, Zeki Elibol ve Erol Mutlu'dan meydana geldi. Görev bölüşümünde ise başkan Aydın Özbayraktar, sekreter Erol Mutlu ve sayman İsmet Genç oldu.

ANKARA — İl kongresi

Ankara il kongresi geçtiğimiz ay içinde Dilşat düğün salonunda yapıldı. Divan başkanlığına Genel Sekreter Nihat Sargın'ın, seçilmesinden sonra gündem kabul edildi ve çalışma raporu il yönetim kurulu başkanı Yalçın Cerit tarafından okundu.

Raporda önce örgütlenme çalışmaları ve bugünkü örgüt durumu anlatıldıktan sonra aynen şöyle denilmekteydi:

"Teşkilât ile münasebetlerimizde ve teşkilâtlanma çalışmalarımızda eylem içinde anladığımız önemli bir nokta üzerinde durmak gerekiyor. İl Yönetim Kurulu'ndan görevli arkadaşlar ve ilçe destek ekiplerinde görevli parti üyeleriyle bir dış ilçe veya köye gidildiği zaman, gerek o ilçede partimizi temsil eden arkadaşlarla, gerek ilçenin yahut köyün yerlileriyle anlaşmakta, konuşmakta zorluk çektiğimiz ve karşılaştığımız emekçilerin yaşantılarında mevcut sosyalist özü canlandırıp uyandırmakta yabancı kaldığımız görülmektedir. Biz bu durumu, eğitim ve sosyalist bilinç eksikliğimize bağlıyoruz. Çoğumuz küçüklü büyüklü şehir ve kasabalarda büyümüş, güdük kapitalist düzenin öğrenimini görmüş ve küçük burjuva köklerimizden henüz tam manasiyle kurtulmuş değiliz. Biraz da bu yüzden, bir sosyalist parti üyesinin eğitimden neyi anlaması gerektiğiyle, güdük kapitalist düzenin öğretimden neyi kabul ettirdiğini birbirine karıştırıyoruz. Sosyalist partide eylemden kopuk eğitim olmaz. Partimizin, emekçi halkımıza yerleşmek için uğraştığı şu dönemde, emekçileri bir araya getirmesini beceremiyen, teşkilâtlanmayı bilmiyen partili, hiçbir zaman sosyalist anlamda eğitilmiş sayılamaz."

Raporda daha sonra seçim çalışmaları üzerinde ayrıntılı olarak duruluyor ve seçim sonuçlarının değerlendirilmesinde aşağıdaki esaslardan hareket edileceği belirtiliyordu:

"Devrimciler olarak amacımız, ne pahasına olursa olsun seçimlerde çok oy almak değildir. Amacımız, sosyalizmi kurmak için halkımızın ve sosyalizme bağlananların teşkilâtlarını genişletmeleri ve sıkı sıkıya kenetlenmeleridir. Fakat gene de seçimin, Partimiz ve biz partililer için önemli bir yeri vardır. Her türlü devrimci propagandanın yasalarca serbest bırakıldığı ve belli bir ölçüde korunduğu seçim dönemlerinde, biz işçi partililerin seçim eyleminde emekçi halk ile yoğun bilinç alışverişi içinde eğitilmemiz ve emekçileri kendi öz partisinde teşkilâtlanmaya ikna etmemiz küçümsenecek bir iş değildir. Seçim, bu önemli işi ne derece başardığımıza, önemli yanlışlarımızı düşünüp bulmamıza ve uyanan emekçi halk ile aynı saflarda birleşmemize yarayan bir fırsattır. Ve de çalışmalar sosyalizmi demokratik yoldan kurabilmemize, Türk sosyalizminin tabana kolayca yerleşmesine ve sıkıntılı dönemlerde emekçi halkımızın bilerek zorluklara göğüs germesine ve direnmesine yarayacaktır."

Raporun eleştirisinde söz alan delegeler genellikle teşkilâtlanma ve eğitim sorunları üzerinde durdular.

Yönetim kurulunun aklanmasından sonra yeni yönetim kuruluna teşkilâtlanma çalışmaları hakkında görev yükleyen karar tasarıları kabul edildi. Daha sonra söz alan Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Urfa milletvekili Behice Boran, dış ve iç politika ile sosyalizm konuları üzerinde kişisel görüşlerini belrtti. Boran'dan sonra, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar aynı konular üzerinde -özetini diğer sütunlarda bulacağınız- konuşmasını yaptı.

Yapılan seçimler sonunda yeni il yönetim kurulu Bayram Özdemir, Edip Bozkurt, Münir Cerit, Osman Sakalsız, Mehmet Yücel, Koçak Açıkgöz, Yalçın Cerit, Mehmet Sönmez, Özkan Taner, Ayhan Başaran ve Hakkı Erolcay'dan meydana geldi. Daha sonra yapılan görev bölüşümünde ise Yalçın Cerit başkan, Münir Cerit sayman ve Osman Sakalsız sekreter oldu.

ÇANAKKALE — Merkez ilçe

20 Ekimde yapılan merkez ilçe kongresi Cemil Fışkın'ın başkanlığında çalışmalarını sürdürmüş ve seçimlerin sonunda Refik Ergun, Emin Ergun, Erol Erden, İhsan Sakaltaş ve Kemal Gökmen yeni yönetim kuruluna seçilmişlerdir.

Daha sonra seçilenler aralarında görev bölümü yapmış ve Refik Ergun başkanlığa, Kemal Gökmen sekreterliğe ve Erol Erden de saymanlığa getirilmişlerdir.

ÇANAKKALE — İl kongresi

Çanakkale il kongresi aynı gün öğleden sonra konuk Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Tekirdağ milletvekili Kemal Nebioğlu'nun başkanlığında yapılmıştır.

Seçimlerin sonunda yeni yönetim kurulu Mustafa Kumral, Ali Gündoğan, Emin Erden, Cemil Fışkın, Şükrü İntepe, Yaşar Saygıner, Şerafettin Gökhan, Salih Rıfkı Güven ve Mehmet Emin Uslu'dan meydana geldi.

ÇORUM — Sungurlu

Sungurlu ilçemiz, Ankara'dan konuk olarak gelen Ayhan Başaran'ın başkanlığında ilk kongresini yaptı. Yapılan seçimlerde yeni yönetim kuruluna sırasiyle Bekir Sami Özdemir, Çetin Şenol, Şefik Çakır, Hasan Özkara, Hulusi Çalık, Osman Köstek ve Hacı Kılıç seçildiler.

ÇORUM — İl kongresi

Sungurlu'dan sonra Çorum birinci il kongresi de Ayhan Başaran arkadaşımızın başkanlığında yapıldı. Çalışma raporu, mali raporun okunmasından ve aklanmadan sonra söz alan Başaran, Türkiye İşçi Partisinin özellikleri ve Partimize yapılan saldırılar üzerinde durdu.

Seçimlerin sonunda Ali Yıldırım, İnhan Özkay, Bekir Çınar, Abdullah Köle, Ali Çoban, Hamdi Şahin, Hıdır Özsaraç, Musa Aydoğan ve Mehmet Özçağ yeni yönetim kurulunu teşkil ettiler.

DENİZLİ — Çivril

13 Ekim'de yapılan Çivril ilçe kongresinde yeni yönetim kurulu Zühtü Çetinkaya, Tuğrul Köseoğlu, Celal Yağlı, Ali Bayram ve İsmail Nalçacı'dan meydana geldi.

DİYARBAKIR — İl kongresi

20 Ekimde toplanan Diyarbakır il kongresi, konuk Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Malatya milletvekili Şaban Erik'in başkanlığında çalışmalarına başladı. Çalışma raporu üzerinde söz alan delegeler maddi imkânların geliştirilmesi konusu üzerinde durdular.

Gündemin genel konuşmalar bölümünde ilk sözü alan Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Diyarbakır milletvekili Tarık Ziya Ekinci, özetle gelmiş geçmiş iktidarların halka istenilen hizmeti getirmediğini izahla, kurtuluş yolunun emekçilerin elbirliğiyle Türkiye İşçi Partisi saflarında toplanmalarında olduğunu belirtti. Daha sonra kongrede konuk olarak bulunan Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Urfa milletvekili Behice Boran'a söz verildi. Boran, dış politika üzerinde durarak son ayların dünyada akisler bırakan meselelerine temasla NATO ittifakında kalmanın Türkiye'ye getirdiği tehlikelere dikkati çekti. Son olarak konuşan Şaban Erik, Parti'nin ilkelerini izahla modern bir düzen içinde toprak reformunun zorun.uluğuna değindi ve yapılan iftiraları örneklerle izah edip müfterileri kınadı.

Seçimlerin sonunda yeni yönetim kuruluna, İhsan Biçici, Tahsin Ekinci, İzzet Bayraktar, Bilal Yasbek, Hamit Karakoç, Nazım Sönmez, Halil Sayılı, Sait Bürçün ve Mustafa Çeri'nin seçildikleri anlaşıldı.

EDİRNE — Meriç

8 Ekim günü Merkez Yürütme Kurulu üyesi Kemal Nebioğlu'nun başkanlığında toplanan Meriç ilçe kongresinde yapılan seçimler sonunda yeni yönetim kurulu, Mehmet Coşkun, Hüseyin Okyay, Arif Koç, Mehmet Özdemir ve Yaşar Özkorucu'dan meydana geldi. Daha sonra yapılan görev bölümünde Mehmet Coşkun başkanlığa getirildi ve Hüseyin Okyay sekreter ve Arif Koç sayman oldular.

EDİRNE — Keşan

12 Ekim günü toplanan Keşan ilçemizin ikinci olağan kongresi başkanlığa Kemal Nebioğlu'nu seçtikten sonra gündemi onayladı ve çalışma raporu, yönetim kurulu başkanı Sinan Kaya tarafından okundu.

Raporun okunmasından sonra söz alan olmadığından eski kurul aklandı ve seçimlere geçildi. Seçimlerin sonucunda yeni yönetim kurulu Sinan Kaya (başkan), İbrahim Avger (sekreter), Hüseyin Yıldırım (sayman) ile Rıza Tutulmaz ve Hasan Bayraktar'dan meydana geldi.

EDİRNE — İpsala

12 Ekimde Kemal Nebioğlu'nun başkanlığında toplanan İpsala ilçe kongresinde yönetim kurulu raporunun okunmasından ve aklanmadan sonra seçimlere geçildi. Yeni yönetim kuruluna Halil Somakofluoğlu, Şaban Sakarya, Yusuf Eke, Halil İbrahim Özer ve Rafet Kayalar seçildiler. Görev bölüşümünde ise Halil Somakofluoğlu yeniden başkanlığa getirildi. Şaban Sakarya sekreter ve Yusuf Eke de sayman oldular.

İSTANBUL — İl kongresi

5-6 Ekim tarihlerinde Spor ve Sergi sarayında toplanan İstanbul ili 6. olağan kongresi, kongrenin tabii delegesi Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve İstanbul milletvekili Sadun Aren'in başkanlığına iki gün süre ile çalışmalarına devam etmiştir.

Çok ayrıntılı bir şekilde hazırlanmış olan çalışma raporunda önce dış politika konusu üzerinde durulduktan sonra "gençlik" sorununa ve İstanbul'daki gençlik hareketlerine geniş yer veriliyor ve sonuç olarak şöyle deniyordu:

"Bütün bu olayların bize öğrettiği gerçek şudur: Son yıllarda bütün dünyada görüldüğü gibi, Türkiye'de de gençlik, özellikle yüksek öğrenim gençliği, devrimci hareket içinde önemli bir yer işgal etmektedir. Bu bakımdan sosyalist fikirlerin gençler arasında daha da yaygın hale gelmesine çalışmak, gençleri örgütlemek, üzerinde hassasiyetle durmamız gereken bir husustur. Kanımızca, bu husus gerçekleştirilirken, gençliğin kendine özgü bir takım özellikleri olan bir kütle olduğunu unutmamak gerekir. Bu bakımdan, ayrı tüzel kişiliği olan, kendi iç işlerinde bağımsız, bir sosyalist gençlik örgütünün yararları sayılmıyacak kadar çoktur. Bugün böyle örgütler vardır. Bu örgütlerin son olaylarda oynadığı olumlu rol gözönünde bulundurulacak olursa, bu örgütlerin varlığının sosyalist hareket için yararı ortaya çıkar. Bu örgütlerin, yaşları gereği heyecanlı fakat aynı ölçüde samimi olan gençlere, doğru sosyalist stratejiyi büyük bir hoşgörürlük ve sabırla anlatmaya çalışmaları, aceleci yargılara varmamaları gerekir.

Gençlik hakkında yargıya varırken, şu hususun da gözönünde tutulması gereklidir. Gençlik, devrimci eylemde çok önemli bir rol oynamasına rağmen, ayrı bir sosyal sınıf değildir. Bu bakımdan sosyalist gençler, yarının sosyalist Türkiye'sinin ancak, bilinçlenmiş emekçi sınıfının önderliğinde kurulabileceğini unutmamalıdırlar. Bunun için de gençlik eylemlerinde emekçi halk yığınlarının en bilinçli unsurlarıyla elele olmalı, başlıca görevlerinden birinin de emekçileri ve özellikle işçi ve köylü gençliği bilinçlendirmek olduğunu unutmamalıdır. Özellkle son zamanlarda, ilerici gençlik içindeki küçük bir grup, emekçi sınıfıyla ilişki kurmayı ihmal edip anti-emperyalist mücadeleyle sosyalist mücadele arasındaki bağı görmezlikten gelerek, kısa vadeli birtakım eylemlerle, anti-emperyalist mücadeleyi halk yığınlarına mal etmeden başarıya ulaşacağını sanmaktadır. Bu yolun yanlışlığı daha önce defalarca ispat edilmiş bir gerçektir. Gençlik hareketinin kritik bir döneme girdiği şu anda bizlere ve özellikle genç kardeşlerimize düşen görev, sabırla bu arkadaşlara tuttukları yolun yanlışlığını anlatmak, onları sosyalist strateji doğrultusunda eylemlerde bulunmaya teşvik etmektir."

Bundan sonra "İşçi Hareketleri"ne değinen rapor bu konuda şu bilgileri vermekteydi:

"Sayın delegeler, yukarıdan beri açıkladığımız önemli yurt ve dünya olayları yanında; gerek yurdumuzda

gerek dünyada işçi hareketleri bu son devrede daha da etkin olarak hızlanmıştır.

Örneğin, ABD'inin savaş politikasına karşı 1968 Mayıs ayı içinde "Barış için işçi öncülüğü" sloganı ile bir kongre toplanmış, bu kongreye Amerika'da 3,5 milyon işçiyi temsil eden delegeler gelmişlerdir. Yine Fransa'da toplanan Amerikan, Almanya, İtalya, Fransa, İngiltere sendikacıları Amerikan dış politikasına karşı çıkmışlardır. Fransa'da büyük öğrenci gösterilerinin yanında milyonlarca işçi grev hattâ işgal hareketlerinde bulunmuşlardır.

Refah seviyesi aslında Türk işçisinden çok yüksek olan batı ülkelerinde bu olaylar cereyan ederken, ülkemiz de geçtiğimiz dönemde önemli işçi hareketlerine sahne olmuştur. DİSK'in kuruluşu ve O'na üye sendikaların işçiler üzerinde uyguladığı eğitim sistemi, Türk işçi sınıfını da yavaş yavaş Anayasadaki haklarını korumaya ve Anayasayı kendi yaşantısında duyma bilincine eriştirmeye başlamıştır. Bunun en belirgin örneği çok sayıda ve en düşük şartlarla işçi çalıştıran Zonguldak bölgesinde geçtiğimiz dönemde ikinci kez meydana gelen ve yüzeyde birer sendika çekişmesi gibi görünen, fakat temelde Türk işçilerinin içinde bulunduğu iktisadi koşullar ile ağır baskıya karşı girişmiş oldukları grev hareketidir. Hep bildiğimiz gibi Zonguldak ta çalışan 20.000 maden işçisi iki gün süren bir grev ve protesto yürüyüşü yapmışlardır. Bunlardan başka Parlâmentoda Partimiz grubuna karşı girişilen saldırı olayını protesto amacıyla düzenlenen 2. Uyanış Mitingi'ne katılarak, kendi Partisine karşı yapılan saldırıya kanun yoluyla karşı koymalarıdır. Anayasamızın işçilere tanıdığı temel haklar -diğer kesimlerde olduğu gibi- siyasi iktidarlar tarafından çıkarılan yasalarla geri alınmış ve işçilerin bu haklarını kullanmasına engel olunmuştur. Bunun için Derby Lâstik Fabrikası ile Kavel Kablo Fabrikası işçileri hep bildiğiniz fiilî durumu yaratmışlardır. Derby Lâstik Fabrikasında 5 gün süren olaylardan sonra işçiler haklı isteklerini kabul ettirmişlerdir. Kavel Kablo Fabrikası işvereni, Anayasa'daki sendika seçme özgürlüğünü kısıtlamak ve bu amaçla 26 işçiyi işten atmak suretiyle işçileri baskı altına almak istemişse de, işçiler bu hareket karşısında giriştikleri eylemlerle tüm isteklerini kabul ettirmişlerdir. Bunlardan başka bir ekmek fabrikasındaki işçiler de fabrikalarında fiilî durum yaratmışlarsa da, ancak sayılarının azlığı ve polisin müdahalesiyle isteklerinde başarılı olamamışlardır. Buna benzer birkaç olay daha olmuştur.

Bu olayların yüzeyde görüntüleri sendika seçme nedeni gibi ise de derinliklerinde işçilerin iktisadi durumu, işgüvenliği gibi konular yatmaktadır. Kapitalist ve çıkarcı çevrelerle bunlara uydu sendikacılar bu olayları yasa dışı, anarşist hareketler gibi göstermek istemişlerdir. Aslında bu olayların nedenlerini daha iyi anlaıyabilmek için Türkiye'deki çalışan işçilerin durumlarına kısaca gözatmakta yarar vardır. Siyasi iktidarların partizanca tutumları ile işverenden yana olan politikalarının işçiler arasında hoşnutsuzluk yarattığı bilinen bir gerçektir. Türk işçi sınıfını sefalete doğru iten ekonomik politikadan yana olanların çıkarcı bir takım sendikacıları maşa diye kullanarak işçileri aldatma ve oyalama oyunları halen mevcut olmasına karşın, yavaş yavaş da iflâs etmeğe başlamıştır. Doymak bilmez kâr ihtiraslarıyla kendilerini işçilere çok açık seçik tanıtan bir takım özel sektör temsilcilerinin işçilerin kıdem tazminatlarını kaldırma yolundaki çabaları, Çalışma Bakanlığında bulunan bir Amerika'lı uzmana hazırlattıkları kanun teklifleriyle yeniden su yüzüne çıkmıştır. Çalışma hayatıyla ilgili yasalar esasen Anayasanın getirdiği temel hakları çeşitli nedenlerle işçilerin elinden geri almakta, buna karşın işverenler bu yasaları dahi uygulamamaktadırlar. Bugün Türkiye'de haftalık çalışma süresi kanunlarla 48 saat olarak kabul edilmiş olmasına karşın, daha birçok işyerlerinde çalışma çağından küçük yaşta olan çocuklarımızın, kadınlarımızın onbinlercesi gece-gündüz izbelerde her türlü sağlık şartların yoksun olarak yasa dışında, haftanın 7 gününde; günde 10-12 saat çalıştırılmakta, yasaları uygulamakla görevli hükümet bu duruma açıkça gözyummaktadır. Bu durum, Türk işçi sınıfının ne denli ağır koşullarda çalıştığını açıkça ortaya koyar.

Çalışma Bakanlığının son açıklamasına göre Türkiye'de 14 milyon nüfustan 11,5 milyonu sigortasızdır. Ve bu rakam bizzat A.P. iktidarının Çalışma Bakanı tarafından açıklanmıştır. (19 Eylül 1968 Milliyet, Hürriyet, Yeni İstanbul). Halbuki Türkiye'de işçi değil, çalışan nüfus 14 milyon olup, sanayi işçisi ise 1.400.000'dir. 1967 yılı Sosyal Sigortalar Kurumu istatistiklerine göre 1.069.387 sigortalı işçi vardır. Bu duruma göre daha 330.613 işçi sigortadan yoksun olarak çalışmaktadır. Kaldı ki Sosyal Sigortalar Kurumu işleyişi ve yapısı itibariyle işçilerin normal sosyal güvenliğini sağlamamakta, hattâ bazı özel teşebbüs sahiplerinin daha da zengin olması için bir nevi kredi müessesesi halinde çalışmaktadır. Türkiye'de 60 yaşında emekli olan bir işçi S.S.K.'undan, değil basit sosyal ihtiyaçlarını, en ilkel gıda ihtiyacını dahi karşılıyamıyacak kadar emeklilik maaşı almaktadır.

İşçi ücretlerine gelince; Türkiye'de asgari ücretler 1966 yılı istatistiklerine göre sosyal yardım sağlıyan işyerlerinde ortalama 11,5 sosyal yardım sağlamıyan işyerlerinde ise 12,40 liradır. Aynı yılda Türkiye'de asgari ücret ortalaması ise günde brüt 10.72 lira olarak tesbit edilmiştir. Öte yandan Türkiye Nütrisyon ve Diyabetik Cemiyeti (Beslenme ve Şeker Hastalıkları) 'nin yaptığı bir açıklamaya göre 3 kişilik bir işçi ailesinin yalnız gıda ihtiyacını karşılamak için net günde 25.50 lira harcaması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca aynı konuda DİSK in yaptığı bir araştırmada da 4 kişilik bir ailenin günlük gıda ihtiyacı günde 29,25 lira tutmaktadır.

İşçilerin halen aldıkları asgari ücretle bu rakamlar kıyaslanacak olursa, Türk işçi sınıfının ne denli bir yaşama ortamında bulunduğu hepinizce anlaşılabilir. Türkiye'de yapılan toplu sözleşmelerle işçi ücretleri arttırılmışsa da, siyasi iktidarın uyguladığı hayat pahalılığı politikası sayesinde, elde edilen bu ücretler daha fazlasiyle, tekrar geri

alınmaktadır. Örneğin, 1967 yılı içinde işçilerin toplu sözleşmelerle elde ettikleri ücret zammı, Çalışma Bakanlığının açıklamalarına göre yüzde 17'dir. Yaklaşık olarak bir işçinin ortalama 25.— TL. aldığı saptanırsa, beher işçinin günlük kazancı toplu sözleşmedeki ücret zammıyla 425 kuruş artmaktadır. Buna karşın aynı yıl içinde yine resmî istatistiklere göre hayat pahalılığı İstanbul'da yalnız gıda maddelerinde yüzde 18 artmıştır. Kaldı ki AP iktidarının son çıkardığı 931 sayılı İş Kanununa göre işverenler Bölge Çalışma Müdürlüklerine yazdıkları bir yazı ile diledikleri kadar işçi çıkarıp, bilâhare bunun yerine diledikleri kadar işçi alabilmektedirler. Sendikaların toplu sözleşmelerle işçilere sağladığı ücret zamları bu işçi devri dolayısiyle işverenlerce geri alınmaktadır. Yani toplu sözleşmeyle ücret zammı alan işçi işinden çıkarılmakta, ve yerine genellikle asgari ücretle işçi alınmaktadır. Buradan şu sonuca varılıyor ki bugünkü kapkaç düzeni içinde toplu sözleşmeler işçilere bir çıkar getirmemektedir. Esasta da devrimci sendikalar şu noktada birleşmektedirler: Toplu sözleşmeler sendikalar için amaç değil, araçtır.

Bütün bunlara bir de Türkiye'deki işsizlik sorununu eklersek -ki Türkiye'de yaklaşık olarak 2 milyon açık işsiz vardır- gizli işsizlik dolayısiyle bu rakam 5-6 milyona çıkmaktadır. Bugüne kadarki siyasi iktidarlar bu işsizlik karşısında hiçbir ciddi tedbir almamışlardır, almalarına da imkân yoktur. Devlet eliyle fert zengin eden bozuk bir kapitalist düzende bu hayati konulara çözüm yolu getirilemez. Nitekim hiçbir ciddi yatırıma girilmemiş, sadece işsizliğin giderilmesinde emek gücünün yurt dışına ihracı uygulanmıştır. Bugün yurt dışında çalışan Türk işçisi sayısı 200 bin civarındadır. Ve daha 600 bin işçi yurt dışında iş bulabilmek için İş Bulma Kurumlarında sıra beklemektedirler. Yurt dışına çalışmaya giden işçilerimizin ise hiçbir hakları güvenlik altına alınmamıştır. Bunlardan Avustralya'ya gönderilen ve son günlerde daha çok sayıda gönderilmesi düşünülen Türk işçilerine ise Avustralya hükümeti isterse askerlik bile yaptırabilecektir. Bu işçilerimizin Türkiye'ye geri dönmeleri hemen hemen imkânsız gibidir.

Yukarıdan beri sıralıyageldiğimiz bu olaylar gösteriyor ki, işçilerin sendikaları yoluyla sürdürdükleri ekonomik mücadelenin yanı sıra bütün temel haklarına sahip çıkabilmeleri ve bu bozuk düzene son verebilmeleri için, siyasal mücadeleye girmeleri ve bu yönde örgütlenmeleri şarttır.

İşte çıkarcıların yukarıda da söylediğimiz gibi işçi olaylarını anarşi veya yasa dışı gösterme çabaları bu gerçeklerin yanında hükümsüz kalmakta ve Türk işçi sınıfına karşı işledikleri ihanetin en belirgin örneğini vermektedir.

Sonuç olarak denilebilir ki, Türk işçi sınıfı artık kimin kimden yana olduğunu açık seçik görmekte, bütün bu sömürü düzenine son vermek için sınıf bilincine kavuşmakta ve kendi siyasi örgütü olan Türkiye İşçi Partisi saflarında örgütlenmektedir. 2 Haziran 1968 İstanbul'daki mahallî seçim sonuçlarının Türkiye İşçi Partisi lehinde, işçi kesiminin çoğunlukta oturduğu bölgelerde artış göstermesi, bu görümüzü doğrulamaktadır."

Rapor, daha sonra "Boğaz Köprüsü" projesine de yer vererek, bir "soygun projesi" olarak adlandırılan bu teşebbüs hakkında şunları belirtiyordu:

"Çevre yolları dolayısiyle İstanbul Belediye Meclisine de aksetmiş olan ve hem A.P. hem de C.H.P. tarafından tasvip gören bu konuyu çeşitli yönleriyle inceliyen uzmanların görüşlerini Mimarlar Odası bir broşür halinde yayınlamıştır.

İktidarın böyle bir proje ile, emekçi halktan aldığı milyarları bir kere daha zengin bir azınlığın hizmetine yatırma hazırlığı içinde olduğunu açıkça ortaya koyan bu broşürde köprü, bölge ve şehir plâncılığı açısından, ülke ekonomisi açısından, proje ekonomisi yönünden, çevre koşulları ve Boğaz geçişinin tarihsel gelişmesi yönünden incelenmiştir. Bizleri özellikle ekonomik yönden, birinci derecede ilgilendiren bu konu ile ilgili aşağıdaki satırları bilgilerinize sunuyoruz.

Gelişmekte olan ülkeler dış ödeme dengelerindeki sürekli açığı kapatabilmek için bugünkü döviz borçlanmalarını, ancak ilerde ihraç malları üretebilecek, hiç değilse ithalâtı azaltacak projeler için yapmak zorundadırlar. Halbuki Boğaz köprüsü projesi, yüksek döviz maliyetine rağmen ihraç malları üretmek veya ithal mallarını azaltmak şöyle dursun dış ülkelere sürekli bir döviz transferi konusu olmaktadır.

Türkiye'de yüzde yüz millî bir otomobil ve petrol sanayii gelişmeden veyahut bu sanayii geliştirmek amacına yönelmeden, Boğaz köprüsü gibi karayolu taşıtları harcamalarını arttıracak projeler, dış endüstrileri kamçılamak, onlara pazar sağlamak, Türkiye'nin kendi taşıt ve petrol endüstrisinin kurulmasını geciktirmek ve Türk ekonomisini sürekli döviz açıklarına, yani dış ekonomilerin uyduluğuna mahkûm etmek demektir.

Türkiye'de dövizin bölge fiyatının karaborsa ya da resmî kurunun 2-3 katı olduğu, Boğaz köprüsünde üretilen hizmetin ihraç imkânı yaratmayıp ithalâtı arttırıcı niteliği düşünülürse, bu projenin toplumsal maliyetinin ne kadar yüksek olduğu ortaya çıkar. Boğaz Köprüsü projesinin ekonomik ve sosyal maliyetini daha iyi tasavvur edebilmek için, 2,5-3 milyar lira ile 1 milyon ton yıllık kapasiteli demir-çelik tesisleri kurulabileceğini veya 600.000 insanın mesken dâvasının, yani Ankara'nın tüm gecekondu sorununun çözülebileceğini, ya da Türkiye'nin bütün köylerinin içme suyuna kavuşturulabileceğini söyliyebiliriz.

İşte böylesine büyük bir yatırımdan kimler yararlanacaktır? Sorunun cevabını yine uzmanlardan dinliyelim:

İstanbul'da Boğaz geçişi trafiğinin yüzde 60'ı binek otomobilidir. Yani üretimle ilişkisi pek az olan tüketim grafiğidir. Boğaz köprüsü projesi özellikle bu lüks trafiğine hizmet edecek ve bunu arttıracaktır.

Özetle, araba vapurları, hizmeti karşılamıyor demek aslında gerçeğe uygun olmadığı gibi, Boğaz köprüsü projesinin getirdiği hizmet de üretimi değil, İstanbul'da ülke ortalamasına nazaran çok büyük

bir refahı temsil eden bir azınlığın tüketim imkânlarını arttırmaktan başka bir şey değildir.

Boğaz köprüsü projesinin gelir bölüşümünü yüksek gelirli binek otomobili sahipleri ile beraber yine yüksek gelir zümresini temsil eden arazi sahipleri lehine değiştireceğini de kaydetmek lâzımdır.

Bugün İstanbul'da bundan evvelki imar çalışmalarında olduğu gibi, pusuda bekliyen istimlâk ortaklıklarının varlığından şüphe edilmemektedir. Bunlar köprü ve çevre yolları dolayısiyle yapılacak istimlâkleri, rayiç bedellerinin çok üstünde maletmenin hazırlığı içindedirler.

Arazi üzerinde, istimlâkler dışında, civar arazilerin kıymetlenmesi dolayısiyle, bir de spekülâsyon konusu vardır. Projenin değerlendireceği arazinin sahibi olanlar, bu araziyi çok yüksek fiyatlarla kamuya satmak suretiyle üretim sonucu olmıyan kazançlar sağlıyacaklardır. Projenin tek merkezli şehri korumak, geliştirmek ve yoğunluğunu arttırmak niteliği de şehir merkezinde yeni arazi spekülâsyonu konuları doğuracaktır. Bu spekülâsyonun tutarı en muhafazakâr hesaplarla 50-60 milyar liradır.

Arazi spekülâsyonunun ekonomik anlamı, kamunun bir azınlığa servet transfer etmesidir. Proje bu transferi bütçe yoluyla hazırlamaktadır. Yani vatandaşın ödediği vergi, öyle bir mekanizma içine düşürülüyor ki, sonunda zaten zengin bir azınlık, vatandaştan pek büyük yeni servetler edinmek imkânını buluyor.

Uzmanlar, proje ekonomisi yönünden yaptıkları incelemede ise şöyle diyorlar:

Bir araba vapurunun maliyeti 10 milyon TL.'dır. Takriben 100 milyon TL.'lık meydan ve yaklaşım yolları yatırımı ile halihazır taşıma kapasitesini iki katı arttırmak, yani takriben 10 yıl süre ile Boğaz geçişini sağlamak mümkün olur. 10 yıl sonunda bu araba vapurlarının ve yapılan iskele, meydan ve yolların değeri sıfır farzedilse bile (aslında gemiler ömrünün yüzde 30-40'ını, inşaatlar yüzde 10-20'sini tüketmiştir) 150 milyon TL.'lık bir harcama ile, 3 milyar TL.'lık bir harcamayı 10 yıl ötelemek mümkün oluyor demektir. 3 milyar TL.'nın 10 yıllık mürekkep faizi 10,5 milyar TL.'dır. Bu demektir ki, Denizcilik Bankasının araba vapuru işletmesinden elde edeceği yüzde 50 oranındaki önemli kârı ihmal bile etsek, toplum yönünden, 150 milyon TL. harcıyarak 10,5 milyar TL. tasarruf etmek kolayca mümkün olurdu.

Ne kadar yüksek rantabiliteli olduğu ilk bakışta görülen bu alternatif çözümün ele alınmaması proje analiz tekniği yönünden hiçbir suretle mazur görülebilecek bir şey değildir. Yalnız bu noktadan bile bakılsa, Boğaz köprüsü projesinin ne teknisyenler, ne kredi kurumları, ne de kamu oyunca kabul edilebileceği açıkça ortadadır.

Teknik yönden bu yargılara varan uzmanlar, bilim ve akıl dışı buldukları bu yatırımın politik bir yatırım olduğu inancı içinde sözlerine son verirken ekliyorlar:

Boğaz köprüsü fikri her devirde, dış memleketlerden gelmiş, etüdler, projeler hep dış memleketlerce hazırlanmıştır.

Tarafsız Türk teknisyenlerinin yaptığı tek etüd saklanmış, hazırlıyanlar ve hazırlatanlar cezalandırılmıştır. Konu, hükümetçe başından beri bir politik sadakat sorunu haline getirilmişir. Büün bunlar, ülke gereği ve kamu yararı fikrinin tam karşısında, dış ve iç çıkar çevrelernin bir oyununu kanıtlamaktadır.

Herşeye rağmen bu köprü yapılabilirse, bundan direkt olarak yararlanan azınlık dışında, ekonomik bilince varmamış sınırlı bir çoğunluğun da bu abide karşısında hayranlık duydukları, "ne iyi oldu da yapıldı" demeleri pekalâ mümkündür. Zaten halk kütlelerini büyük yapıların psikolojik baskısı altında ezerek kurulu düzene karşı reaksiyon cesaretlerini kırmak, eski Mısır'dan beri süregelen bugün hâlâ Kuzey ve Güney Amerika'da uygulanan, belli bir stratejidir. Ancak, duyuş ve davranışlar ne olursa olsun, hiçbir şey köprünün Türk ekonomisi ve sosyal bünyesinde aştığı rahneyi kapatmaya yeterli olmıyacak, köprünün olumsuz etkileri nesiller boyunca Türk toplumuna zarar vermekte devam edecektir.

Projenin başta Amerika olmak üzere sadece, yabancı çıkar çevreleri, bir de iktidar politikacıları tarafından savunulması ve tartışmaların daima bilim ve akıl paralelinden kaydırılması, konunu artık teknisyenlerin dışında ve üstünde başka seviyelerde de alınması gerektiğini açıkça göstermektedir.

Biz Türkiye İşçi Partililer, bu yeni yağma ve soygun plânını bütün olanaklarımızı sonuna dek kullanarak, her yerde ve her zaman emekçi halkımıza açıklıyacağız. Mahallî meclislerde gruplarınız, emekçi halka karşı hazırlanan bu ve buna benzer her türlütertibin karşısında olacaklardır. Yerli ve yabancı bütün çıkarcı çevrelerin bunu böylece bilmelerini isteriz."

Raporda bundan sonra, teşkilat çalışmaları ve ayrıntılı olarak "seçim sonuçlarının incelenmesi" bölümü yer almaktaydı.

Rapor üzerinde söz alan muhtelif delegelerin çeşitli konulardaki eleştirilerinden sonra, Gündem'in yurt ve dünya sorunları bölümünde kongrede tabii delege olarak bulunan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar ile Merkez Yürütme Kurulu üyesi İstanbul milletvekili Sadun Aren ve konuk Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Urfa milletvekili Pehice Boran çeşitli konulara değinen birer konuşma yaptılar. (Genel Başkan Aybar'ın konuşmasının özeti geçen sayımızda yayınlanmış bulunmaktadır.

Yapılan seçimler sonunda yeni yönetim kurulu işçi kesiminden Şinasi Kaya, Aziz Erkmen, Osman Yalın, Şaban Yıldız, Celâl Beyaz, Nurettin Çavdargil ve Cavit Zengin ile işçi olmayan kesimden Murat Sarıca, Alp Selek, Müşfik Erem, Cengiz Yazoğlu, Engin Yücel ve Muammer Güngör'den meydana gelmiştir. Daha sonra yapılan görev bölüşümünde ise il yönetim kurulu başkanlığına Şinasi Kaya, saymanlığa Osman Yalın seçilmişler, sekreterliğe Engin Yücel atanmıştır.

İZMİR — Tire

Tire ilçe kongremiz 13 Ekim günü yapıldı. Yapılan seçimlerden sonra yeni yönetim kurulu Cafer İstem (başkan), Veysel Öndeş (sekreter), Metin Ayhan (sayman), ile

Ali Sevinç ve Mehmet Güven'den teşekkül etti.

İZMİR — İl kongresi

20 Ekim günü Eşrefpaşa Evlendirme dairesinde toplanan İzmir il kongresi kongre başkanlığına Genel Sekreter Nihat Sargın'ın seçiminden sonra çalışmalarına başladı. Yönetim Kurulu'nun çalışma raporu, Ege bölgesinin önemil sorunu olan "tütün" konusuna özellikle yer veriyor ve şunları söylüyordu:

"Önce ihracaatımızın ortalama % 30'nunu sağlayan, tütün sorunu üzerinde duracağız.

Egenin her yıl tekrarlanan tütün faciası, bu dönem de, köylünün insafsızca kırımıyla başladı. Tütün ekicileri, bu yıyl da, bir oldu-bitti ile karşı karşıya bırakıldılar. Tesbitlerin çoktan tamamlanmasına rağmen, piyasanın açılışı 29 Ocak tarihine kadar maksatlı olarak geciktirildi. Bundan yararlanan aracı tüccarlar ile yabancı şirketler arasında, yoksul köylümüzün alınteri pahasına, fiat anlaşmaları yapıldı.

Tekel Bakanının "Ttütün ekicisini tüccarla karşı karşıla getirmiyeceğiz" demesine rağmen, daha ilk günden, ekici, tüccarın boyunduruğu altına düşürüldü.

Tütün soygununun genel görünüşü şöyledir:

91 tüccarın aldığı krediler toplamı 600 milyon liranın üzerindeyken 500 bin köylü ailesine verilen kredilerin bütünü 300 milyon liradır.

Köylümüz bu yıl da maliyetinin çok altında tütün satmak zorunda kaldı.

Yönetim kurulumuz tütün sorunu ile yakından ilgilenmiştir. Partimiz Merkez Yürütme Kurulu üyesi Yozgat milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı, piyasa süresince çalışmalarımıza yardımcı olmuştur.

Merkezden ilçelere gönderilen ekiplerle piyasanın gidişi izlenmiş, bildiri ve basın bültenlerile halkımız uyarılmaya çalışılmıştır.

Halkın bilinçlendirilmesi, somut olaylarla bağlantılı yürütüldüğü sürece, başarılı sonuçlara varabilmektedir. Tütün faciası, Ege halkının bilinçlenmesinde, haklarına sahip çıkmak için uyarılmasında önemli bir hareket noktasıdır.

Tütün bölgelerinde ve köylerde yaptığımız incelemeler sonucunda ekicinin şu isteklerini tesbit ettik:

1 — Ekici üzerinde çalıştığı toprağın sahibi olmalıdır.

2 — Köylüye yeterince kredi verilmeli tefeciliğin önü alınmalıdır.

3 — Tütün ekiminin, aile ziraati olmak niteliği korunmalı, bu alan, tütüncülükle uzaktan yakından ilgisi bulunmayan nüfuslu kişilerin tasallutundan korunmalıdır.

4 — Tütün randımanlarının tesbitinde, köyünün de temsilcisi bulunmalı, randımanlar, piyasanın açılışından önce, ekiciye bildirilmelidir.

5 — Ekici ve ailesini geçindirecek, zorunlu giderlerini karşılayacak bir taban fiat tesbit edilerek, bu fiat üzerinden Tekel'in devamlı destekleme garantisi sağlanmalıdır.

6 — Satış bağlantıları yapıldıktan sonra, iskarta çıkaraılması yoluyla fiat kırımının önü alınmalıdır.

7 — Satış bedelleri ekiciye peşin ödenmelidir.

8 — Evvelce tütün ekicilerinden kesilen yüzde beşlerde, tütün ekicilerine kredi sağlayacak özel bir banka kurulmalıdır.

9 — Köylülerin kuracakları üretim ve satış kooperatifleri hükümetçe desteklenmelidir.

Ege'li tütün ekicilerinin bu haklı isteklerinin altında Türkiye İşçi Partisi'nin temel ilkeleri yatmaktadır.. Toprak reformu yapılmadıkça, bankacılık, dış ticaret devletleştirilmedikçe ve tütün ekicileri Millet Meclisine girip kanun yapıcı duruma gelmedikçe, kısaca bu bozuk düzen emekçiler yararına değiştirilmedikçe hiçbir meselenin çözümü mümkün değildir.

Yönetim kurulumuz Ege'li tütün ekicilerine her fırsatta bu gerçekleri anlatmıya çalışmıştır.

Oysa iktidar bu günlerde, halkın geçmiş derdiyle alay edercesine, "seçim kanunu" derdine düşmüştür. Ne var ki, yönetim kurulumuzun ortaya attığı gerçekçi slogan Ege'li tütün ekicilerince de benimsenmiş, Tekel bakanı gittiği her yerde, "Biz seçim kanununu değil, tütün kanunu istiyoruz." diyen köylülerce uğurlanmıştır. Türkiyenin en güzel tütünlerini ıspanağa benzeten Tekel Bakanı, piyasa süresince, hak etiği cevabı tütün ekicilerinden sık sık almıştır. Öyle ki, hayatını politikacı geçinerek kazanan profesyonellerin ağzına yakışmayacak şekilde, Partimizi kastederek, "Tütün üzerine politika yapılıyor" demek hafifliğinde bulunmuştur. Böylece, dışa bağlı, sömürücü politikanın, yüzdeyüz milli ve halktan yana, gerçekçi bir politikadan korkusu, A.P.'li Tekel Bakanının ağzından dile getirilmiştir.

Oysa, yeni bir ekici tütün piyasasının eşiğindeyiz ve bu dönemin de geçmiş yıllardan farklı olacağına dair hiçbir belirtiyle karşılaşmamaktayız. Çark, yine sömürücülerden yana dönecektir. Geçen yıl, haklarını aramak için topluca yürüyüş yapmaya kararlı bulunan ekicilerin hamlesi, hükümet paralelindeki dernek yöneticilerinin gayretiyle bastırılmıştır. Bu defa, tütün ekicilerinin, Anayasa'dan doğan haklarını kullanarak, daha dinamik, daha etkili ve daha başarılı bir direnmeye girişeceklerine muhakkak nazarıyla bakıyoruz.

İktidar yalnız tütünde değil, bütün tarım ürünlerinin değerlendirilmesinde emekçi köylünün karşısındadır.

Hayat pahalılığı başdöndürücü bir hızla artarken, pamuk fiyatlarının 15 yıl önceki düzeyde kalması, pamuk üreticilerini yıldan yıla fakirleştirmektedir.

Amerikanın devamlı baskıları ile, pamuk sahalarına Meksika buğdayı ekilmesi ise yakın bir gelecekte, yüzbinlerce tarım işçisini, işsizliğin ve açlığın kucağına itebilecektir. Önümüzdeki yıllar, Meksika buğdayı pamuk sahalarını aldıkça, köylerdeki işsizlik alabildiğine artacak, şehirlere insan akımı çoğalacak, sanayi merkezlerinde zaten onu alınamıyan işsizlik, daha bir korkunçlaşacaktır.

Hükümet sözcülerinin üzerinde hiç durmadıkları bu noktayı, kamu oyunun dikkatine sunarız.

Pamuk ve tütünde olduğu gibi, zeytinyağı ihracatımız da Amerikanın kontrolündedir ve bu yıl da, zeytinciler, herzamankinden fazla güçlüklerle karşılaşacaklardır."

Rapor, daha sonra NATO, gençlik ve işçi sorunları ve parti çalışmaları üzerinde durarak şu cümlelerle son bulmaktaydı:

"Önümüzdeki dönem, iktidarın belirleneceği bir seçim yılıdır. Artık Türkiye, yeni bir oluşum içindedir. Meseleler, sınıflar arası çıkarlar bakımından incelenmekte, emekçi halk kitleleri, hak arama yollarını hareket geçirmekte, bireysel mücadelelerin yerini, toplumsal eylemler almaktadır. Bu gelişmenin ardından, siyasal bilinçlenme gelecektir.

Partimizin açtığı, İkinci Ulusal Kurtuluş Hareketi, halkımızca benimsenmeğe başlanmıştır.

Halkımızın, yurdun dörtbir yanında fışkıran istekleri, toplumcu bir aşamanın aydınlık işaretleridir.

Yabancı ile işbirliği içinde olan, egemen sınıfların telaşı, korkusu, tam bağımsız bir Türkiye'ye yaklaşmış olduğumuzun belirtileridir.

Artık gençler, işçiler yürüyor.

Pamuk ekicileri, yoksul, topraksız köylüler yürüyor.

Bafa Gölünde, ağaların vurdurduğu, bozuk düzenin şehidi, Hakkı Özgür'ün anısı yürüyor.

Tütün ekicileri tekrar yürüyecekler.

Emperyalizm, kamu vicdanında olduğu kadar, çarşıda, pazarda, sokaklarda, miting alanlarında tel'in ediliyor.

Bu uyanışı,emekçi halkın partisi başarıya ulaştıracaktır.

Yaşasın,

TAM BAĞIMSIZ,
ÖZGÜR,
SOSYALİST TÜRKİYE.."

Raporun okunmasından sonra kongreye konuk olarak katılan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar ve İstanbul milletvekili Çetin Altan, dış ve iç politika meseleleri ve sosyalizm sorunları üzerinde birer konuşma yaptılar. (Genel Başkan Aybar'ın konuşmasının özeti diğer sütunlarımızdadır.)

Yapılan seçimler sonunda yeni il yönetim kurulu işçi kesiminden Savaş Al, Bahtiyar Erkul, Cemal Kıral, Kâmil Çamlar, Demir Akbulut ve İbrahim Özgören ile işçi olmayan kesimden Güner Eliçin, Hüseyin Özkan, Aydın Çamlık, İsmail Derman ve Ruhan Tonguç'tan meydana geldi.

KARS — Ardahan

Ardahan Ilçe Kongresi 27 Eylül 1968 günü yapılmış ve kalabalık bir delege ve dinleyici topluluğu tarafından izlenmiştir. Kongre Başkanlığına Sait Çiltaş getirilmiş, Avukat Kemal Kaya tarafından faaliyet raporunun okunmasından sonra konuşmalara geçilmiştir.

Rapor üzerinde ilk sözü alan Kars İl Başkanı Hayati Tuncer yapılan çalışmaları eleştirmiş ve şunları söylemiştir:

"İlçe örgütü tarafından yapılan çalışmalar küçümsenecek değildir. Bununla beraber köy temsilciliklerinin kurulup köylerle yakın ilişki kurulmamış olması ve şehrin kenar mahallelerindeki gecekondu semtlerine inilerek halkla ilişki kurulmamış olması partinin gelişmesini engellemiş, sosyalizmin emekçi sınıflara intikali sağlanamamıştır."

Belediye seçimlerine girilmemiş olmasını da eleştiren Tuncer, "Devrimci bir parti olarak seçimlerden faydalanılıp emekçi sınıf ve tabakalara sosyalizmi anlatma fırsatını kaçırmış olmamız bağışlanacak bir kusur değildir. İlçedeki gelişmenin bir noktada durması ve İlçe örgütünde görev alacak devrimci bir kadronun ortaya çıkmamasında Belediye seçimlerine girilmemiş olması, partimizin öteki partiler karşısındaki bağımsızlığına da gölge düşürmüştür." demiştir.

Hayati Tuncer'in konuşmasından sonra İlçe örgütünden Fevzi Yılmaz söz almış ve Türkiye İşçi Partisinin emekçi sınıfların partisi olduğunu söyliyerek halkımızın kurtuluşunun emekçi sınıfların iktidarına bağlı olduğunu anlatmıştır.

Köy delegelerinden Mülâzim Akay ise yaptığı konuşmada "Bizi sömüren sınıfa mensup olanlar bizi sömürmekle kalmıyorlar. Ayrıca bizi hor görüyorlar. İstanbul'a giderken burjuvalar pis kokuyorsun diye benim yanımdan kalktılar" demiştir.

Avukat Kemal Kaya ise yaptığı kısa konuşmada, İlçe kongresinde bulunmak için Ardahan'a gelen İl Başkanı Hayati Tuncer'in ve Sait Çiltaş'ın üzerlerinin Polis karakolunda aranmaya teşebbüs edilmesinin bir Anayasa ihlâli olduğunu söylemiş ve sözlerine devam ederek "Anayasayı hiçe sayanlar akıllarını başlarına devşirsinler. Bunu yapmayacak olurlarsa onlara akıllarını başlarına devşirtecek diri güçler bu ülkede vardır." demiştir.

Kemal Kaya'dan sonra Kars Milletvekili Adil Kurtel konuşmuş ve program açısından çeşitli sorunlara getirilen çözümleri anlatmıştır. T.İ.P programı ile öteki partilerin programlarını karşılaştıran Kurtel, "Senin derdinin çaresi T.İ.P.'nin programında yazılıdır" demiştir.

Yapılan seçimler sonunda yeni yönetim kurulu, Kemal Kaya, Fevzi Yılmaz, Yusuf Topaloğlu, Raşit Tırpancı, Aydın Zorlu, Cemal Altun, Mehmet Keleş, Yaşar Güler ve Kara Kâzım Avşar'dan teşekkül etmiştir.

KARS — Sarıkamış

Sarıkamış ilçemizin kongresi 30 Eylülde, il yönetim kurulu başkanı Hayati Tuncer'in başkanlığında yapıldı. Çalışma raporunun okunmasından sonra söz alan muhtelif delegeler ve konuklar, çeşitli yurt ve dünya sorunlarına değindiler, ve ilçe örgütünün köylerle ilişki kurması ve emekçi tabakalara inmesi zorunluluğu üzerinde durdular.

Son olarak konuşan Merkez Haysiyet Divanı üyesi ve Kars milletvekili Adil Kurtel,

"Dizginleri sömürücü sermaye çevrelerinin elinde olan Adalet Partisi iktidarı, emekçi sınıfları çarkın başında temsil ettirmemek için Anayasa dışı tertiplerin içine girmiştir. Seçim Kanunu üzerindeki tertipleri nasıl boşa çıkarılmışsa bundan sonraki oyunları da sökmiyecektir. Tarihin çarkını geriye çevirmeye güçleri yetmiyecektir. Emekçi sınıflar kendilerinin kurtuluşu için çırpınanlara arka vereceklerdir." demiştir.

CHP'nin ortanın solu politikasını da eleştiren Kurtel, "Sömürücü kapitalist düzen dünyanın yarım küresinde haritadan silinmiştir. Öteki yarım küresinde ise can çekişme dönemine girmiştir. CHP ortanın solu politikası ile ezilen, hor görülen, sömürülen emekçi sınıf ve tabakaların ağzına bir parmak bal çalmak suretiyle kapitalizmin ömrünü uzatmak istemektedir. Bu oyun sökmiyecektir. Tarihin akışına sırt çevirenler oyunlarının sökme-

diğini göreceklerdir" diyerek sözlerini tamamlamıştır.

Bundan sonra seçimlere geçilmiş ve Hüseyin Emil, Mehmet Karakurt, Şevki Tanyeri, İsa Kalınkara, Abdullah Aras, Hasan Ejder, Rıza Kılıç, Mahmut Cengiz ve Zeynel Taş yeni yönetim kuruluna seçilmişlerdir.

KARS — Selim

Selim İlçe Kongresi 3 Ekim 1963 Perşembe günü Kongre Başkanı Kars Milletvekili Âdil Kurtel'in başkanlığında yapılmıştır. Kongreyi kalabalık bir dinleyici de sonuna kadar izlemiştir. Faaliyet raporunun okunmasından ve gündemin öteki maddelerinin oylanmasından sonra konuşmalara geçilmiştir. İlk konuşmayı Kars örgütünden eski öğretmen İhsan Demirci yapmıştır. İhsan Demirci çeşitli bölgesel sorunlara değindikten sonra özetle şunları söylemiştir:

"Ben bir köy çocuğuyum. Kars Lisesinde Edebiyat Öğretmenliği yapmaktaydım. Sizin çocuklarınıza Anayasanın ışığı altında kurtuluş yollarını gösterdiğim için görevime son verdiler. Sömürücü sermaye çevrelerine ve onlara göbekleri ile bağlı olan ağa partilerine uşaklık etmeyen öğretmenler bugün çeşitli baskı altındadırlar. Sizi sömürenler, sizi yoksul bırakanlar, sizi cahil bırakanlar sizin uyanışınızdan korkuyorlar. Ama korkunun ecele faydası yoktur. Artık gözler açılmış, kulakların pası silinmiştir. Açılan gözler, pası silinen kulaklar kapalı kutuların içinde bugüne kadar hangi oyunların çevrildiğini görmektedirler." demiştir.

İhsan Demirci'den sonra Kars Milletvekili Âdil Kurtel söz almış ve özetle şunları söylemiştir:

"Biz suyun başına geçmedikçe, çarkın başına oturmadıkça emekçi sınıf ve tabakalar için yani köylüler, işçiler, arkasız memurlar, küçük esnaflar ve tüm emeği ile geçinenler için kurtuluş yoktur, diyoruz.

Bakınız bugüne kadar sizi yalanla besleyenler çarkın başında Türkiye'nin imkânlarını, nasıl aralarında yağma Hasanın böreği gibi paylaşmışlar. Bugüne kadar millî gelirin yüzde 57'sini bu çarkın başındaki bu bir avuç azınlık almıştır. Memleket büyüklüğünde topraklara sahip olanlar, sekiz milyon dönüm hazine toprağını aralarında yağma edenler bu çarkın başında oturanlardır. On sene içerisinde yabancı memleketlere 13 milyar lirayı döviz olarak kaçıranlar çarkın başını tutanlardır. Fabrikalarda işçileri çalıştırıp da işçilerin sırtından her yıl milyonlar kazananlar suyun başnı işgal edenlerdir. Devletten aldıkları yol, okul, hastane inşaatlarında sizleri çalıştırıp da sizlerin sırtından her yıl milyonları kazanan müteahhitler çarkın başındadırlar. 1950 yılına kadar iktidarda olanlar bunlardır. CHP'nin dizginleri bunların elindeydi. 1950 yılında iktidar değişti ama bunların iktidararı değişmedi. Bu sefer DP'nin dizginlerini ellerine geçirdiler. Bugün de AP'nin dizginleri bunların elindedir. İşte bunun içindir ki, emekçi sınıflar suyun başına geçmedikçe, çarkın başına oturmadıkça, sömürücü sermaye çevrelerinin ekonomik iktidarları son bulmadıkça, emekçi sınıflar için gerçek kurtuluş mümkün değildir."

Seçimlerin sonunda yeni yönetim kurulu Muhtar Şentürk (başkan), Mustafa Demir (sekreter), Celâl Salih Yılmaz (sayman) ile Niyazi Taşdemir, Aşur Türkdoğan, Cemal Akbaba, Nurettin Mete ve Niyazi Yılmaz'dan meydana gelmiştir.

KOCAELİ — Gölcük

14 Eylülde yapılan Gölcük ilçe kongresinde bir konuşma yapan Kocaeli senatörü Hikmet İşmen eğitim ve tarım sorunları üzerinde durmuş ve özetle şunları söylemiştir:

"Kocaeli bölgesinde sebzecilikle karın doyurmaya çalışan vatandaşlarımızla görüşenler, sandık sandık büyük şehirlere domates, biber.. gönderen yetiştiricilerin eline para değil, borç makbuzu geçtiğini bileceklerdir. Aracıların, faizcilerin eline teslim edilen tarım kesimindeki çalışkan üretici kardeşlerimizin bugünkü perişan durumunu umursamadan kürsülerde "çiftçimiz hayatından memnundur" gibi mesnetsiz lâfları ardarda sıralıyan iktidar sözcüleri, bu haramzadelere, bir de kendi sömürü düzenlerine uygun bir ad bulmuş ve emekçi halkla alay edercesine bunlara "teşkilânlanmamış kredi piyasası" demekten çekinmemişlerdir. Türk emekçilerine lâyık görülen bu yoksul hayatın sona ermesi, emeğinin hakkına kavuşabilmeleri emekçi halkımızın elindedir. Mutlaka kendi sınıf bilincine vararak Devlet yönetiminde söz ve karar sahibi olmaları, bunun için de kendilerinden yana aydınlarla birleşerek kendi öz partisi, Türkiye İşçi Partisi saflarında iktidara gelmeleri ile bu Anayasa dışı bozuk düzen son bulacaltır."

Seçimlerin sonunda yeni ilçe yönetim kuruluna Şevki Erencan, Mustafa Baykara, Yakup Erdem, Mehmet Kurt ve Şükrü Bayraklı arkadaşlarımız seçilmişlerdir.

KOCAELİ — Karamürsel

15 Eylül Pazartesi günü yapılan Karamürsel kongresinde hazır bulunan il yönetim kurulu başkanı Şinasi Yeldan ile senatör Hikmet İşmen çeşitli yurt ve dünya sorunları üzerinde birer konuşma yapmışlar ve yapılan seçimlerin sonunda yeni ilçe yönetim kurulu, Ali Caydı, Mustafa Yiğit, Hakkı Soyubelli, Muzaffer Hacıbey ve Muharrem Yıldız arkadaşlarımızdan meydana gelmiştir.

KOCAELİ — Kandıra

18 Eylülde yapılan ve kalabalık bir dinleyici topluluğunun ilgi ile izlediği kongrede, ilçe üyeleri Niyazi Yaşar, Al Baran ile Şinasi Yeldan ve Hikmet İşmen birer konuşma yapmışlar, ayrıca Bahadın'da Belediye Başkanlığı seçimini kazandığımızın öğrenilmesi üzerine, Bahadın Belediye Başkanı arkadaşımıza bir kutlama telgrafı çekilmiştir.

Seçimlerin sonunda, yeni ilçe yönetim kuruluna Mehmet Ali Ay, Niyazi Yaşar, Ali Baran, Yusuf Yaşar ve Yılmaz Girgin seçilmişlerdir.

KOCAELİ — Gebze

Kalabalık bir emekçi kütlesinin ilgi ile izlediği kongre, 22 Eylül Pazar akşamı yapılmıştır.

Kongrede komşu İstanbul Kartal ilçesinden işportacı Ali arkadaşımız ile Gölcük ilçe başkanı Şevki Erencan il başkanı Şinasi Yeldan ile senatör Hikmet İşmen yurt ve dünya sorunları üzerinde konuşmuşlardır.

Seçimlerin sonunda, İzzet Yüksek, Muammer Çelebi, Azmi Öner, Hasan Güler, Ertan Merkit, Vedat Ünal ve M. Ali Altan arkadaşlarımız yönetim kuruluna seçilmişlerdir.

KONYA — İl kongresi

17 Ekim'de yapılan il kongresi Konya milletvekili Yunus Koçak'ın başkanlığında çalışmalarını sürdürmüş ve Yunus Koçak'ın partizanca baskıları ve iktidarın Anayasayı zorlamaları örneklerle belirten konuşmasından sonra yapılan seçimlerde yeni il yönetim kurulu Mehmet Yılmaz, Muammer Özacar, Mustafa Eryılmaz, Fikret Soysal, Yılmaz Demir, Mustafa Yavuz ve Mehmet Yüksel'den meydana geldi.

MARAŞ — Merkez ilçe

15 Eylül Pazar günü Adana milletvekili Ali Karcı'nın başkanlığında yapılan Merkez ilçe kongresinde Yahya Demirkol, Hüseyin Bozkurt, Mahmut Kapuçam, Sudi Safa Altıntaş ve Ahmet Çopur yeni ilçe yönetim kuruluna seçildiler.

MARAŞ — İl kongresi

6 Ekim Pazar günü yapılan il kongresinde Ali Karcı'nın başkanlığa seçilmesinden sonra çalışma raporu ve mali rapor okundu ve eski kurul oy birliğiyle aklandı. Seçimlere geçildi. Neticede, yeni il yönetim kurulu Ejder Nedirli, Abdi Çiçek, Hasan Öner, Bekir Köyegitmez, H. İbrahim Karagedik, İsmet Kurt ve Ali Oruk'tan meydana geldi.

MUĞLA — Fethiye

28 Eylül de yapılan Fethiye ilçe yönetim kuruluna aşağıda ad ve soyadları yazılı arkadaşlarımız seçilmişlerdir: Erol Kaynak, Ahmet Avcı, Nuri Gülada, Halil Almiler, Hüseyin Kargı.

MUĞLA — Yatağan

4 Eylülde yapılan Yatağan olağan kongresinde yeni yönetim kurulu, Süreyya Kara (başkan), Temindar Gürhan (sekreter), Ali Oral (sayman) ile Ömer Çınar, Enver Avcı, Kadir Küçük, Asım Ürün, Mehmet Kutlu ve Yaşar Topal'dan meydana gelmiştir.

TRABZON — İl kongresi

6 Ekim günü Trabzon ilimiz 3. olağan kongresini yapmış bulunmaktadır. Fikret Ersezer'in başkanlığa seçilmesinden sonra il yönetim kurulu başkanı Attilâ Aşut, çalışma raporunu okudu. Raporda, örgütün özeleştirisi yapılarak aynen şöyle deniyordu:

"Değerli arkadaşlar,

3. Olağan kongresini yapmakta olan Trabzon il örgütümüz, itiraf etmek zorundayız ki, henüz kollektif çalışma örneği veren oturmuş bir kuruluş niteliği kazanamamıştır. Kuruluşumundan bu yana, Partinin ağır sorumlulukları, belli kişilerin sırtına yüklenmiştir. İşler, belli kişiler tarafından yürütülmektedir. Bu yüzden bazı arkadaşlarımız gerçekten yorulmuş ve yıpranmıştır. Yönetim Kurulumuz, bir kadro değişikliğini zorunlu ve yararlı görmektedir. Artık pasif üyelerimiz de birer sosyalist olarak görevlerini bilmeli ve parti organlarında mutlaka sorumluluk yüklenmelidirler. Yalnızca partiye üye olmak yeterli değildir. Sosyalist partilerde işler, mutlaka ortaklaşa görülmeli, kollektif çalışma alışkanlığı geliştirilmelidir. Belli kişilerin ayakta tuttuğu örgütler "ölü örgütler"dir. Oysa Türkiye İşçi Partisi canlı ve hergün kendini yenileyen, gelişen bir partidir. Evet, yönetici arkadaşlarımıza çeşitli yollarla baskılar yapılmakta, ekmekleriyle oynanmaktadır. Bunları biliyoruz. Fakat, bu kısır döngüyü mutlaka kırmak zorundayız. Sosyalistler, halkın mutluluğuna hayatlarını adamış kişilerdir. Gerektiğinde, bazı sıkıntılara katlanmasını bileceklerdir.

Bazı arkadaşlarımız, Türkiye İşçi Partisi'ni bir "fikir kulübü" esprisi içinde değerlendirmektedirler. Bu yanlıştır. Türkiye İşçi Partisi, fikirlerin tartışıldığı bir yer değildir, bir eylem örgütüdür. Parti üyelerinin, bu bilinç aydınlığında ve de günün her saatinde eylem içinde olmaları gerekir. Bir sosyalist için çalışmanın yeri, zamanı ve saati yoktur; o her yerde, her zaman görevlidir."

Gündemin, "mali olanakların geliştirilmesi" bölümünde konuşan Fikret Ersezer, Türkiye İşçi Partisinin son derece kısır olanaklarla ayakta durduğunu, mali yönden tek kaynağımızın, emekçi halkın dişinden, tırnağından arttırdığı üç-beş kuruş üye aidatı ve bağışlar olduğunu söyleyerek, "önümüzdeki büyük seçimlere en çok akçalı yönden hazırlanmamız gerekir" dedi. Ayrıca Yurt ve Dünya sorunları bölümünde de söz alarak, Trabzonda yapılan Amerikan aleyhtarı gösterileri anlattı; İstanbul ve Ankara'daki gençlik hareketlerine değinerek, reform isteklerinin uzun süreli yararlar sağlayamıyacağını, ancak emekçi halkımızın yapacağı köklü dönüşümler sonucu tam bağımsız, gerçekten demokratik sosyalist Türkiye'nin kurulacağını söyledi. Daha sonra Sovyetlerin Çekoslovakyayı işgalini ve her türlü bloklaşmayı yererek, Ortak Pazar, NATO ve CENTO gibi örgütlerin, emperyalizmin ömrünü uzatmak ve egemen sınıfların ayakta durmasını sağlamak için kurulduğunu anlatarak konuşmasını bitirdi.

Daha sonra kısa bir konuşma yapan Attilâ Aşut ise özetle şunları söyledi:

"Partimizin halkla ilişkileri konusunda ilçelerden gelen delegelerin kongremize geniş bilgi vermeleri gerekir. İlçeler taban örgütlerdir. Emekçileri Partimiz saflarında teşkilâtlandırmak için, 1969'da başa güreşeceğimizi bir an bile aklımızdan çıkarmadan bütün gücümüzü ortaya koymamız gerekiyor. Bizi 1969'da büyük bir sınav beklemektedir.

Egemen sınıfların kendi çıkarları için nasıl didindiklerini görüyorsunuz. Emekçiler de artık kendi sınıflarının çıkarlarına göre davranmalıdır.

1969 seçimlerinin mali giderlerini karşılamak için bugünden tezi yok açacağımız her türlü kampanyalarla birlikte, yeni olanaklar da aramamız gerekiyor.

Biraz sonra hepiniz ilçelerinize döneceksiniz. Şimdiden gazanız mubarek olsun."

Konuşmalardan sonra seçimlere geçildi ve yapılan seçimlerin sonun da yeni il yönetim kuruluna Attilâ Aşut, Öner Ciravoğlu, Erdoğan Gönüller, Ahmet Asan, Adnan Önal, Özgün Baran, Şahin Ölmez, Mehmet Afşar ve M. Asım Güzel seçildiler.

İÇİNDEKİLER

Sayı : 1 - 24

Sayı : 7
(16 Şubat 1968)

Sayı : 8
(23 Şubat 1968)

Sayı : 9
(1 Mart 1968)

Sayı : 10
(9 Mart 1968)

Sayı : 11
(1 Nisan 1968)

Sayı : 12
(16 Nisan 1968)

Sayı : 13
(3 Mayıs 1968)

Sayı : 14
(16 Mayıs 1968)

Sayı : 15
(2 Haziran 1968)

Sayı : 16
(1 Temmuz 1968)

Sayı : 17
(16 Temmuz 1968)

Sayı : 18
(1 Ağustos 1968)

Sayı : 19
(21 Ağustos 1968)

Sayı : 20
(1 Eylül 1968)

Sayı : 21 - 22
(6 Ekim 1968)

Sayı : 23 - 24

Mithatpaşa Cad. 63/1
Yenişehir — ANKARA

(1650) Sayın İzzettin Silier
Cevdet Paşa Cad. 96
Bebek/İSTANBUL